

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

2 octobre 2012

PROPOSITION DE LOI

**visant à relever
certains minima sociaux
et à individualiser les droits sociaux**

AVIS DE LA COUR DES COMPTES

Document précédent:

Doc 53 0319/ (2010):

001: Proposition de loi de Mme Genot et consorts.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

2 oktober 2012

WETSVOORSTEL

**ertoed strekkende
sommige sociale minima op te trekken
en de rechten in de sociale zekerheid te
individualiseren**

ADVIES VAN HET REKENHOF

Voorgaand document:

Doc 53 0319/ (2010):

001: Wetsvoorstel van mevrouw Genot c.s.

4807

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Démocratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie

Abréviations dans la numérotation des publications:	Afkortingen bij de nummering van de publicaties:
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)
	DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
	QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
	CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
	CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft)
	CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
	(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
	PLEN: Plenum
	COM: Commissievergadering
	MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
<p>Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be e-mail : publications@lachambre.be</p>	<p>Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be</p>

AVIS DE LA COUR DES COMPTES

Impact budgétaire de la proposition de loi visant à relever certains minima sociaux et à individualiser les droits sociaux déposée par Madame Zoé Genot et consorts (DOC 53 0319/001)

Adopté en assemblée générale du 26 septembre 2012

1.— INTRODUCTION**1.1. Rétroactes**

Le 5 février 2008, la Cour des comptes avait reçu une demande d'avis du président de la Chambre des représentants dans le cadre de l'article 79, alinéa 1er du règlement de la Chambre concernant les dépenses nouvelles ou la diminution de recettes qu'engendrerait l'approbation d'une proposition de loi du 13 juillet 2007 modifiant la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale (DOC. 52 0051/001).

Dans sa lettre, le président de la Chambre précisait que la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la société de la Chambre souhaitait une estimation de l'impact budgétaire pour l'État dans trois hypothèses:

1. l'augmentation du revenu d'intégration au-dessus du seuil de pauvreté;
2. la hausse du revenu d'intégration au-dessus du seuil de pauvreté et l'alignement du montant octroyé aux cohabitants sur celui des isolés;
3. l'augmentation du revenu d'intégration et de toutes les autres allocations minimales garanties jusqu'au seuil de pauvreté et, ceci, en alignant le statut des cohabitants sur celui des isolés.

La Cour des comptes a communiqué son avis au président de la Chambre par une lettre du 16 avril 2008. Celui-ci figure parmi les documents parlementaires (DOC 52 0051/002).

Par une lettre du 18 mai 2012, le président de la Chambre demande à la Cour des comptes d'actualiser l'avis rendu en 2008. Cette demande est formulée à la suite de discussions menées en commission des Affaires sociales sur une proposition de loi du 7 octobre 2010 visant à relever certains minima sociaux et à individualiser les droits sociaux (DOC 53 0319/001), laquelle reprend partiellement la proposition de loi examinée en 2008.

ADVIES VAN HET REKENHOF

Budgettaire impact van het wetsvoorstel ertoe strekkende sommige sociale minima op te trekken en de rechten in de sociale zekerheid te individualiseren, ingediend door mevrouw Zoé Genot c.s. (DOC 53 0319/001)

Aangenomen in algemene vergadering van 26 september 2012

1.— INLEIDING**1.1. Antecedenten**

Op 5 februari 2008 had het Rekenhof een vraag om advies van de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers ontvangen in het raam van artikel 79, § 1, van het reglement van de Kamer in verband met de nieuwe uitgaven of de vermindering van ontvangsten waartoe de goedkeuring van een wetsvoorstel van 13 juli 2007 tot wijziging van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie zou leiden (DOC 52 0051/001).

De voorzitter van de Kamer preciseerde in zijn brief dat de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing van de Kamer een raming wenste van de budgettaire impact voor de Staat in drie hypothesen:

1. het optrekken van het leefloon tot boven de armoedegrens;
2. het optrekken van het leefloon tot boven de armoedegrens en het afstemmen van het aan de samenwonenden toegekende bedrag op het aan de alleenstaanden toegekende bedrag;
3. het optrekken van het leefloon en van alle andere gewaarborgde minimumuitkeringen tot boven de armoedegrens, en zulks door het statuut van samenwonenden af te stemmen op het statuut van alleenstaanden.

Het Rekenhof heeft zijn advies via een brief van 16 april 2008 aan de voorzitter van de Kamer meegeleid. Dat werd opgenomen in de parlementaire documenten (DOC 52 0051/002).

De voorzitter van de Kamer vraagt het Rekenhof via een brief van 18 mei 2012 het advies van 2008 te actualiseren. Deze vraag wordt geformuleerd naar aanleiding van de besprekingen die in de commissie voor de Sociale Zaken werden gevoerd over een wetsvoorstel van 7 oktober 2010 ertoe strekkende sommige sociale minima op te trekken en de rechten in de sociale zekerheid te individualiseren (DOC 53 0319/001), dat het in 2008 onderzochte wetsvoorstel gedeeltelijk overneemt.

1.2. Proposition de loi

La proposition de loi du 13 juillet 2007 (DOC 052 0051/001) visait à modifier l'article 14, § 1er, de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale en vue d'atteindre deux objectifs:

— porter le revenu d'intégration sociale au niveau du seuil de pauvreté et

— aligner le statut des cohabitants sur celui des isolés afin de lever la discrimination et les restrictions à leur droit à une vie familiale et à une vie privée dont ils font l'objet.

Le revenu d'intégration accordé aux personnes ayant une charge de famille était augmenté dans une même proportion que celui octroyé aux personnes isolées.¹

La commission des Affaires sociales de la Chambre des représentants a ensuite envisagé d'aligner sur le seuil de pauvreté l'ensemble des allocations sociales minimales garanties.

À défaut de précision dans la demande d'avis, la Cour des comptes avait pris en considération tous les régimes de sécurité sociale, en retenant les minima garantis pour une allocation sociale complète.

La nouvelle proposition de loi du 7 octobre 2010 (DOC 53 0319/001) poursuit les mêmes objectifs mais est plus ambitieuse et plus précise que la proposition antérieure. Elle mentionne les allocations sociales visées et introduit, dans les réglementations détaillant le mode de calcul de ces allocations, des dispositions visant à empêcher que l'une d'entre elles ne soit inférieure au seuil de pauvreté.

Cette nouvelle portée de la proposition de loi a deux conséquences importantes.

D'une part, certaines allocations qui avaient été prises en compte lors de l'avis de 2008 n'entrent plus en ligne de compte (il s'agit, plus précisément, des pensions et des indemnités d'incapacité de travail pour travailleurs indépendants). En ce qui concerne les personnes handicapées, seules les allocations de remplacement de revenu avaient été prises en considération, aucune mesure n'étant prévue pour élargir le droit aux allocations d'intégration.

D'autre part, le droit à un minimum social équivalent au seuil de pauvreté est ouvert à tout bénéficiaire d'une allocation sociale, même si cette allocation n'est que partielle (une pension de travailleur salarié pour une carrière incomplète par exemple).

¹ Le revenu d'intégration accordé à une personne ayant une charge de famille s'élève, dans la législation actuelle, au double du revenu d'intégration accordé à un cohabitant. Il n'est pas tenu compte du nombre d'enfants, parce qu'il existe éventuellement pour ceux-ci un droit aux prestations familiales garanties.

1.2. Wetsvoorstel

Het wetsvoorstel van 13 juli 2007 (DOC 052 0051/001) strekte ertoe artikel 14, § 1, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie te wijzigen om twee doelstellingen te bereiken:

— het leefloon optrekken tot boven de armoedegrens en

— het statuut van de samenwonenden afstemmen op dat van de alleenstaanden en de discriminatie en de beperkingen op hun recht op een gezinsleven en op een privéleven waarvan ze het voorwerp uitmaken, wegwerken.

Het leefloon dat wordt toegekend aan personen met gezinslast werd in dezelfde verhouding opgetrokken als het leefloon toegekend aan alleenstaande personen.¹

De commissie voor de Sociale Zaken van de Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft vervolgens overwogen alle gewaarborgde sociale minimumuitkeringen af te stemmen op de armoedegrens.

Omdat er in de vraag om advies niets verder was gepreciseerd, had het Rekenhof alle socialezekerheidsstelsels bekeken en de gewaarborgde minima voor een volledige sociale uitkering in aanmerking genomen.

Het nieuw wetsvoorstel van 7 oktober 2010 (DOC 53 0319/001) streeft dezelfde doelstelling na maar is ambitieuzer en preciezer dan het voorgaande voorstel. Het vermeldt de beoogde sociale uitkeringen en voegt in de reglementeringen waarin de berekeningswijze van die uitkeringen in detail wordt vermeld, bepalingen in om te vermijden dat één van die uitkeringen lager zou liggen dan de armoedegrens.

Deze nieuwe draagwijdte van het wetsvoorstel heeft twee belangrijke gevolgen.

Enerzijds komen sommige uitkeringen die voor het advies van 2008 in aanmerking werden genomen, niet meer in aanmerking (het gaat meer bepaald om de pensioenen en de uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen). Wat de gehandicapten betreft, werden enkel de uitkeringen voor vervangingsinkomen in aanmerking genomen, daar in geen enkele maatregel was voorzien om het recht uit te breiden tot de integratie-tegemoetkomingen.

Anderzijds wordt het recht op een sociaal minimum dat gelijk is aan de armoedegrens geopend voor elke gerechtigde van een sociale uitkering, zelfs als het slechts om een partiële toelage gaat (een pensioen van een werknemer voor een onvolledige loopbaan bijvoorbeeld).

¹ Het leefloon dat wordt toegekend aan iemand met gezinslast behoort volgens de huidige wetgeving het dubbele van het leefloon dat aan een samenwonende wordt toegekend. Er wordt geen rekening gehouden met het aantal kinderen omdat er voor die kinderen eventueel een recht op gewaarborgde kinderbijslag is.

Le détail des mesures contenues dans la proposition de loi sera résumé après la présentation des allocations concernées.

2. — PROTECTION SOCIALE EN BELGIQUE

2.1. Seuil de pauvreté

Selon les résultats de la plus récente enquête européenne EU-SILC² de 2010 (données 2009), 1,56 millions de personnes vivent en Belgique en dessous du seuil de risque de pauvreté soit 14,6 % de la population. Ce nombre est évalué sur la base de l'indicateur de risque de pauvreté monétaire qui est fixé dans tous les pays de l'Union européenne à 60 % du revenu médian après transferts sociaux (allocations sociales).

En Belgique, selon les critères européens, le seuil de pauvreté est de 973 euros/mois pour un isolé et de 2 044 euros/mois pour un ménage composé de deux adultes et deux enfants.³

Selon la nouvelle définition européenne (stratégie Europe 2020), plus globale, du seuil de pauvreté qui combine la pauvreté monétaire, la privation matérielle sévère et les ménages à faible intensité de travail, le taux de risque de pauvreté en Belgique en 2010 est de 20,08 %.

Sans les transferts sociaux (hors pensions), ce taux serait de l'ordre de 26,7 %.

Les transferts sociaux (sécurité sociale et protection sociale) permettent donc de réduire la pauvreté mais pas de l'éradiquer. Cette situation résulte en grande partie du fait que certains minimas sociaux sont en dessous du seuil de pauvreté monétaire.

En complément aux systèmes de sécurité sociale et de protection sociale, la Belgique a mis en place plusieurs politiques publiques, à différents niveaux de pouvoirs (fédéral, régional ou local), pour lutter contre la pauvreté. Ces politiques visent non seulement la dimension financière de la pauvreté mais aussi ses différentes autres facettes, comme: l'emploi, la santé, le logement ou l'énergie, etc.

Ces politiques peinent toutefois à réduire la pauvreté. En effet, le taux de pauvreté monétaire fluctue en Belgique, depuis le début des années 2000, dans une fourchette étroite autour de 15 % de la population. Le taux de pauvreté global,

De in het wetsvoorstel opgenomen maatregelen zullen na de voorstelling van de betrokken uitkeringen in detail worden belicht.

2. — SOCIALE BESCHERMING IN BELGIË

2.1. Armoedegrens

Volgens de resultaten van de meest recente Europese EU-SILC-enquête² van 2010 (gegevens 2009) leven in België 1,56 miljoen personen onder de drempel van het risico op armoede, d.i. 14,6 % van de bevolking. Dat aantal wordt geraamd op basis van de indicator van het risico op monetaire armoede die in alle landen van de Europese Unie wordt vastgelegd op 60 % van het mediaan inkomen na de sociale overdrachten (sociale uitkeringen).

Volgens de Europese criteria ligt de armoedegrens in België op 973 euro/maand voor een alleenstaande en op 2 044 euro/maand voor een gezin van twee volwassenen en twee kinderen.³

Volgens de nieuwe, meer globale Europese definitie (strategie Europa 2020) van de armoedegrens die een combinatie vormt van de monetaire armoede, de ernstige materiële ontbering en de gezinnen met een lage werkintensiteit, beloopt het armoederisicopercentage in België in 2010 20,08 %.

Zonder de sociale overdrachten (zonder pensioenen) zou dat percentage oplopen tot 26,7 %.

De sociale overdrachten (sociale zekerheid en sociale bescherming) maken het dus mogelijk de armoede te verminderen maar niet ze uit te roeien. Deze toestand vloeit grotendeels voort uit het feit dat sommige sociale minima onder de monetaire armoedegrens liggen.

Als aanvulling op de systemen inzake sociale zekerheid en sociale bescherming heeft België verschillende beleidsmaatregelen op verschillende bevoegdhedsniveaus (federaal, gewestelijk of lokaal) ingevoerd om armoede te bestrijden. Die beleidsmaatregelen richten zich niet enkel op de financiële dimensie van de armoede maar ook op de verschillende andere facetten ervan: werkgelegenheid, gezondheid, huisvesting of energie, enz.

Die beleidsmaatregelen slagen er echter moeilijk in om de armoede te verminderen. Het monetair armoedepercentage in België fluctueert immers sedert het begin van de jaren 2000 binnen een beperkte vork rond 15 % van de bevolking.

² EU-SILC est l'enquête européenne harmonisée sur les revenus et les conditions de vie. L'enquête se base sur une interview annuelle de plus de 6 000 ménages en Belgique (11 000 personnes) interrogés sur leurs revenus et leurs conditions de vie. L'enquête est organisée annuellement par la Direction générale de la statistique et de l'information économique (DGSIE) du SPF Économie.

³ SPF Économie, Direction générale de la statistique et de l'information économique, enquête EU-SILC 2010 publiée le 14 octobre 2011.

² EU-SILC is een geharmoniseerde Europese enquête naar inkomen en levensomstandigheden. De enquête baseert zich op een jaarlijks interview van meer dan 6 000 gezinnen in België (11 000 personen) die worden ondervraagd over hun inkomen en levensomstandigheden. De enquête wordt jaarlijks georganiseerd door de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) van de FOD Economie.

³ FOD Economie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, EU-SILC-enquête gepubliceerd op 14 oktober 2011.

selon la nouvelle définition européenne (Europe 2020), fluctue depuis 2004 entre 20 et 22 % (statistiques Eurostat).

En ce qui concerne la mesure de la pauvreté et les politiques fédérales, la Cour des comptes renvoie à son rapport de mai 2012 sur le *Premier plan fédéral de lutte contre la pauvreté*.⁴

2.2. Sécurité sociale et protection sociale

Les allocations sociales relèvent de deux systèmes différents: la sécurité sociale d'une part et les mécanismes de protection résiduaires, aussi désignés comme systèmes relevant de l'assistance sociale d'autre part. Les conditions pour bénéficier de ces mécanismes de protection sont différentes.

Les principaux systèmes de sécurité sociale sont ceux des travailleurs salariés, des travailleurs indépendants et des travailleurs du secteur public.

Ces systèmes de sécurité sociale sont financés principalement par des cotisations dont le versement ouvre le droit à une couverture sociale. Ils reposent sur un mécanisme de solidarité entre les travailleurs qui versent des cotisations pour couvrir certains risques: pertes de revenu, maladie, etc.

Les allocations de sécurité sociale ne sont pas liées aux ressources et au patrimoine des bénéficiaires. Elles sont généralement fixées en fonction du montant des cotisations versées et de la période durant laquelle les travailleurs ont cotisé. Elles tiennent parfois compte de leur situation familiale: chef de ménage, isolé ou cohabitant.

La proposition de loi du 7 octobre 2010 modifie les droits dans les régimes de sécurité sociale suivants: allocations de chômage, indemnités d'assurance maladie invalidité et pensions des travailleurs salariés.

Les mécanismes de protection résiduaire, en revanche, octroient des droits à une couverture sociale qui ne sont pas conditionnés au versement de cotisations. Ces droits sont accordés lorsque l'insuffisance des ressources d'un individu ou d'un ménage peut être établie. Ils requièrent donc la prise en compte de toutes les formes de revenu et de patrimoine. Comme parfois dans le domaine de la sécurité sociale, les prestations sont modulées en fonction de la situation familiale.

Les systèmes de protection sociale résiduaire garantissent le droit à un revenu minimum, sous condition d'une enquête sociale établissant l'insuffisance des ressources.

Het globaal armoedepercentage fluctueert volgens de nieuwe Europese definitie (Europa 2020) sedert 2004 tussen 20 en 22 % (statistieken Eurostat).

Voor het meten van de armoede en de federale beleidsmaatregelen verwijst het Rekenhof naar zijn verslag van 2012 over het *Eerste Federaal Plan Armoedebestrijding*.⁴

2.2. Sociale zekerheid en sociale bescherming

Sociale uitkeringen vallen onder twee verschillende systemen: de sociale zekerheid enerzijds en de residuaire beschermingsmechanismen, ook gekend als systemen die ressorteren onder de sociale bijstand anderzijds. Er gelden verschillende voorwaarden om voor die beschermingsmechanismen in aanmerking te komen.

De voornaamste systemen inzake sociale zekerheid zijn die van de werknemers, de zelfstandigen en de werknemers van de overheidssector.

Die socialezekerheidssystemen worden hoofdzakelijk gefinancierd door bijdragen die moeten worden betaald en die op die manier het recht op sociale dekking openen. Ze berusten op een solidariteitsmechanisme tussen de werknemers die bijdragen betalen om bepaalde risico's zoals inkomensverlies, ziekte, enz. te dekken.

De socialezekerheidssuitkeringen zijn niet gekoppeld aan de middelen en aan het vermogen van de begünstigden. Ze worden meestal vastgelegd op basis van het bedrag van de gestorte bijdragen en op basis van de periode tijdens welke de werknemers hebben bijgedragen. Ze houden soms rekening met hun gezinstoestand: gezinshoofd, alleenstaande of samenwonende.

Het wetsvoorstel van 7 oktober 2010 wijzigt de rechten in de volgende socialezekerheidsstelsels: werkloosheidssuitkeringen, ziekte- en invaliditeitsuitkeringen en werknemerpensioenen.

De mechanismen voor residuaire bescherming kennen daarentegen rechten op sociale dekking toe die niet afhankelijk zijn van het storten van bijdragen. Deze rechten worden toegekend als kan worden aangetoond dat een individuele persoon of een gezin onvoldoende middelen hebben. Alle vormen van inkomen en vermogen moeten er dus voor in aanmerking worden genomen. Zoals soms in het vlak van de sociale zekerheid gebeurt, worden de uitkeringen gemondeerd naargelang de gezinstoestand.

De systemen voor residuaire sociale bescherming waarborgen het recht op een minimuminkomen, op voorwaarde dat een maatschappelijk onderzoek aantoont dat er onvoldoende middelen zijn.

⁴ Disponible sur son site www.ccrek.be

⁴ Beschikbaar op zijn website www.rekenhof.be.

Cette protection sociale peut prendre les formes suivantes:

- le droit à l'intégration sociale (DIS) dont le revenu d'intégration sociale (RIS), autrefois nommé le minimum de moyens d'existence est la modalité la plus fréquente;
- la garantie de ressources aux personnes âgées (la Grapa);
- les allocations aux personnes handicapées;
- les prestations familiales garanties.

Les revenus de remplacement octroyés par la sécurité sociale peuvent être inférieurs à ceux délivrés dans le cadre de la protection sociale résiduaire. Dans ce cas, les bénéficiaires des allocations de sécurité sociale ont droit à un revenu complémentaire (c'est-à-dire la différence entre l'allocation de protection résiduaire et l'allocation de sécurité sociale à laquelle ils peuvent prétendre), pour autant qu'ils satisfassent aux conditions liées à l'insuffisance des ressources.

La proposition de loi du 7 octobre 2010 modifie les droits dans tous les régimes de protection sociale, à l'exception des prestations familiales garanties.

2.3. Modifications apportées par la proposition de loi

Droit à l'intégration sociale

Les CPAS ont pour mission de garantir le droit à l'intégration sociale aux personnes qui ne disposent pas de revenus suffisants et qui remplissent les conditions légales (liées à la nationalité, la résidence, l'âge, l'absence de ressources, la disposition au travail et l'épuisement des droits sociaux). Le CPAS dispose de trois instruments: l'emploi, le revenu d'intégration et le projet individualisé d'intégration sociale, ou une combinaison de ces instruments.

Le RIS est donc une des formes que peut prendre le DIS. Il remplace l'ancien minimum de moyens d'existence (Minimex). Comme le Minimex, le RIS est une aide purement financière. Il peut aussi dans certains cas être octroyé sous la forme d'un complément à des revenus du travail ou d'une allocation. Il peut, si la situation de la personne l'exige, être complété par l'octroi d'une ou de plusieurs aides sociales complémentaires (aide à la constitution d'une garantie locative, allocation de chauffage, aide médicale, etc.).

La loi distingue trois catégories de bénéficiaires pour lesquels le montant de l'allocation est différent:

- *cohabitant*, si le bénéficiaire vit avec une ou plusieurs personne(s) avec laquelle/lesquelles elle forme un ménage (523,74 euros/mois)⁵;

⁵ Montants indexés au 1er février 2012.

Deze sociale bescherming kan de volgende vormen aannehmen:

- het recht op maatschappelijke integratie (RMI) waarvan het leefloon, vroeger het bestaansminimum genoemd, de meest frequente modaliteit is;
- de inkomensgarantie voor ouderen (IGO)
- de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- de gewaarborgde gezinsbijslagen.

De door de sociale zekerheid uitgekeerde vervangingsinkomsten kunnen lager liggen dan de inkomsten toegekend in het raam van de residuaire sociale bescherming. In dat geval hebben de gerechtigden van socialezekerheidsuitkeringen recht op een aanvullend inkomen (d.w.z. het verschil tussen de uitkering voor residuaire bescherming en de socialezekerheidsuitkering waarop ze recht hebben), voor zover ze voldoen aan de voorwaarden in verband met ontoereikende middelen.

Het wetsvoorstel van 7 oktober 2010 wijzigt de rechten in alle socialezekerheidsstelsels, met uitzondering van de gewaarborgde gezinsbijslagen.

2.3. Door het wetsvoorstel aangebrachte wijzigingen

Recht op maatschappelijke integratie

De opdracht van de OCMW's bestaat erin het recht op maatschappelijke integratie te waarborgen voor mensen die niet over voldoende inkomsten beschikken en die voldoen aan de wettelijke voorwaarden (die samenhangen met de nationaliteit, de verblijfplaats, de leeftijd, het ontbreken van middelen, de bereidheid tot werken en de uitputting van de sociale rechten). Het OCMW beschikt over drie instrumenten, namelijk tewerkstelling, het leefloon en het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI), of een combinatie van die drie instrumenten.

Het leefloon is dus één van de mogelijke vormen van RMI. Het vervangt het vroegere bestaansminimum. Het leefloon is zoals het bestaansminimum een zuiver financiële steun. Het kan in sommige gevallen ook in de vorm van een complement bij de inkomsten uit arbeid of van een uitkering worden toegekend. Als de toestand van de persoon zulks vereist, kunnen er aanvullend één of meer bijkomende sociale steunvormen worden toegekend (steun bij het storten van een huurwaarborg, verwarmingstoelage, medische hulp, enz.).

De wet maakt een onderscheid tussen drie categorieën gerechtigden aan wie een ander bedrag aan uitkering wordt toegekend:

- *samenwonend*, als de gerechtigde samenwoont met één of meer personen waarmee hij een gezin vormt (523,74 euro/maand)⁵;

⁵ Bedragen geïndexeerd op 1 februari 2012.

— isolé, lorsque le bénéficiaire vit seul (785,61 euros/mois);

— chef de ménage, lorsque le bénéficiaire a une famille à charge avec au moins un enfant mineur célibataire (1047,48 euros/mois).

Le chapitre 3 de la proposition de loi (article 3 et 4) concerne le RIS et reprend le contenu de la proposition de loi initiale, à savoir fixer le montant de l'allocation pour les personnes isolées au niveau du seuil de pauvreté et aligner le montant de l'allocation pour les cohabitants sur celui des isolés.

La Grapa

La Garantie de revenus aux personnes âgées (Grapa) est une prestation octroyée aux personnes âgées de plus de 65 ans dont les revenus sont trop faibles pour assurer leur subsistance. Elle remplace depuis 2001 l'ancien "revenu garanti". L'octroi de la Grapa est soumis à un examen des ressources du demandeur. Celui-ci doit également répondre à des conditions d'âge, de nationalité et de résidence.

C'est l'Office National des Pensions (ONP) qui est chargé d'examiner les droits à une Grapa de manière automatique dans certains cas (demande pension de retraite, pré pensionné qui atteint l'âge légal). Une demande peut également être introduite auprès de l'ONP.

Le montant de la Grapa varie en fonction de la situation familiale. Le montant mensuel de base (648,26⁶ euros) est applicable lorsque le bénéficiaire partage la même résidence principale avec une ou plusieurs personnes et le montant mensuel de base majoré (972,39 euros) est attribué aux personnes isolées.

Les modifications apportées au régime de la Grapa par la proposition de loi sont contenues dans le chapitre 8 (articles 20 à 25). Le montant majoré de la Grapa est élevé au-dessus du seuil de pauvreté. La distinction entre le montant majoré et le montant de base qui concernaient les personnes partageant la même résidence principale est supprimée.

Les allocations aux personnes handicapées

L'aide financière aux personnes handicapées peut prendre 3 formes: l'allocation de remplacement de revenu (ARR), l'allocation d'intégration (AI) ou l'allocation d'aide aux personnes âgées (APA).

L'allocation de remplacement de revenus est accordée à la personne reconnue comme handicapée, c'est-à-dire dont l'état physique ou psychique a réduit à un tiers ou moins par rapport à une personne valide la capacité de produire des revenus en exerçant une profession sur le marché du travail.

⁶ Montants indexés au 1er février 2012

— alleenstaand, als de gerechtigde alleen leeft (785,61 euro/maand);

— gezinshoofd, als de gerechtigde een gezin ten laste heeft met minstens één minderjarig niet-gehuwd kind (1047,48 euro/maand).

Hoofdstuk 3 van het wetsvoorstel (artikel 3 en 4) heeft betrekking op het leefloon en neemt de inhoud van het initiële wetsvoorstel over, namelijk het vaststellen van het bedrag van de uitkering voor alleenstaande personen vastleggen op het niveau van de armoedegrens en het bedrag van de uitkering voor samenwonenden afstemmen op dat van alleenstaanden.

De IGO

De inkomensgarantie voor ouderen (IGO) is een uitkering die wordt toegekend aan ouderen van meer dan 65 jaar die niet over voldoende middelen beschikken om in hun onderhoud te kunnen voorzien. Zij vervangt sedert 2001 het vroeger "gewaarborgd inkomen". Eerst worden de middelen van de aanvrager onderzocht vooraleer de IGO wordt toegekend. De aanvrager moet ook voldoen aan voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en verblijfplaats.

De Rijksdienst voor Pensioenen (RvP) dient in bepaalde gevallen automatisch de rechten op een IGO te onderzoeken (aanvraag voor een rustpensioen, brug gepensioneerde die op de wettelijke pensioenleeftijd komt). Een aanvraag kan ook bij de RvP worden ingediend.

Het bedrag van de IGO varieert naargelang de gezinstoestand. Het maandelijks basisbedrag (648,26⁶ euro) is van toepassing wanneer de begunstigde dezelfde hoofdverblijfplaats deelt met één of meer mensen en het verhoogd maandelijks basisbedrag (972,39 euro) wordt toegekend aan alleenstaanden.

De wijzigingen die door het wetsvoorstel in het stelsel van de IGO worden aangebracht, zijn opgenomen in hoofdstuk 8 (artikelen 20 tot 25). Het verhoogd bedrag van de IGO wordt opgetrokken tot boven de armoedegrens. Het verschil tussen verhoogd bedrag en het basisbedrag dat gold voor mensen die hun hoofdverblijfplaats delen, wordt afgeschaft.

Tegemoetkomingen aan personen met een handicap

De financiële steun aan personen met een handicap kan in 3 vormen worden toegekend: de inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT), de integratietegemoetkoming (IT) of de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB).

De inkomensvervangende tegemoetkoming wordt toegekend aan de persoon erkend als gehandicapte d.w.z. van wie is vastgesteld dat zijn lichamelijke of psychische toestand zijn verdienvermogen heeft verminderd tot een derde of minder van wat een gezonde persoon door het uitoefenen van een beroep op de algemene arbeidsmarkt kan verdienen.

⁶ Bedragen geïndexeerd op 1 februari 2012.

Pour le calcul de l'allocation, il est tenu compte des revenus de la personne handicapée, ainsi que de la personne avec laquelle elle forme un ménage. Certains abattements sont néanmoins appliqués sur ces revenus. La personne qui souhaite obtenir l'allocation de remplacement de revenus doit être âgée entre 21 et 65 ans, être domiciliée en Belgique et y séjourner réellement. Elle doit également posséder une des nationalités visées par la législation.

Le montant de l'ARR dépend de la situation familiale du bénéficiaire: la catégorie A correspond à un cohabitant, la catégorie B à un isolé et la catégorie C à un chef de ménage. Les allocations mensuelles sont respectivement de: 524 euros, 786 euros et 1 048 euros (montants indexés au 1er février 2012), soit à peu près les montants du RIS.

L'allocation d'intégration est accordée à la personne handicapée qui, en raison de la réduction de son autonomie, doit supporter des frais supplémentaires. Pour le calcul de l'allocation, il est tenu compte des revenus de la personne handicapée, ainsi que de la personne avec laquelle elle forme un ménage. Certains abattements sont néanmoins appliqués sur ces revenus. La personne qui souhaite obtenir l'allocation d'intégration doit être âgée entre 21 et 65 ans, être domiciliée en Belgique et y séjourner réellement. Elle doit également posséder une des nationalités visées par la législation.

L'allocation pour l'aide aux personnes âgées est accordée à la personne handicapée de 65 ans ou plus qui, en raison de la réduction de son autonomie, doit supporter des frais supplémentaires. Pour le calcul de l'allocation et les conditions de son obtention, les modalités sont similaires à l'AI. Cette allocation n'est pas visée par la proposition de loi.

Le chapitre 4 de la proposition de loi (article 5 à 7) modifie la réglementation sur les allocations aux personnes handicapées. Une première mesure relève l'ARR au niveau du seuil de pauvreté. Une seconde mesure vise à combattre les pièges à l'emploi pour les personnes handicapées. Cette mesure élargit les conditions dans lesquelles les personnes handicapées peuvent bénéficier de l'AI.

Les allocations de chômage

Les principales conditions pour bénéficier d'une allocation de chômage sont d'avoir subi un licenciement d'une part et d'avoir versé des cotisations sociales en tant que travailleur salarié correspondant à au moins 312 jours de travail au cours de la période de 18 mois qui précède le licenciement d'autre part.

L'allocation de chômage est calculée en fonction du montant des cotisations, mais ne peut dépasser certains plafonds. Ces allocations sont dégressives dans le temps, sans toutefois pouvoir descendre, au-delà du 13ème mois, en-dessous des

Bij de berekening van de tegemoetkoming wordt er rekening gehouden met de inkomsten van de persoon met een handicap, alsook van de persoon met wie de persoon met een handicap een huishouden vormt. Bepaalde vrijstellingen worden evenwel toegepast op die inkomsten. De persoon die de inkomensvervangende tegemoetkoming wenst te verkrijgen, moet tussen 21 en 65 jaar oud zijn, gedomicileerd zijn in België en er werkelijk verblijven. Die persoon moet ook één van de nationaliteiten bezitten die door de wetgeving worden beoogd.

Het bedrag van de IVT hangt af van de gezinstoestand van de begünstigde: categorie A stemt overeen met een samenwonende, categorie B met een alleenstaande en categorie C met een gezinshoofd. De maandelijkse tegemoetkomening bedragen respectievelijk 524 euro, 786 euro en 1 048 euro (op 1 februari 2012 geïndexeerde bedragen), d.i. nagenoeg de bedragen van het leefloon.

De integratietegemoetkoming wordt toegekend aan de persoon met een handicap die vanwege een vermindering van de zelfredzaamheid, bijkomende kosten te dragen heeft. Bij de berekening van de tegemoetkoming wordt er rekening gehouden met de inkomsten van de persoon met een handicap, alsook van de persoon met wie de persoon met een handicap een huishouden vormt. Bepaalde vrijstellingen worden evenwel toegepast op die inkomsten. De persoon die de integratietegemoetkoming wenst te verkrijgen, moet tussen 21 en 65 jaar oud zijn, gedomicileerd zijn in België en er werkelijk verblijven. Die persoon moet ook één van de nationaliteiten bezitten die door de wetgeving worden beoogd.

De tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden wordt toegekend aan de persoon met een handicap van 65 jaar of ouder die vanwege een vermindering van de zelfredzaamheid, bijkomende kosten te dragen heeft. Voor de berekening van de tegemoetkoming en voor de voorwaarden om ze te krijgen, gelden gelijkaardige modaliteiten als voor de IT. Deze tegemoetkoming wordt in het wetsvoorstel niet beoogd.

Hoofdstuk 4 van het wetsvoorstel (artikel 5 tot 7) wijzigt de reglementering op de tegemoetkomening aan personen met een handicap. Een eerste maatregel trekt de IVT op tot het niveau van de armoedegrens. Een tweede maatregel wil de werkloosheidsval voor personen met een handicap bestrijden. Deze maatregel verruimt de voorwaarden waarin personen met een handicap voor de IT in aanmerking kunnen komen.

Werkloosheidssuitkeringen

De voornaamste voorwaarden om een werkloosheidssuitkering te genieten is dat men enerzijds ontslagen moet zijn en anderzijds dat men als werknemer sociale bijdragen heeft betaald die overeenstemmen met minstens 312 werkdagen in de loop van de periode van 18 maanden voorafgaand aan het ontslag.

De werkloosheidssuitkering wordt berekend op basis van het bedrag van de bijdragen maar mag bepaalde maximumbedragen niet overschrijden. Deze uitkeringen zijn degressief in de tijd, zonder dat ze na de dertiende maand mogen dalen

planchers suivants: 1 090,70 euros pour un chef de famille, 916,24 euros pour un isolé et 686,92 euros pour un cohabitant (montants indexés au 1er février 2012).

Les jeunes ayant terminé les études peuvent bénéficier d'une allocation d'insertion (anciennement allocations d'attente) à l'issue d'un stage d'insertion professionnel. Cette allocation est fonction de l'âge et de la situation familiale du bénéficiaire. Elle est inférieure aux allocations minimales de chômage.

Le chapitre 5 de la proposition de loi (article 8 à 10) modifie la réglementation concernant les allocations de chômage et d'insertion de manière à les augmenter jusqu'au seuil de pauvreté d'une part et d'aligner le statut des cohabitants sur celui des isolés d'autre part.

Les indemnités d'incapacité primaire et d'invalidité

Le travailleur salarié qui a fait constater par un médecin de sa mutuelle son incapacité de travail peut au cours de la 1re année bénéficier d'une indemnité d'incapacité primaire. A partir de la 2e année, cette allocation deviendra une indemnité d'invalidité.

L'indemnité d'incapacité primaire s'élève à 60 % de la rémunération journalière perdue (avec des plafonds). À partir du 7e mois d'incapacité, l'indemnité ne peut être inférieure à certains seuils, en fonction de la situation familiale du travailleur: avec charge de famille, isolé ou cohabitant et de sa qualité de travailleur régulier ou pas⁷. Un travailleur régulier a une indemnité mensuelle minimale de 1 359,28 euros s'il a une famille à charge, 1 087,58 euros s'il est isolé et 932,62 euros s'il est cohabitant. Un travailleur non régulier a une indemnité mensuelle minimale de 1 047,54 euros s'il a une famille à charge et 785,72 euros qu'il soit isolé ou cohabitant (montants indexés au 01/09/12).

L'indemnité d'invalidité s'établit en fonction des mêmes catégories de situation familiale à 65, 55 ou 40 % de la rémunération perdue (avec des plafonds). Ces indemnités ne peuvent, toutefois, être inférieures à des minima, identiques à ceux définis pour les indemnités d'incapacité primaire.

Dans son chapitre 6 (articles 11 à 15), la proposition de loi augmente les minima pour les indemnités d'incapacité primaire et d'invalidité au niveau du seuil de pauvreté et aligne sur celui des isolés le statut des cohabitants.

⁷ Un travailleur est dit régulier lorsque sa rémunération journalière moyenne dépasse (à partir du 01/01/2012) 25,8855 EUR pour les moins de 18 ans; 38,8164 EUR pour les 18-20 ans et 51,7709 EUR Pour les plus de 20 ans.

onder de volgende minimumbedragen: 1 090,70 euro voor een gezinshoofd, 916,24 euro voor een alleenstaande en 686,92 euro voor een samenwonende (bedragen geïndexeerd op 1 februari 2012).

Jongeren die pas afgestudeerd zijn, kunnen een inschakelingsuitkering (vroeger "wachtuitkering") krijgen na afloop van een beroepsinschakelingstijd. Deze uitkering hangt af van de leeftijd en van de gezinstoestand van de begünstigde. Ze ligt lager dan de minimumwerkloosheidssuitkeringen.

Hoofdstuk 5 van het wetsvoorstel (artikel 8 tot 10) wijzigt de reglementering in verband met de werkloosheids- en inschakelingsuitkeringen om deze op te trekken tot de armoedegrens enerzijds en om het statuut van samenwonenden af te stemmen op het statuut van alleenstaanden anderzijds.

De uitkeringen voor primaire arbeidsongeschiktheid en voor invaliditeit

Een werknemer die door een geneesheer van zijn ziekenfonds zijn arbeidsongeschiktheid heeft laten vaststellen, kan in de loop van het eerste jaar een uitkering voor primaire ongeschiktheid genieten. Vanaf het 2^e jaar wordt die uitkering een invaliditeitsuitkering.

De uitkering voor primaire ongeschiktheid bedraagt 60 % van het dagelijks gederfde begrenste loon. Vanaf de 7^e maand ongeschiktheid, mag de uitkering niet lager liggen dan bepaalde minimumbedragen, afhankelijk van de gezinstoestand van de werknemer: met gezinslast, alleenstaand of samenwonend en naargelang hij al dan niet een regelmatig werknemer is⁷. Een regelmatig werknemer heeft een minimum maanduitkering van 1 359,28 euro als hij gezinslast heeft, 1 087,58 euro als hij alleenstaande is en 932,62 euro als hij samenwonend is. Een niet-regelmatig werknemer heeft een minimum maanduitkering van 1 047,54 euro als hij gezinslast heeft en 785,72 euro ongeacht of hij alleenstaand dan wel samenwonend is (bedragen geïndexeerd op 01/09/12).

De invaliditeitsuitkering wordt bepaald op basis van dezelfde categorieën van de gezinstoestand op 65, 55 of 40 % van het gederfde, begrenste loon. Deze uitkeringen mogen echter niet lager liggen dan minimumbedragen die dezelfde zijn als deze gedefinieerd voor de uitkeringen voor primaire arbeidsongeschiktheid.

Hoofdstuk 6 (artikelen 11 tot 15) van het wetsvoorstel trekt de minimumbedragen voor de uitkeringen voor primaire arbeidsongeschiktheid en invaliditeit op tot het niveau van de armoedegrens en stemt het statuut van samenwonenden af op dat van alleenstaanden.

⁷ Een werknemer wordt regelmatig genoemd als zijn gemiddelde dagvergoeding (vanaf 01/01/2012) meer bedraagt dan 25,8855 euro voor jongeren onder 18 jaar; 38,8164 euro voor jongeren tussen 18-20 jaar en 51,7709 euro voor ouderen dan 20 jaar.

Les pensions de retraite et de survie pour travailleurs salariés

Le calcul de la pension pour travailleurs salariés tient compte de la longueur de la carrière et du montant des rémunérations perçues au cours de cette carrière. De manière simplifiée, la pension de retraite s'établit à 60 % de la somme actualisée des salaires perçus tout au long de la carrière. Chacun de ces salaires est multiplié par un coefficient de 1/45. Ce coefficient tient compte du fait qu'une carrière complète compte 45 ans.

Le conjoint survivant d'un pensionné décédé peut prétendre à une pension de survie qui s'élève à 80 % de la pension de retraite de ce dernier (sous réserve des conditions de cumul avec les pensions auxquelles le bénéficiaire a droit du fait de sa propre carrière).

Si le bénéficiaire d'une pension de retraite est marié avec un conjoint qui ne dispose pas de revenus, sa pension est établie au taux ménage, c'est-à-dire à 125 % du taux de base.

Le chapitre 7 de la proposition de loi modifie le mode de calcul de la pension, en introduisant une condition supplémentaire: quel que soit le résultat de ce calcul, la pension ne peut être inférieure au seuil de pauvreté.

3. — MÉTHODE

3.1. Actualisation de l'avis de 2008

Une estimation est fournie pour trois hypothèses:

1. augmentation jusqu'au niveau du seuil de pauvreté des minima sociaux relevant des systèmes de protection résiduaire (RIS, Grapa et allocations aux personnes handicapées), sans individualisation des droits sociaux, c'est-à-dire en maintenant un statut moins favorable pour les cohabitants (mise en œuvre partielle des articles 3 à 7 et 20 à 25 de la proposition de loi);

2. augmentation jusqu'au seuil de pauvreté de ces allocations en individualisant les droits, c'est-à-dire en alignant la situation des cohabitants sur celle des isolés (mise en œuvre complète des articles mentionnés ci-dessus);

3. augmentation jusqu'au seuil de pauvreté de toutes les allocations recensées dans la proposition de loi, en individualisant les droits (application complète de la proposition de loi).

En 2008, à défaut d'autre précision, la troisième hypothèse avait demandé un recensement des minima sociaux, ceux-ci n'étant pas énumérés dans la proposition de loi. La Cour des

Rust- en overlevingspensioen voor werknemers

Bij de berekening van het werknemerspensioen wordt rekening gehouden met de lengte van de loopbaan en het bedrag van de bezoldigingen in de loop van die loopbaan. Op vereenvoudigde wijze voorgesteld wordt het rustpensioenbedrag vastgesteld op 60 % van de geactualiseerde som van de in de hele loopbaan ontvangen wedden. Elk van de lonen wordt vermenigvuldigd met een coëfficiënt 1/45. Die coëfficiënt houdt rekening met het feit dat een volledige loopbaan uit 45 jaren bestaat.

De nabestaande van een overleden gepensioneerde kan aanspraak maken op een overlevingspensioen dat 80 % bedraagt van het rustpensioen van deze laatste (onder voorbehoud van de cumulatievoorwaarden met de pensioenen waarop de rechthebbende recht heeft op grond van zijn eigen loopbaan).

Als de rechthebbende van een rustpensioen gehuwd is met een echtgenoot die geen inkomsten heeft, wordt zijn pensioen berekend tegen het gezinstarief, d.w.z. tegen 125 % van het basisbedrag.

Hoofdstuk 7 van het wetsvoorstel wijzigt de berekeningswijze van het pensioen, door er een extra voorwaarde aan toe te voegen: ongeacht het resultaat van die berekening mag het pensioen niet lager liggen dan de armoedegrens.

3. — METHODE

3.1. Actualisering van het advies van 2008

Er wordt een raming gemaakt voor drie veronderstellingen:

1. het optrekken tot het niveau van de armoedegrens van de sociale minima die ressorteren onder de systemen van residuaire bescherming (leefloon, IGO en tegemoetkomingen aan personen met een handicap), zonder individualisering van de sociale rechten, d.w.z. met handhaving van een minder gunstig statuut voor samenwonenden (gedeeltelijke tenuitvoerlegging van de artikelen 3 tot 7 en 20 tot 25 van het wetsvoorstel);

2. het optrekken tot het niveau van de armoedegrens van die uitkeringen en de rechten individualiseren, d.w.z. de toestand van samenwonenden afstemmen op die van alleenstaanden (volledige tenuitvoerlegging van de hierboven vermelde artikelen);

3. het optrekken tot de armoedegrens van alle in het wetsvoorstel vermelde uitkeringen, en de rechten individualiseren (volledige toepassing van het wetsvoorstel).

Doordat er in 2008 geen verdere preciseringen waren, moesten voor de derde hypothese de sociale minimumbedragen worden geïnventariseerd, daar deze niet werden

comptes avait alors retenu toutes les allocations d'aide sociale ou de sécurité sociale pour lesquelles un minima est prévu.

La nouvelle proposition de loi du 7 octobre 2010 est plus précise. Elle mentionne les allocations sociales visées et détaille les modifications apportées. Dans ce contexte, la Cour des comptes a élargi la première hypothèse par rapport à 2008. Celle-ci comprend à présent tous les régimes de protection sociale, pour les distinguer des modifications apportées aux régimes de sécurité sociale (troisième hypothèse).

Les trois hypothèses correspondent à trois objectifs poursuivis par la proposition de loi, à savoir:

- augmenter les allocations sociales résiduaires afin que les bénéficiaires de ce dernier filet de protection sociale disposent d'un revenu au moins égal au seuil de pauvreté;

- individualiser les droits afin de garantir la neutralité des choix de vie;

- augmenter les allocations prévues par la sécurité sociale des travailleurs salariés, de manière à garantir que celles-ci ne soient pas inférieures au seuil de pauvreté.

Ce calcul en trois étapes permet d'estimer séparément la charge budgétaire que représentent ces différents objectifs.

L'avis de la Cour des comptes porte sur une estimation de la charge budgétaire de l'application intégrale de la proposition, en année complète. Cette estimation ne tient pas compte des mesures transitoires prévues dans la proposition de loi, laquelle répartit le relèvement des minimas sociaux sur quatre années.

3.2. Utilisation du modèle MIMOSIS du SPF Sécurité sociale

L'avis délivré par la Cour des comptes en 2008 s'était appuyé sur le modèle de simulation MIMOSIS (pour "Micro-simulation Model for Belgian Social Insurance Systems") élaboré par le SPF Sécurité sociale.

La Cour des comptes s'est, à nouveau, adressée au SPF Sécurité sociale afin que celui-ci réalise une nouvelle estimation de l'impact budgétaire de la proposition de loi. Le document élaboré par le SPF Sécurité sociale pour répondre à la demande de la Cour des comptes est joint, en annexe.

À noter que la Cour des comptes a demandé que l'estimation des coûts de la 3e hypothèse soit scindée en deux: une première simulation examinant l'augmentation des allocations de sécurité sociale à l'exception des pensions de retraite et de survie pour travailleurs salariés et une autre pour mesurer l'effet de l'augmentation de toutes les allocations. Cette distinction permet d'isoler l'effet de la mesure prévoyant que les pensions ne puissent être inférieures au seuil de pauvreté

opgesomd in het wetsvoorstel. Het Rekenhof had toen alle uitkeringen inzake sociale steun of sociale zekerheid in aanmerking genomen, waarvoor een minimumbedrag was bepaald.

Het nieuwe wetsvoorstel van 7 oktober 2010 is nauwkeuriger. Het vermeldt de beoogde sociale uitkeringen en detailleert de aangebrachte wijzigingen. In die context heeft het Rekenhof de eerste hypothese verruimd in vergelijking met 2008. Deze omvat thans alle stelsels van sociale bescherming, om deze te onderscheiden van de wijzigingen aangebracht in de socialezekerheidsstelsels (derde hypothese).

De drie hypotheses stemmen overeen met drie doelstellingen die het wetsvoorstel nastreeft, namelijk:

- de residuale sociale uitkeringen optrekken opdat de gerechtigden van dat laatste sociaal beschermnet zouden beschikken over een inkomen dat minstens gelijk is aan de armoededrempel;

- de rechten individualiseren om de neutraliteit van de levenskeuzes te waarborgen;

- de door de sociale zekerheid der werknemers bepaalde uitkeringen optrekken om te waarborgen dat deze niet lager liggen dan de armoedegrens.

Door deze berekening in drie fasen kan de budgettaire last van die verschillende doelstellingen afzonderlijk worden geraamd.

Het advies van het Rekenhof heeft betrekking op een raming van de budgettaire last van de integrale toepassing van het voorstel tijdens een volledig jaar. Deze raming houdt geen rekening met de overgangsmaatregelen waarin het wetsvoorstel voorziet, dat het optrekken van de sociale minimumbedragen spreidt over vier jaren.

3.2. Aanwending van het MIMOSIS-model van de FOD Sociale Zekerheid

Het Rekenhof had zich voor zijn advies in 2008 gesteund op het simulatiemodel MIMOSOS (dat staat voor "Microsimulation Model for Belgian Social Insurance Systems") uitgewerkt door de FOD Sociale Zekerheid.

Het Rekenhof heeft zich opnieuw tot de FOD Sociale Zekerheid gericht om een nieuwe raming te laten maken van de budgettaire impact van het wetsvoorstel. Het document dat de FOD Sociale Zekerheid heeft uitgewerkt als antwoord op de vraag van het Rekenhof is als bijlage opgenomen.

Er dient te worden opgemerkt dat het Rekenhof heeft gevraagd dat de raming van de kosten van de 3^e hypothese in twee zou worden gesplitst, waarbij een eerste simulatie het optrekken van de socialezekerheidsuitkeringen met uitzondering van de rust- en overlevingspensioenen voor werknemers zou onderzoeken, en de tweede om het effect van het optrekken van alle uitkeringen te meten. Door dat onderscheid kan men het effect afzonderen van de maatregel

(chapitre 7 de la proposition de loi) et dont l'impact budgétaire est le plus important.

C'est pourquoi le document du SPF Sécurité sociale comporte 4 scénarii (correspondant aux 3 hypothèses, la dernière d'entre elles étant déclinée en deux variantes).

Pour les bénéficiaires d'allocations sociales résiduaires, le modèle "MIMOSIS" calcule les estimations de deux manières.

Dans un premier temps, l'estimation est réalisée en considérant que seuls les individus recensés comme bénéficiaires de ces allocations sont susceptibles de la percevoir lorsque les montants sont augmentés.

Dans un second temps, le modèle examine également si d'autres individus remplissent les conditions d'insuffisance de revenus en cas d'augmentation de ces allocations. Seuls les bénéficiaires d'une allocation sociale, quelle qu'elle soit, sont, toutefois, pris en compte afin de limiter la surestimation de bénéficiaires qui résulte de l'absence de données sur les revenus mobiliers et immobiliers.

Dans le document du SPF Sécurité sociale, les 4 scénario sont donc présentés en deux séries selon qu'il y a, ou non, estimation d'un apport de nouveaux bénéficiaires.

3.3. Présentation du modèle MIMOSIS

Conception du modèle

MIMOSIS a été développé en 2002 par le SPF Sécurité sociale pour évaluer *a priori* le coût d'éventuelles réformes de la réglementation ainsi que l'impact de ces mesures en termes de répartition des ressources entre les acteurs économiques.

L'échantillon sur lequel MIMOSIS s'appuie a été élaboré sur la base des données du Registre national. Il comprend 100 000 ménages et près de 300 000 individus. Au départ, il se basait sur des données administratives de 2001 (échantillon constitué au 1er janvier 2002).⁸ Il a ensuite été mis à jour sur la base des données de l'année 2008 (échantillon du 1er janvier 2009).

Les informations sur la situation des individus sont, quant à elles, puisées dans la "Datawarehouse Marché du Travail et Protection sociale" (DWH MT & PS). Cette base de données gérée par la Banque Carrefour de la Sécurité Sociale (BCSS) contient les informations relatives aux prestations de travail et aux allocations sociales.

C'est grâce à l'utilisation de ces données individuelles qu'il est possible d'évaluer l'impact sur le budget et la répartition des revenus de nouvelles politiques.

⁸ Dans le cadre d'une série de projets AGORA financés par la Politique scientifique fédérale.

die bepaalt dat de pensioenen niet lager mogen liggen dan de armoedegrens (hoofdstuk 7 van het wetsvoorstel) en die de grootste budgettaire impact heeft.

Om die reden worden in het document van de Fod Sociale Zekerheid 4 scenario's vermeld (die overeenkomen met de 3 hypothesen, waarbij de laatste uiteenvalt in twee varianten).

Voor de personen die recht hebben op de residuaire sociale uitkeringen berekent het "MIMOSIS"-model de ramingen op twee manieren.

In een eerste stap gaat de raming ervan uit dat enkel de personen die als rechthebbende voor die uitkeringen geïnventariseerd zijn, geacht worden deze te ontvangen als de bedragen worden opgetrokken.

In een tweede stap onderzoekt het model ook of andere individuen de voorwaarden inzake onvoldoende inkomsten vervullen als die uitkeringen worden opgetrokken. Enkel de begunstigden van een sociale uitkering, ongeacht welke die uitkering ook moge zijn, worden echter in aanmerking genomen om de overschatting van het aantal gerechtigden te beperken die voortvlucht uit het ontbreken van gegevens over de roerende en onroerende inkomsten.

In het document van de FOD Sociale Zekerheid worden de vier scenario's dus in twee reeksen voorgesteld naargelang er al dan niet van wordt uitgegaan dat er nieuwe begunstigden zullen bijkomen.

3.3. Voorstelling van het MIMOSIS-model

Ontwerp van het model

MIMOSIS werd in 2002 door de FOD Sociale Zekerheid ontwikkeld om *a priori* de kosten in te schatten van eventuele hervormingen van de reglementering en ook om de impact van die maatregelen te ramen in termen van verdeling van de middelen onder de economische actoren.

De steekproef waarop MIMOSIS zich baseert, werd uitgewerkt op basis van de gegevens van het rijksregister. Ze omvat 100 000 gezinnen en nagenoeg 300 000 individuen. Aanvankelijk baseerde het zich op administratieve gegevens van 2001 (steekproef getrokken op 1 januari 2002).⁸ Vervolgens werd ze geactualiseerd op basis van de gegevens van het jaar 2008 (steekproef van 1 januari 2009).

De informatie over de toestand van de individuen is op haar beurt afkomstig uit het "Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming" (DWH AM & SB). Deze door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) beheerde gegevensbank bevat informatie over de arbeidsprestaties en de sociale uitkeringen.

Dankzij het gebruik van die individuele gegevens kunnen de impact op de begroting en de verdeling van de inkomens van nieuwe beleidsmaatregelen worden geraamd.

⁸ In het raam van een reeks AGORA-projecten die door het federaal Wetenschapsbeleid werden gefinancierd.

MIMOSIS est subdivisé en 9 modules qui peuvent être utilisés séparément ou successivement. Il est donc possible de simuler la modification d'un ou, simultanément, de plusieurs paramètres. Dans ce dernier cas, le calcul doit respecter un certain ordre. Ainsi le calcul des prestations sociales résiduaires est lancé après celui des allocations de sécurité sociale.

Méthode de calcul

L'ensemble des réglementations pertinentes (chômage, pension, RIS...) sont traduites dans le modèle sous forme de paramètres, tels que, par exemple, les barèmes des indemnisations de chômage en fonction du salaire ou les modalités de calcul d'une pension de retraite.

Les calculs effectués grâce à ce modèle ne sont pas basés sur l'identification des allocations sociales dont bénéficient les ménages repris dans l'échantillon mais sur les paramètres d'octroi de ces allocations, appliqués aux données de base disponibles. Par exemple, la pension d'un travailleur salarié sera recalculée sur la base de sa carrière et non sur la base de la pension qui lui a déjà été octroyée.

L'ensemble des données sont arrêtées à 2008. Pour neutraliser l'effet de l'érosion monétaire, les variations d'un paramètre sont calculées en pourcentage. Ainsi, si l'hypothèse à tester est une augmentation de 100 euros du RIS en 2012, le pourcentage que cette augmentation représente en 2012 est appliqué au RIS de 2008.

Ensuite, le résultat de la simulation produit une estimation du budget de l'année 2008, en supposant que le RIS a été augmenté. Ce résultat est traduit sous forme de pourcentage de variation du budget 2008. Ce pourcentage d'augmentation est alors appliqué au budget de l'année 2012.

Avantages du modèle

La taille de l'échantillon, les conditions de son élaboration et la méthode de calcul justifient que les résultats obtenus pour l'échantillon puissent être extrapolés à l'ensemble de la population. En outre, en tant que modèle intégré, MIMOSIS présente certains avantages par rapport aux estimations basées sur les données concernant un domaine isolé de la protection sociale.

En effet, ce modèle:

- prend en compte les effets en cascade des modifications (l'augmentation des allocations de chômage et des pensions a des conséquences sur le droit au RIS ou à la Grapa, l'estimation n'est donc pas basée uniquement sur les bénéficiaires recensés des allocations, mais permet aussi d'identifier les bénéficiaires potentiels);

- reconstitue les ménages, ce qui permet de prendre en compte les effets liés à la cohabitation;

MIMOSIS is onderverdeeld in 9 modules die afzonderlijk of achtereenvolgens kunnen worden gebruikt. Het is dus mogelijk een wijziging van één of gelijktijdig meerdere parameters te simuleren. In dat laatste geval moet de berekening een bepaalde volgorde in acht nemen. Zo wordt de berekening van de residuare sociale uitkeringen opgestart na die van de socialezekerheidsuitkeringen.

Berekeningsmethode

Alle relevante reglementeringen (werkloosheid, pensioenen, leefloon,...) zijn in het model vertaald in de vorm van parameters, zoals bijvoorbeeld de schalen van de werkloosheidsvergoedingen op basis van het loon of de berekeningsmodaliteiten van een rustpensioen.

De berekeningen die door dat model gemaakt worden, zijn niet gebaseerd op de identificatie van de sociale uitkeringen die de huishoudens genieten die in de steekproef zijn opgenomen, maar op de parameters voor de toekenning van die uitkeringen, toegepast op de beschikbare basisgegevens. Het pensioen van een werknemer wordt bijvoorbeeld herberekend op basis van zijn loopbaan en niet op basis van het pensioen dat hem reeds werd toegekend.

Alle gegevens zijn afgesloten in 2008. Om het effect van de munterosie te neutraliseren, worden de schommelingen van een parameter in procent berekend. Als een stijging van 100 euro van het leefloon in 2012 als hypothese moet worden getest, wordt aldus het percentage dat die stijging in 2012 vertegenwoordigt, toegepast op het leefloon van 2008.

Het resultaat van de simulatie geeft vervolgens een raming van de begroting van het jaar 2008, in de veronderstelling dat het leefloon gestegen is. Dat resultaat wordt in de vorm van een schommelingspercentage van de begroting 2008 vertaald. Dat stijgingspercentage wordt dan toegepast op de begroting van het jaar 2012.

Voordeelen van het model

Door de omvang van de steekproef, de voorwaarden voor de uitwerking ervan en de berekeningsmethode is het gerechtvaardigd de voor de steekproef bekomen resultaten te extrapoleren naar heel de bevolking. MIMOSIS biedt als geïntegreerd model bovendien bepaalde voordeelen ten opzichte van de ramingen gebaseerd op de gegevens van een afzonderlijk domein van de sociale bescherming.

Dit model:

- houdt immers rekening met de opeenvolgende effecten van de wijzigingen (de stijging van de werkloosheidsuitkeringen en van de pensioenen heeft gevolgen voor het recht op het leefloon of de IGO, de raming is dus niet enkel gebaseerd op de geïnventariseerde begunstigden van uitkeringen, maar maakt het ook mogelijk potentiële gerechtigden te identificeren);

- stelt de huishoudens immers weer samen, waardoor de gevolgen die samenhangen met samenwonen in aanmerking kunnen worden genomen;

- calcule les effets retours, par exemple sur le plan fiscal;
- permet de produire rapidement des résultats, sans collecte spécifique de données.

Enfin, les développeurs du modèle MIMOSIS confrontent régulièrement leurs résultats aux données réelles afin de corriger les erreurs éventuelles et de tenter d'expliquer les divergences.

Limites du modèle

Surévaluation des allocations de protection sociale

Selon les domaines de la politique sociale concernés, les divergences sont plus ou moins importantes entre les simulations et les données externes. Le résultat d'une simulation et les données réelles diffèrent dans une mesure directement liée à la disponibilité des données nécessaires au calcul.

Le modèle MIMOSIS ne contient pas certaines données telles que les revenus mobiliers ou immobiliers, les salaires perçus à l'étranger, les rentes alimentaires, etc. Or ces revenus sont pris en considération dans le calcul des allocations de protection sociale telles que le RIS ou la Grapa.

Il s'agit de la limite principale du modèle, à savoir, une surestimation de l'impact budgétaire de toutes les allocations sociales pour lesquelles les revenus sont pris en considération.

Sous-estimation du nombre de bénéficiaires

Afin de contenir l'impact de la surévaluation des montants due au fait que tous les revenus ne sont pas connus dans MIMOSIS, l'estimation des nouveaux bénéficiaires du RIS ou de la Grapa est limitée aux individus qui bénéficiaient déjà d'une allocation sociale, quelle qu'elle soit.

En outre, le mode de calcul sous-évalue le nombre de bénéficiaires.

En effet, l'estimation par le modèle des ressources d'un individu s'opère en fonction des revenus perçus sur une année. En réalité, le RIS ou la Grapa sont attribués sur une base mensuelle. Ainsi, si un individu a bénéficié d'un revenu suffisant pendant plusieurs mois mais s'en trouve privé, il pourra bénéficier du RIS. Dans le modèle, toutefois, il sera exclu de ces allocations dès que ses ressources annuelles seront suffisantes.

Pour la Cour des comptes, l'estimation simulée par le modèle MIMOSIS donne un aperçu de la charge budgétaire maximale que pourrait représenter l'adoption de la proposition de loi.

- berekent immers de terugverdieneffecten, bijvoorbeeld op fiscaal vlak;

- maakt het immers mogelijk snel resultaten te verstrekken zonder dat specifieke gegevens moeten worden verzameld.

De ontwikkelaars van het MIMOSIS-model confronteren tot slot hun resultaten regelmatig met de werkelijke gegevens om eventuele fouten te corrigeren en om te trachten de verschillen te verklaren.

Beperkingen van het model

Overschatting van de uitkeringen inzake sociale bescherming

Naargelang de betrokken gebieden van het sociaal beleid zijn de verschillen tussen de simulaties en de externe gegevens kleiner of groter. Het verschil tussen het resultaat van een simulatie en de werkelijke gegevens hangt rechtstreeks samen met de beschikbaarheid van de gegevens die voor de berekening noodzakelijk zijn.

In het MIMOSIS-model zitten niet bepaalde gegevens zoals de roerende of onroerende inkomsten, de in het buitenland ontvangen lonen, de onderhoudsgelden, enz.. Die inkomsten worden evenwel wel in aanmerking genomen bij de berekening van de uitkeringen inzake sociale bescherming zoals het leefloon en de IGO.

Dat is de voornaamste beperking van het model, namelijk een overschatting van de budgettaire impact van alle sociale uitkeringen waarvoor de inkomsten in aanmerking worden genomen.

Onderschatting van het aantal gerechtigden

Om de impact van de overschatting van de bedragen als gevolg van het feit dat niet alle inkomsten in het MIMOSIS-model zitten, in de hand te houden, wordt de raming van de nieuwe begunstigden van het leefloon of van de IGO beperkt tot de individuen die reeds een sociale uitkering, ongeacht welke, genoten.

Bovendien onderschat de berekeningswijze het aantal gerechtigden.

Het model raamt de middelen van een individu immers op basis van de over een jaar bekomen ontvangsten. In werkelijkheid worden het leefloon of de IGO op maandbasis toegekend. Als een individu voldoende inkomen heeft genoten gedurende verschillende maanden maar er dan geen meer heeft, zal hij een leefloon kunnen genieten. In het model zal hij echter van die uitkeringen worden uitgesloten zodra zijn jaarinkomsten voldoende zijn.

Voor het Rekenhof geeft de door het MIMOSIS-model gesimuleerde raming een overzicht van de maximale budgettaire last die de goedkeuring van het wetsvoorstel zou kunnen vertegenwoordigen.

3.3. Estimations d'autres services du SPF Sécurité sociale

Les responsables du modèle MIMOSIS ont demandé à d'autres services du SPF Sécurité Sociale d'estimer l'impact budgétaire de la proposition de loi. Ces estimations permettent de valider les données produites par le modèle ou, en cas de divergences importantes, de tenter de les expliquer.

La DG Personnes handicapées a produit une estimation détaillée de l'impact sur le budget qui la concerne. Cette estimation est basée sur des données individuelles dont dispose le département sur les bénéficiaires des allocations. Il s'agit de l'estimation la plus précise.

L'estimation relative aux allocations pour personnes handicapées est basée sur les reconnaissances de handicap, lesquelles ne devraient pas évoluer si le montant des allocations varie.

La DG Politique sociale dispose de données statistiques sur tous les domaines de la protection sociale. à partir de ces données, elle a produit des estimations de l'impact des réformes proposées.

Les calculs effectués par la DG Politique sociale ne prennent pas en compte une augmentation du nombre de bénéficiaires. Les résultats de ces calculs doivent donc être comparés avec les simulations effectuées dans MIMOSIS sans apport de nouveaux bénéficiaires. La différence entre les deux estimations illustre la surestimation inhérente au modèle MIMOSIS (insuffisance de données sur les revenus).

Ces estimations figurent dans le rapport du SPF Sécurité sociale joint en annexe.

Pour la Cour des comptes, les travaux de la DG Politique sociale et de la DG Personnes handicapées donnent une indication de la charge budgétaire minimale que représenterait l'adoption de la proposition de loi.

3.3. Ramingen van andere diensten van de FOD Sociale Zekerheid

De verantwoordelijken van het MIMOSIS-model hebben aan andere diensten van de FOD Sociale Zekerheid gevraagd de budgettaire impact van het wetsvoorstel te schatten. Via deze ramingen kunnen de door het model voortgebrachte gegevens worden gevalideerd, of indien er belangrijke verschillen zijn, kan worden getracht deze te verklaren.

De DG Personen met een Handicap heeft een gedetailleerde raming gemaakt van de impact op haar begroting. Deze raming is gebaseerd op individuele gegevens waarover het departement over de uitkeringsgerechtigden beschikt. Dat is de meest nauwkeurige raming.

De raming in verband met de uitkeringen voor personen met een handicap is gebaseerd op de erkenningen van een handicap, die niet zouden mogen evolueren als het bedrag van de uitkeringen verandert.

De DG Sociaal Beleid beschikt over statistische gegevens over alle gebieden van de sociale bescherming. Op basis van die gegevens maakt ze ramingen van de impact van de voorgestelde hervormingen.

De door de DG Sociaal Beleid uitgevoerde berekeningen houden geen rekening met een stijging van het aantal gerechtigden. De resultaten van die berekeningen moeten dus worden vergeleken met de in MIMOSIS uitgevoerde simulaties, zonder dat er nieuwe gerechtigden bijkomen. Uit het verschil tussen de twee ramingen blijkt de inherente overschatting van het MIMOSIS-model (onvoldoende gegevens over de inkomsten).

Deze ramingen zijn in het verslag van de FOD Sociale Zekerheid als bijlage opgenomen.

Voor het Rekenhof geven de werkzaamheden van de DG Sociaal Beleid en de DG Personen met een Handicap een indicatie van de minimale begrotingslast die de goedkeuring van het wetsvoorstel zou vertegenwoordigen.

4.— RÉSULTATS

1re hypothèse:
augmentation des allocations de protection sociale au niveau du seuil de pauvreté

4. — RESULTATEN

1ste hypothese:
optrekken van de uitkeringen inzake sociale bescherming tot het niveau van de armoedegrens

En millions d'euros / In miljoen euro	Budget 2012 / Begroting 2012	Estimation de l'augmentation du budget / Raming van de stijging van de begroting		
		DG politique sociale et DG Personnes handicapées/ DG Sociaal Beleid en DG Personen met een Handicap	MIMOSIS — sans bénéficiaires complémentaires / MIMOSIS — zonder bijkomende gerechtigden	MIMOSIS — avec bénéficiaires complémentaires / MIMOSIS — met bijkomende gerechtigden
RIS / Leeftloon	712,68	+ 213,96	+ 358,62	+ 927,40
Allocation personnes handicapées / Tegemoetkoming aan personen met een handicap	1 873,61	+ 675,72	+ 703,36	+ 703,36
Grapa / IGO	489,02	+ 0,64	+ 10,17	+ 156,93
Total / Totaal	3 075,31	+ 890,32	+ 1 072,15	+ 1 787,68

L'estimation par MIMOSIS des nouveaux bénéficiaires d'une augmentation des minima sociaux garantis par la protection sociale au niveau du seuil de pauvreté est de 84 807 bénéficiaires supplémentaires pour le RIS (soit presque un doublement de ce nombre) et de 42 701 pour la Grapa (46,6 % d'augmentation).

RIS

L'augmentation du volume des dépenses liées au RIS s'élève selon la simulation réalisée par MIMOSIS à 358,6 millions d'euros. Selon une estimation réalisée à partir de ce modèle, ces dépenses sont financées à 63,2 % par l'État fédéral et à 36,8 % par les CPAS⁹. L'augmentation des dépenses s'élèverait donc à 226,6 millions d'euros pour la part de l'État et 132 millions euros pour celle des CPAS. Les calculs effectués par la DG Politique sociale aboutissent à un résultat total de 213,96 millions d'euros, ce qui correspond à des augmentations de budget de 135,2 millions euros pour l'État et 78,7 millions d'euros pour les CPAS.

Allocations aux personnes handicapées

Le calcul réalisé par la DG Personnes handicapées aboutit à une augmentation du budget s'élevant à 675,7 millions d'euros. Le détail de ce calcul révèle que l'augmentation de l'allocation de revenu est de 225,5 millions d'euros et celle de l'allocation d'intégration de 450,2 millions d'euros. Ce calcul est proche de l'estimation MIMOSIS, laquelle s'élève à 703,3 millions d'euros.

MIMOSIS raamt dat er door het optrekken van de door de sociale bescherming gewaarborgde sociale minima tot het niveau van de armoedegrens 84 807 extra gerechtigden bijkomen voor het leefloon (d.i. nagenoeg een verdubbeling van dat aantal) en 42 701 voor de IGO (46,6 % stijging).

Leeftloon

Volgens de simulatie door MIMOSIS zal het volume uitgaven in verband met het leefloon met 358,6 miljoen euro stijgen. Volgens de raming op basis van dat model worden die uitgaven voor 63,2 % door de Federale Staat gefinancierd en voor 36,8 % door de OCMW's⁹. De uitgavenstijging zou dus 226,6 miljoen euro belopen voor het aandeel van de Staat en 132 miljoen euro voor dat van de OCMW's. De door de DG Sociaal Beleid uitgevoerde berekeningen komen tot een totaal resultaat van 213,9 miljoen euro, wat overeenstemt met een stijging van het budget van de Staat met 135,2 miljoen euro en van dat van de OCMW's met 78,7 miljoen euro.

Tegemoetkomingen aan personen met een handicap

De berekening door de DG Personen met een Handicap komt uit op een stijging van de begroting met 675,7 miljoen euro. Uit de details van de berekening blijkt dat de inkomensvervangende tegemoetkoming stijgt met 225,5 miljoen euro en de integratietegemoetkoming met 450,2 miljoen euro. Deze berekening ligt dicht in de buurt van de raming van MIMOSIS, die neerkomt op 703,3 miljoen euro.

⁹ Le RIS est financé par l'État à des taux variant entre 50 et 100 %.

⁹ Het leefloon wordt tussen 50 en 100 % door de Staat gefinancierd.

Grapa

L'augmentation du budget de la Grapa est peu importante, ce qui était prévisible, étant donné la faible augmentation de l'allocation nécessaire pour atteindre le seuil de pauvreté (0,61 euro) par mois. Selon les calculs de la DG politique sociale, cette augmentation serait inférieure à 1 million d'euros.

La simulation réalisée par le modèle MIMOSIS, sans apport de nouveaux bénéficiaires prévoit une augmentation plus importante, de 10,1 millions d'euros.

La simulation réalisée avec apport de nouveaux bénéficiaires aboutit à une augmentation plus importante du budget: 156,9 millions d'euros. L'importance de cette augmentation s'explique par la prise en considération de toute personne de plus de 65 ans percevant une pension de retraite ou de survie comme candidat potentiel à un complément pour autant que ses revenus soient inférieurs à la Grapa.

Dans les deux cas, cette différence s'explique, comme pour le RIS, par une surestimation des montants et des bénéficiaires due à l'insuffisance de données sur les revenus.

Conclusions pour la 1e hypothèse

Pour les allocations aux personnes handicapées, les calculs de la DG Personnes handicapées et de MIMOSIS sont assez proches et représentent l'estimation la plus précise. La part de l'augmentation du budget due aux modifications apportées à l'allocation d'intégration est, selon l'estimation de la DG Personnes handicapées, de 66,6 %.

Les calculs de la DG Politique sociale sous-estiment le nombre de bénéficiaires réels en cas d'augmentation du RIS ou de la Grapa. En effet, ces calculs ne prennent pas en considération les individus qui ne percevaient pas ces allocations mais pourraient y avoir droit en cas d'augmentation.

Ces estimations donnent toutefois une indication de la charge budgétaire minimale d'une augmentation des revenus garantis par le régime de protection sociale et d'une modification de l'allocation d'intégration pour personnes handicapées.

À l'inverse, la simulation MIMOSIS avec un apport de nouveaux bénéficiaires potentiels donne une indication de la charge budgétaire maximale car elle identifie comme bénéficiaires potentiels des individus qui, en réalité, ne remplissent pas les conditions liées à l'insuffisance des ressources.

L'impact budgétaire de l'alignement sur le seuil de pauvreté des allocations de protection sociale résiduaire est estimé entre 890 millions d'euros (sans nouveaux bénéficiaires) et 1,8 milliard d'euros (avec nouveaux bénéficiaires mais sans appliquer complètement la condition de revenu).

IGO

De begroting van de IGO stijgt niet erg veel, wat voorzienbaar was, gelet op de lage stijging van de uitkering die nodig is om de armoeddrempel (0,61 euro) per maand te bereiken. Volgens de berekeningen van de DG Sociaal Beleid zou die stijging minder dan 1 miljoen euro bedragen.

De door het MIMOSIS-model uitgevoerde simulatie zonder dat er nieuwe gerechtigden bijkomen voorziet in een grotere stijging van 10,1 miljoen euro.

De simulatie met nieuwe gerechtigden leidt tot een grotere stijging van de begroting, namelijk 156,9 miljoen euro. Dat deze stijging zo groot is, wordt verklaard door het feit dat iedereen ouder dan 65 jaar die een rust- of overlevingspensioen ontvangt, als potentiële kandidaat in aanmerking wordt genomen om een bijslag te ontvangen voor zover zijn inkomsten lager liggen dan de IGO.

In de twee gevallen kan dat verschil net als voor het leefloon worden verklaard door een overschatting van de bedragen en de begunstigden omdat er onvoldoende gegevens over de inkomens beschikbaar zijn.

Conclusies voor de 1^e hypothese

Voor de tegemoetkomingen aan personen met een handicap liggen de berekeningen van de DG Personen met een Handicap en van MIMOSIS dicht in elkaar's buurt en vertegenwoordigen ze de nauwkeurigste schatting. Het aandeel van de stijging van de begroting als gevolg van de wijzigingen die worden aangebracht aan de integratietegemoetkoming beloopt 66,6 % volgens de raming van de DG Personen met een Handicap.

De berekeningen van de DG Sociaal Beleid onderschatten het aantal werkelijke begunstigden ingeval het leefloon of de IGO worden opgetrokken. Die berekeningen houden immers geen rekening met de individuen die die tegemoetkomingen niet ontvangen maar die er recht op zouden kunnen hebben als deze worden opgetrokken.

Deze ramingen geven echter een indicatie van de minimale budgettaire last wanneer de door het stelsel van de sociale bescherming gewaarborgde inkomsten worden opgetrokken en wanneer de integratietegemoetkoming voor personen met een handicap wordt gewijzigd.

Omgekeerd geeft de MIMOSIS-simulatie met nieuwe potentiële begunstigden een indicatie van de maximale budgettaire last omdat ze individuen als potentiële begunstigden identificeert die in werkelijkheid niet voldoen aan de voorwaarden in verband met het beschikken over onvoldoende middelen.

De budgettaire impact van het afstemmen op de armoedegrens van de uitkeringen inzake residuaire sociale bescherming wordt geraamd tussen 890 miljoen euro (zonder nieuwe begunstigden) en 1,8 miljard euro (met nieuwe begunstigden maar zonder de inkomstenvoorwaarde volledig toe te passen).

Dans ces montants, la part de l'augmentation des allocations d'intégration pour personnes handicapées représente 450 millions d'euros. Cette allocation a pour objectif de favoriser l'intégration des personnes handicapées sur le marché du travail et non de garantir un revenu minimum. Sans tenir compte de l'augmentation de cette allocation, l'augmentation des allocations de protection sociale représenterait une charge supplémentaire de l'ordre de 440 millions à 1,35 milliards d'euros.

2e hypothèse:
augmentation des allocations de protection sociale au niveau du seuil de pauvreté et alignement des allocations pour cohabitants sur les allocations pour isolés

In die bedragen vertegenwoordigt het optrekken van de integratietegemoetkomingen voor personen met een handicap 450 miljoen euro. Deze tegemoetkoming is bedoeld om de integratie van personen met een handicap op de arbeidsmarkt in de hand te werken en niet een minimuminkomen te waarborgen. Wanneer met de stijging van die uitkering geen rekening wordt gehouden, zou het optrekken van de uitkeringen voor sociale bescherming een extra last van nagenoeg 440 miljoen euro tot 1,35 miljard euro vertegenwoordigen.

2^e hypothese:

het optrekken van de uitkeringen voor sociale bescherming tot het niveau van de armoedegrens en het afstemmen van de uitkeringen voor samenwonenden op de uitkeringen voor alleenstaanden

En millions d'euros / In miljoen euro	Budget 2012 / Begroting 2012	Estimation de l'augmentation du budget / Raming van de stijging van de begroting		
		DG politique sociale et DG Personnes handicapées/ DG Sociaal Beleid en DG Personen met een Handicap	MIMOSIS — sans bénéficiaires complémentaires / MIMOSIS — zonder bijkomende gerechtigden	MIMOSIS — avec bénéficiaires complémentaires / MIMOSIS — met bijkomende gerechtigden
RIS / Leefloon	712,68	+ 323,06	+ 544,84	+ 1 169,75
Allocation personnes handicapées / Tegemoetkoming aan personen met een handicap	1 873,61	+ 781,60	+ 854,18	+ 854,18
Grapa / IGO	489,02	+ 111,80	+ 99,71	+ 245,54
Total / Totaal	3 075,31	+ 1 216,46	+ 1 498,73	+ 2 269,47

L'estimation par MIMOSIS des nouveaux bénéficiaires d'une augmentation des minimas sociaux garantis par la protection sociale au niveau du seuil de pauvreté et de l'alignement des allocations pour cohabitants sur les allocations pour isolés est de 91 999 bénéficiaires supplémentaires pour le RIS (soit une augmentation de 107,6 %) et de 47 881 pour la Grapa (52,3 % d'augmentation).

A noter que MIMOSIS prend en considération les revenus connus des cohabitants dans les cas prévus par la législation (voir à ce sujet les commentaires au point 5.2).

L'impact budgétaire de l'alignement sur le seuil de pauvreté des allocations de protection sociale résiduaire et d'un alignement des allocations pour cohabitants sur les allocations pour isolés est estimé entre 1,22 milliard d'euros (sans nouveaux bénéficiaires) et 2,27 milliards d'euros (avec nouveaux bénéficiaires mais sans appliquer complètement la condition de revenu).

Par rapport à la 1e hypothèse, le coût supplémentaire lié à l'individualisation des droits est évalué entre 330 et 460 millions d'euros.

MIMOSIS raamt dat er door het optrekken van de door de sociale bescherming gewaarborgde sociale minima tot het niveau van de armoedegrens en door het afstemmen van de uitkeringen voor samenwonenden op de uitkeringen voor alleenstaanden 91 999 extra gerechtigden bijkomen voor het leefloon (d.i. een stijging met 107,6 %) en 47 881 voor de IGO (52,3 % stijging).

Er dient te worden opgemerkt dat MIMOSIS de gekende inkomsten van samenwonenden in de in de wetgeving bepaalde gevallen in aanmerking neemt (cf. in dat verband de commentaar in punt 5.2).

De budgettaire impact van het afstemmen op de armoedegrens van de uitkeringen voor residuaire sociale bescherming en van het afstemmen van de uitkeringen voor samenwonenden op de uitkeringen voor alleenstaanden wordt geraamd tussen 1,22 miljard euro (zonder dat er nieuwe gerechtigden bijkomen) en 2,27 miljard euro (met nieuwe begunstigden maar zonder de inkomstenvoorwaarde volledig toe te passen).

De extra kosten die samenhangen met het individualiseren van de rechten worden in vergelijking met de 1ste hypothese tussen 330 en 460 miljoen euro geraamd.

3ème hypothèse: augmentation de toutes les allocations sociales (protection sociale et sécurité sociale) au niveau du seuil de pauvreté et alignement des allocations pour cohabitants sur les allocations pour isolés	3e hypothese: het optrekken van alle sociale uitkeringen (sociale bescherming en sociale zekerheid) tot het niveau van de armoedegrens en het afstemmen van de uitkeringen voor samenwonenden op de uitkeringen voor alleenstaanden
--	---

En millions d'euros / <i>In miljoen euro</i>	Budget 2012 / <i>Begroting 2012</i>	Estimation de l'augmentation du budget / <i>Raming van de stijging van de begroting</i>		
		DG politique sociale et DG Personnes handicapées/ <i>DG Sociaal Beleid en DG Personen met een Handicap</i>	MIMOSIS — sans bénéficiaires complémentaires / <i>MIMOSIS — zonder bijkomende gerechtigden</i>	MIMOSIS — avec bénéficiaires complémentaires / <i>MIMOSIS — met bijkomende gerechtigden</i>
RIS / <i>Leeftloon</i>	712,68	+ 323,06	+ 472,44	+ 945,89
Allocation personnes handicapées / <i>Tegemoetkoming aan personen met een handicap</i>	1 873,61	+ 781,60	+ 615,86	+ 615,86
Grapa / <i>IGO</i>	489,02	+ 111,80	- 147,44	- 96,53
Chômage / Werkloosheid	5 855,80 ¹⁰	+ 1 114,17	+ 1 144,62	+ 1 144,62
Allocations de maladie-invalidité / Uitkeringen ziekte en invaliditeit	1 873,61	+ 243,65	+ 101,44	+ 101,44
Pensions des travailleurs salariés / Werknemerspensioenen	19 359,54 ¹¹	+ 5 298,71	+ 8 063,25	+ 8 063,25
Total / <i>Totaal</i>	30 164,27	+ 7 872,99	+ 10 250,16	+ 10 774,52

L'estimation par MIMOSIS des nouveaux bénéficiaires d'une augmentation de toutes les allocations sociales (protection sociale et sécurité sociale) au niveau du seuil de pauvreté et de l'alignement des allocations pour cohabitants sur les allocations pour isolés est de 72 340 bénéficiaires supplémentaires pour le RIS (soit une augmentation de 84,6 %) et une diminution de 7 518 en ce qui concerne la Grapa (soit une baisse de 8,2 %).

Par rapport à l'hypothèse précédente, l'augmentation moindre du nombre de bénéficiaires du RIS s'explique par l'élévation jusqu'au seuil de pauvreté des allocations de chômage et des allocations maladie-invalidité. La diminution du nombre des bénéficiaires de la Grapa, quand à elle, s'explique par la généralisation d'une pension minimum pour tout bénéficiaire d'une pension de travailleur salarié.

MIMOSIS raamt dat er door het optrekken van alle sociale uitkeringen (sociale bescherming en sociale zekerheid) tot het niveau van de armoedegrens en door het afstemmen van de uitkeringen voor samenwonenden op de uitkeringen voor alleenstaanden 72 340 extra gerechtigden bijkomen voor het leefloon (d.i. een stijging met 84,6 %) en dat de gerechtigden voor de IGO met 7 518 verminderen (8,2 % daling).

In vergelijking met de vorige hypothese kan de minder sterke stijging van het aantal begunstigden van het leefloon worden verklaard door het feit dat de werkloosheidsuitkeringen en de ziekte- en invaliditeitsuitkeringen worden opgetrokken tot het niveau van de armoedegrens. De daling van het aantal begunstigden van de IGO kan worden verklaard door de veralgemeening van een minimumpensioen voor elke persoon die een werknemerspensioen geniet.

¹⁰ Source: note du SPF Sécurité sociale, p. 11 (soit 5 136 812 pour les allocations de chômage + 718 991 pour les mesures d'activation).

¹¹ Source: note du SPF Sécurité sociale, p.14.

¹⁰ Bron: nota van de FOD Sociale Zekerheid, blz. 11 (namelijk 5 136 812 voor de werkloosheidsuitkeringen + 718 991 voor de activeringsmaatregelen).

¹¹ Bron: nota van de FOD Sociale Zekerheid, blz.14.

Dans le modèle MIMOSIS, les résultats obtenus intègrent les effets mutuels des augmentations des allocations les unes sur les autres (par exemple, l'augmentation des pensions de retraite implique une diminution des bénéficiaires de la Grapa). Les calculs effectués à titre de comparaison ont, pour leur part, considéré séparément l'effet budgétaire de chacune des mesures. Cette différence d'approche explique en partie les différences dans les résultats.

La prise en considération de bénéficiaires supplémentaires potentiels ne modifie pas le résultat pour le calcul des budgets concernant le chômage, les allocations de maladie-invalidité ou les pensions. En effet, ces droits sont ouverts en fonction des situations individuelles dont la définition n'est pas modifiée par la proposition de loi (par exemple, le droit à une allocation de chômage est en fonction du nombre de journées travaillées).

Ainsi, l'estimation de l'augmentation du budget du chômage s'élève à 1,1 milliard d'euros, aussi bien par MIMOSIS que par la DG Politique sociale.

Pour les allocations de protection résiduaire, en revanche, la modification des montants ouvre le droit à de nouveaux individus.

Le budget des pensions représente, quelque soit le calcul, plus de 70 % de l'augmentation totale. Les raisons de cette prédominance seront examinées ci-dessous, dans le chapitre regroupant les commentaires.

Retours d'impôts

Outre les estimations de coût (voir tableaux), MIMOSIS permet également d'estimer l'augmentation des recettes fiscales liées à l'impôt des personnes physiques qui résulterait des mesures figurant dans la proposition de loi.

Les allocations de protection sociale résiduaires étant immunisées de l'impôt, leur augmentation n'a pas d'effet sur les recettes. Par contre, l'augmentation des allocations de chômage générera des recettes supplémentaires estimées à 217 millions d'euros, celle des allocations de maladie-invalidité 24 millions et celle des pensions 2,64 milliards d'euros, soit au total 2,9 milliards d'euros.

Une estimation de l'effet retour sur les impôts indirects (TVA, etc.) serait également utile mais n'est pas intégrée dans le modèle MIMOSIS.

L'impact budgétaire de l'alignement sur le seuil de pauvreté de toutes les allocations sociales (protection sociale et sécurité sociale) au niveau du seuil de pauvreté et d'un alignement des allocations pour cohabitants sur les allocations pour isolés est estimé entre 7,9 milliards d'euros (sans nouveaux bénéficiaires) et 10,8 milliard d'euros (avec nouveaux bénéficiaires sans appliquer complètement la condition de revenu).

In het MIMOSIS-model zijn in de bekomen resultaten de wederzijdse effecten van het optrekken van de ene uitkering naar de andere geïntegreerd (bijvoorbeeld het optrekken van de rustpensioenen impliceert dat het aantal IGO-gerechtigden daalt). Bij vergelijkende berekeningen werd het budgetair effect van elk van de maatregelen afzonderlijk beschouwd. Dat verschil in aanpak verklaart gedeeltelijk de verschillen in de resultaten.

Het in aanmerking nemen van de potentiële extra begunstigden heeft geen invloed op het resultaat voor de berekening van de budgetten in verband met de werkloosheid, de ziekte- en invaliditeitsuitkeringen of de pensioenen. Die rechten worden immers geopend op basis van de individuele toestand waarvan de definitie niet wordt gewijzigd door het wetsvoorstel (het recht op een werkloosheidsuitkering is bijvoorbeeld gebaseerd op het aantal gewerkte dagen).

Zo beloopt de raming van de stijging van het budget voor werkloosheid 1,1 miljard euro, zowel door MIMOSIS als door de DG Sociaal Beleid.

Voor de uitkeringen voor residuaire bescherming daar tegen komen door de wijziging van de bedragen nieuwe individuen in aanmerking.

Ongeacht de berekening neemt het pensioenbudget meer dan 70 % van de totale stijging voor zijn rekening. De redenen waarom de pensioenen het gros van de uitgaven voor hun rekening nemen zullen hieronder worden onderzocht in het hoofdstuk met de commentaar.

Terugverdieneffecten via de belastingen

Naast de kostenramingen (cf. tabellen) biedt MIMOSIS ook de mogelijkheid de stijging van de uit de maatregelen in het wetsvoorstel voortvloeiende fiscale ontvangsten te ramen in de personenbelasting.

Daar de uitkeringen voor residuaire sociale bescherming van belasting vrijgesteld zijn, heeft de stijging ervan geen effect op de ontvangsten. De stijging van de werkloosheidsuitkeringen daarentegen zou tot extra ontvangsten van naar schatting 217 miljoen euro leiden, die van de ziekte- en invaliditeitsuitkeringen 24 miljoen euro en die van de pensioenen van 2,64 miljard euro, dus in totaal 2,9 miljard euro.

Een raming van het terugverdieneffect op de indirecte belastingen (btw, enz.) zou eveneens nuttig zijn maar is in het MIMOSIS-model niet ingebouwd.

De budgettaire impact van het afstemmen van alle sociale uitkeringen (sociale bescherming en sociale zekerheid) op het niveau van de armoedegrens en van het afstemmen van de uitkeringen voor samenwonenden op de uitkeringen voor alleenstaanden wordt geraamd tussen 7,9 miljard euro (zonder nieuwe gerechtigden) en 10,8 miljard euro (met nieuwe gerechtigden) zonder de inkomstenvoorwaarde volledig toe te passen.

En déduisant l'effet retour fiscal estimé à 2,9 milliards d'euros, l'augmentation nette serait ramenée entre 5 et 7,9 milliards d'euros.

La charge budgétaire supplémentaire de l'augmentation de toutes les allocations sociales, en comparaison avec la 2e hypothèse qui prévoit que seules les allocations de protection sociale résiduaire soient augmentées, serait comprise dans une fourchette entre 3,8 et 5,6 milliards d'euros, après déduction du retour fiscal.

5. — COMMENTAIRES DE LA COUR DES COMPTES

L'impact budgétaire net de la mise en œuvre intégrale de cette proposition de loi est estimé dans une fourchette qui varie de 5 et 7,9 milliards d'euros, en année complète. Pour rappel, cette estimation ne tient pas compte des mesures transitoires prévues dans la proposition de loi, laquelle répartit le relèvement des minima sociaux sur quatre années.

La Cour des comptes précise ci-après quelques difficultés techniques du dispositif prévu par la proposition de loi, au regard des objectifs poursuivis.

5.1. Calcul des allocations de protection sociale et seuil de pauvreté

Le seuil de pauvreté visé dans la proposition de loi est le seuil de risque de pauvreté monétaire. Ce seuil est fixé dans tous les pays de l'Union européenne à 60 % du revenu médian après transferts sociaux (allocations sociales).

De manière générale, il y a un décalage de 3 ans entre les revenus sur la base desquels est établi le seuil de pauvreté et l'année durant laquelle les allocations seront adaptées et perçues. Le dernier calcul du seuil de pauvreté a en effet été publié par le SPF Économie le 14/10/2011 et s'appuie sur les résultats de l'enquête EU-SILC 2010 basée sur les revenus 2009.

En Belgique, sur la base du dernier calcul disponible, le seuil de pauvreté correspond à 973 euros/mois pour un isolé et à 2 044 euros/mois pour un ménage composé de deux adultes et deux enfants (voir le point 2.1).

Selon les critères européens, ce seuil est en effet déterminé par la composition précise de chaque ménage. Ainsi, un deuxième adulte dans un ménage se voit appliquer un facteur de 0,5 et les enfants (< 14 ans) un facteur de 0,3.

Le seuil de pauvreté est donc différent selon le nombre d'enfants à charge. Par exemple, le seuil de pauvreté d'un ménage composé de deux adultes sera de 1,5 fois le seuil de pauvreté d'un isolé et celui d'un ménage avec deux adultes et deux enfants de moins de 14 ans de 2,1 fois le seuil de pauvreté d'un isolé.

Na aftrek van het fiscaal terugverdieneffect van naar schatting 2,9 miljard euro zou de nettostijging worden teruggebracht tussen 5 en 7,9 miljard euro.

De extra budgettaire last van het optrekken van alle sociale uitkeringen in vergelijking met de 2e hypothese die bepaalt dat enkel de uitkeringen voor residuaire sociale bescherming zouden worden opgetrokken, zou zich situeren in een vork tussen 3,8 en 5,6 miljard euro, na aftrek van het fiscale terugverdieneffect.

5. — COMMENTAAR VAN HET REKENHOF

De netto budgettaire impact van de volledige tenuitvoerlegging van dit wetsvoorstel wordt geraamd binnen een vork die schommelt tussen 5 en 7,9 miljard euro voor een volledig jaar. Er wordt aan herinnerd dat deze raming geen rekening houdt met de overgangsmaatregelen waarin het wetsvoorstel voorziet, dat het optrekken van de sociale minima over vier jaar spreidt.

Het Rekenhof wijst hieronder op enkele technische moeilijkheden waarmee de in het wetsvoorstel opgenomen bepalingen kampen in het licht van de nagestreefde doelstellingen.

5.1. Berekening van de uitkeringen voor sociale bescherming en armoedegrens

De in het wetsvoorstel beoogde armoedegrens is de grens voor het risico op monetaire armoede. Die grens wordt in alle landen van de Europese Unie vastgesteld op 60 % van de inkomensmediaan na sociale overdrachten (sociale uitkeringen).

In het algemeen is er een tijdsverschil van 3 jaar tussen de inkosten op basis waarvan de armoedegrens wordt bepaald en het jaar waarin de uitkeringen zullen worden aangepast en ontvangen. De laatste berekening van de armoedegrens werd op 14/10/2011 door de FOD Economie gepubliceerd en is gebaseerd op de resultaten van de EU-SILC enquête 2010 gebaseerd op de inkosten 2009.

Op basis van de laatst beschikbare berekening komt de armoedegrens in België overeen met 973 euro/maand voor een alleenstaande en met 2 044 euro/maand voor een gezin van twee volwassenen en twee kinderen (cf. punt 2.1).

Volgens de Europese criteria wordt die grens immers bepaald door de precieze samenstelling van elk gezin. Zo wordt op een tweede volwassene in een gezin een factor 0,5 toegepast en op de kinderen (< 14 jaar) een factor 0,3.

De armoedegrens verschilt dus naargelang het aantal kinderen ten laste. Bijvoorbeeld, de armoedegrens van een gezin dat uit twee volwassenen bestaat, zal 1,5 keer de armoedegrens van een alleenstaande zijn; die van een gezin van twee volwassenen en twee kinderen jonger dan 14 jaar 2,1 keer de armoedegrens van een alleenstaande.

Par contre, dans la législation relative au RIS, seules trois catégories sont prévues: cohabitant, isolé ou personne ayant une famille à charge comprenant au moins un enfant mineur. Pour la Grapa, la catégorie "chef de ménage" n'existe pas. Pour les allocations aux personnes handicapées (allocation de remplacement de revenu), les montants et les catégories sont identiques au RIS et l'analyse concernant celui-ci s'applique dès lors aussi à ces allocations.

Dans la mesure où ces catégories et le montant du RIS qui leur est associé ne sont pas modifiés par la proposition de loi, il existe un risque que le RIS octroyé à certaines familles n'atteigne pas le seuil de pauvreté tel que défini par l'Union européenne.

Par contre, les allocations familiales ne sont pas prises en compte pour le calcul du RIS alors qu'elles sont incluses dans le calcul du seuil de pauvreté. La prise en compte des allocations familiales donne une base de revenus comparables et a logiquement pour effet de réduire l'écart entre le RIS des familles avec enfants et le seuil de pauvreté.

Pour ces raisons, en l'état, l'adoption de cette proposition de loi ne permettrait pas d'atteindre l'objectif qui est d'aligner les minimas garantis sur le seuil de pauvreté.

Dans les tableaux qui suivent, la Cour des comptes illustre cette différence entre la prise en considération de la composition des ménages dans le calcul du seuil de pauvreté et les catégories de RIS (allocations maximales¹² au 1er février 2012, auxquelles ont été ajoutées en quatrième colonne les allocations familiales¹³).

In de wetgeving in verband met het leefloon wordt daar tegen slechts in drie categorieën voorzien: een samenwonende, een alleenstaande of een persoon met gezinslast waarbij minstens één minderjarig kind van dat gezin deel uitmaakt. Voor de IGO bestaat de categorie "gezinshoofd" niet. Voor de tegemoetkomingen aan personen met een handicap (inkomensvervangende tegemoetkoming) gelden dezelfde bedragen en categorieën als voor het leefloon en de analyse in verband met het leefloon is bijgevolg ook op deze uitkeringen van toepassing.

Aangezien die categorieën en het bedrag van het leefloon dat aan die categorieën verbonden is, door dit wetsvoorstel niet worden gewijzigd, bestaat het risico dat het leefloon dat aan sommige gezinnen wordt toegekend, niet komt aan de armoedegrens zoals gedefinieerd door de Europese Unie.

De kinderbijslag wordt daarentegen niet in aanmerking genomen voor de berekening van het leefloon terwijl hij wordt meegeteld voor de berekening van de armoedegrens. De inaanmerkingneming van de kinderbijslag geeft een basis van vergelijkbare inkomsten en heeft logischerwijze tot gevolg dat het verschil tussen het leefloon voor gezinnen met kinderen en de armoedegrens beperkt wordt.

Om die redenen zou de goedkeuring van dit wetsvoorstel in de huidige stand van zaken niet kunnen leiden tot het halen van de doelstelling die erin bestaat de gewaarborgde minimas af te stemmen op de armoedegrens.

In de onderstaande tabellen illustreert het Rekenhof dat verschil tussen de inaanmerkingneming van de samenstelling van de gezinnen bij de berekening van de armoedegrens en de leeflooncategorieën (maximumuitkeringen¹² op 1 februari 2012, waaraan de kinderbijslag in de vierde kolom werd toegevoegd¹³).

¹² Les montants du RIS utilisés dans le cadre de ces simulations sont les allocations maximales (les bénéficiaires du RIS n'ont pas de ressources complémentaires).

¹³ Les allocations familiales qui ont été prises en compte sont les allocations de base et les suppléments pour familles monoparentales. Les autres suppléments (sociaux, annuels et d'âge) n'ont pas été pris en considération car ils dépendent de plusieurs facteurs qui ne sont pris en considération dans cette analyse.

¹² De leefloonbedragen die in het raam van deze simulaties werden gebruikt, zijn maximumuitkeringen (leefloongerechtigden hebben geen aanvullende middelen).

¹³ De in aanmerking genomen kinderbijslagen zijn de basisuitkeringen en de bijslagen voor eenoudergezinnen. De andere (sociale, jaarlijkse en leeftijds-) bijslagen werden niet in aanmerking genomen omdat ze van verschillende factoren afhangen waarmee bij deze analyse geen rekening wordt gehouden.

*Situation actuelle**Huidige toestand*

Montants mensuels en euros / <i>Maandbedragen in euro</i>	Seuil de pauvreté / <i>Armoede-grens</i>	RIS / <i>Leefloon</i>	RIS/seuil de pauvreté / <i>Leefloon / Armoede-grens</i>	RIS + allocations familiales / <i>Leefloon + kinderbijslag</i>	RIS + allocations familiales/ seuil de pauvreté / <i>Leefloon + kinderbijslag / armoedegrens</i>
Isolé / <i>alleenstaande</i>	973,00	785,61	80,74 %	785,61	80,74 %
Deux adultes / <i>twee volwassenen</i>	1 459,50	1 047,48	71,77 %	1 047,48	71,77 %
1 adulte et 2 enfants / <i>1 volwassene en 2 kinderen</i>	1 556,80	1 047,48	67,28 %	1 372,75	88,18 %
2 adultes et 2 enfants / <i>2 volwassenen en 2 kinderen</i>	2 043,30	1 047,48	51,26 %	1 299,76	63,61 %

Même en ajoutant les allocations familiales, les revenus des bénéficiaires du RIS sont actuellement inférieurs au seuil de pauvreté. L'écart important pour les ménages constitués par deux adultes et deux enfants s'explique par le fait que le RIS octroyé à une famille est fixe et inclut également le droit du conjoint ou partenaire de vie.

Hypothèse 1

Le tableau suivant présente les montants du RIS dans le cadre de la 1re hypothèse qui est d'aligner le montant du RIS pour isolé sur le niveau du seuil de pauvreté et d'augmenter le RIS des cohabitants et des chefs de famille de la même proportion.

Zelfs wanneer men de kinderbijslag erbij telt, liggen de inkomen van leefloongerechtigden thans onder de armoedegrens. Het aanzienlijk verschil voor gezinnen die bestaan uit twee volwassenen en twee kinderen kan worden verklaard door het feit dat het aan een gezin toegekend leefloon vast is en eveneens het recht van de samenwonende of levenspartner omvat.

Hypothese 1

In de onderstaande tabel worden de leefloonbedragen voorgesteld in het raam van de 1ste hypothese die erin bestaat het bedrag van het leefloon voor een alleenstaande af te stemmen op het niveau van de armoedegrens en het leefloon van samenwonenden en gezinshoofden in dezelfde verhouding op te trekken.

Montants mensuels en euros / <i>Maandbedragen in euro</i>	Seuil de pauvreté / <i>Armoede-grens</i>	RIS / <i>Leefloon</i>	RIS/seuil de pauvreté / <i>Leefloon / Armoede-grens</i>	RIS + allocations familiales / <i>Leefloon + kinderbijslag</i>	RIS + allocations familiales/ seuil de pauvreté / <i>Leefloon + kinderbijslag / armoedegrens</i>
Isolé / <i>alleenstaande</i>	973,00	785,61	80,74 %	785,61	80,74 %
Deux adultes / <i>twee volwassenen</i>	1 459,50	1 047,48	71,77 %	1 047,48	71,77 %
1 adulte et 2 enfants / <i>1 volwassene en 2 kinderen</i>	1 556,80	1 047,48	67,28 %	1 372,75	88,18 %
2 adultes et 2 enfants / <i>2 volwassenen en 2 kinderen</i>	2 043,30	1 047,48	51,26 %	1 299,76	63,61 %

Dans cette hypothèse, le RIS pour isolé est aligné sur le seuil de pauvreté. Par contre, l'augmentation des montants du RIS pour la catégorie "cohabitant" et "famille à charge" n'est pas toujours suffisante pour atteindre le seuil de pauvreté. Tel est le cas des ménages composés de deux adultes et de deux enfants qui auront toujours un revenu disponible inférieur au seuil de pauvreté car le RIS au taux famille inclut l'éventuel droit du conjoint ou partenaire de vie.

Hypothèse 2

Ainsi que le montre le tableau suivant, compte tenu de l'impact d'un cohabitant dans le calcul du seuil de pauvreté (0,5 fois le seuil d'un isolé), l'individualisation des droits prévue dans la 2e hypothèse aboutit logiquement à porter le RIS de deux adultes au-dessus du seuil de pauvreté.

In deze hypothese wordt het leefloon voor een alleenstaande afgestemd op de armoedegrens. De leefloonbedragen voor de categorie "samenwonende" en "gezinsslacht" stijgen daarentegen niet altijd voldoende om tot de armoedegrens te komen. Zulks geldt voor gezinnen bestaande uit twee volwassenen en twee kinderen die nog steeds een beschikbaar inkomen beneden de armoedegrens zullen hebben omdat het leefloon voor gezinnen het eventueel recht van de samenwonende of levenspartner omvat.

Hypothese 2

Zoals uit de volgende tabel blijkt en rekening houdend met de impact van een samenwonende bij de berekening van de armoedegrens (0,5 keer de grens van een alleenstaande), leidt de individualisering van de rechten zoals bepaald in de 2e hypothese logischerwijze ertoe dat het leefloon van twee volwassenen boven de armoedegrens getild wordt.

Montants mensuels en euros / Maandbedragen in euro	Seuil de pauvreté / Armoedegrens	RIS / Leefloon	RIS/seuil de pauvreté / Leefloon / Armoedegrens	RIS + allocations familiales / Leefloon + kinderbijslag	RIS + allocations familiales / seuil de pauvreté / Leefloon + kinderbijslag / armoedegrens
Isolé / alleenstaande	973,00	973,00	100,00 %	973,00	100,00 %
Deux adultes / twee volwassenen	1 459,50	1 946,00	133,33 %	1 946,00	133,33 %
1 adulte et 2 enfants / 1 volwassene en 2 kinderen	1 556,80	1 297,33	83,33 %	1 622,60	104,23 %
2 adultes et 2 enfants / 2 volwassenen en 2 kinderen	2 043,30	2 270,33	111,11 %	2 522,61	123,46 %

Cette analyse montre que l'objectif de garantir aux familles avec enfants ou aux ménages composés de deux adultes un revenu équivalent au seuil de pauvreté impliquerait la prise en considération du mode de calcul de ce seuil dans le calcul du RIS.

Par contre, l'individualisation des droits est un objectif différent de celui de l'augmentation des minima sociaux au niveau du seuil de pauvreté et aboutirait à octroyer un RIS supérieur à ce seuil.

5.2. Alignement des allocations pour cohabitants sur les allocations pour isolés

La proposition de loi a notamment pour objectif d'individualiser le droit aux allocations sociales, en alignant le statut des cohabitants sur celui des personnes isolées.

Uit deze analyse blijkt dat de doelstelling om gezinnen met kinderen of gezinnen bestaande uit twee volwassenen een inkomen te geven dat gelijk is aan de armoedegrens, zou impliceren dat de berekeningswijze van die grens in aanmerking zou moeten worden genomen bij de berekening van het leefloon.

De individualisering van de rechten is daarentegen een andere doelstelling dan het optrekken van de sociale minima tot het niveau van de armoedegrens en zou ertoe leiden dat een hoger leefloon wordt toegekend dan die grens.

5.2. Het afstemmen van de uitkeringen voor samenwonenden op de uitkeringen voor alleenstaanden

Het wetsvoorstel wil inzonderheid het recht op sociale uitkeringen individualiseren door het statuut van samenwonenden af te stemmen op dat van alleenstaanden.

Pour les allocations de chômage et de maladie-invalidité, les mesures proposées atteignent cet objectif. Dans le domaine des pensions, le statut de cohabitant n'existe pas.

L'objectif n'est que partiellement atteint dans le cas des allocations de protection sociale résiduaires. Le calcul du droit à ces allocations prend en effet en considération l'ensemble des ressources sur lesquels le bénéficiaire peut s'appuyer, en incluant les revenus du cohabitant. Si les revenus d'une personne dépassent le seuil fixé par le RIS ou la Grapa, l'allocation de la personne avec laquelle elle cohabite sera diminuée d'autant.

La proposition de loi ne prévoit pas de modification de ce mode de calcul. Il en résulte que l'objectif d'individuation des droits ne serait pas complètement transposé dans la législation.

Le seul cas où l'individuation des droits ne serait pas affectée par ce mode de calcul est la situation de deux personnes émergeant au RIS, pour autant qu'aucune d'elles ne bénéficie de revenus supérieurs au RIS.

Ces commentaires concernent également la Grapa, dont le mode de calcul est comparable à celui du RIS.

De manière générale, l'impact de cette modification législative mériterait une analyse plus approfondie afin d'éviter de créer un piège à l'emploi. Un piège à l'emploi est toute situation où l'incitant pour le demandeur d'emploi à chercher ou accepter un emploi est insuffisant, voire inexistant.

5.3. Protection sociale et sécurité sociale

L'aide sociale prévue par le régime de protection sociale est subsidiaire et liée à un examen des conditions de revenus. Par contre, les revenus ne limitent pas l'octroi des allocations sociales prévues dans les régimes de sécurité sociale. Lorsque le bénéficiaire d'une allocation sociale démontre l'insuffisance de ses revenus, son allocation peut être complétée par une allocation relevant de la protection sociale.

Ainsi un chômeur ou un pensionné dont les revenus sont inférieurs, respectivement au RIS ou à la Grapa, peut bénéficier d'un complément égal à cette différence pour autant qu'il remplisse toutes les conditions requises.

L'objectif de garantir un revenu au moins égal au seuil de pauvreté peut donc être atteint par la seule mise à niveau des revenus minima garantis dans le régime de protection sociale (pour l'essentiel, RIS et Grapa).

La proposition de loi porte sur une augmentation de toutes les allocations sociales (protection sociale et sécurité sociale). Cette option, qui est proche de l'octroi d'une "allocation universelle", pose deux problèmes techniques importants:

Voor de werkloosheidssuitkeringen en de ziekte- en invaliditesuitkeringen halen de voorgestelde maatregelen die doelstelling. In het vlak van de pensioenen bestond het statuut van samenwonende niet.

In het geval van de uitkeringen voor residuaire sociale bescherming wordt de doelstelling slechts partieel gehaald. De berekening van het recht op die uitkeringen houdt immers rekening met alle middelen waarop de gerechtigde kan steunen, met inbegrip van de inkomsten van de samenwonende. Als de inkomsten van een persoon boven de door het leefloon of de IGO vastgestelde drempel uitstijgen, zal de uitkering van de persoon waarmee hij samenleeft voor een overeenkomstig bedrag worden verminderd.

Die berekeningswijze wordt door het wetsvoorstel niet gewijzigd. Daaruit volgt dat de doelstelling inzake individualisering van de rechten niet volledig in de wetgeving zou worden omgezet.

Het enige geval waar de individualisering van de rechten geen invloed van die berekeningswijze zou ondervinden, is de toestand van twee personen die een leefloon trekken, voor zover geen enkele van die twee inkomsten geniet die hoger liggen dan het leefloon.

Deze commentaar geldt eveneens voor de IGO, die op een met het leefloon vergelijkbare wijze wordt berekend.

In het algemeen zou de impact van deze wijziging in de wetgeving grondiger moeten worden geanalyseerd om te vermijden dat een werkloosheidswaarde wordt gecreëerd. Een werkloosheidswaarde is elke toestand waarbij er voor de werkzoekende een onvoldoende of zelfs geen stimulans is om werk te zoeken of te aanvaarden.

5.3. Sociale bescherming en sociale zekerheid

De sociale steun waarin het stelsel van de sociale bescherming voorziet, is van subsidiaire aard en vereist een onderzoek van de inkomsten. De inkomsten beperken daarentegen niet de toekenning van de sociale uitkeringen waarin de socialezekerheidsstelsels voorzien. Als de gerechtigde van een sociale uitkering aantoont dat hij onvoldoende inkomsten heeft, kan zijn uitkering worden aangevuld met een uitkering die ressorteert onder de sociale bescherming.

Zo kan een werkloze of een gepensioneerde met inkomsten die respectievelijk lager liggen dan het leefloon of de IGO, een bijslag genieten die gelijk is aan dat verschil voor zover hij aan alle vereiste voorwaarden voldoet.

De doelstelling om een inkomen te garanderen dat minstens gelijk is aan de armoedegrens, kan dus worden bereikt door enkel de gewaarborgde minimuminkomsten in het stelsel van de sociale bescherming op niveau te brengen (hoofdzakelijk het leefloon en de IGO).

Het wetsvoorstel slaat op het optrekken van alle sociale uitkeringen (sociale bescherming en sociale zekerheid). Deze optie, die dicht aanleunt bij het toekennen van een "universale uitkering", doet twee belangrijke technische problemen rijzen:

1° dans le régime de la sécurité sociale, aucune condition de revenus n'est prévue. L'alignement des allocations de sécurité sociale au niveau du seuil de pauvreté est donc un moyen coûteux de garantir un revenu minimum;

2° cette augmentation sensible du niveau de la protection sociale (laquelle est actuellement supportée par l'État et les CPAS) sera en partie transférée à charge des régimes de sécurité sociale.

Par exemple, pour les allocations de chômage et d'insertion, la proposition de loi prévoit également que les montants indexés de toutes les allocations de chômage et d'insertion ne peuvent être inférieurs à 1/312e du montant annuel du seuil de pauvreté.

Ainsi, toutes les allocations journalières seraient dès lors au moins égales à 37,42 euros quelque soit l'âge ou la situation familiale du bénéficiaire. Un individu de moins de 18 ans qui a droit actuellement à une allocation de transition ordinaire journalière de 9,86 euros, aurait droit dans ce cas à 37,42 euros par jour au même titre qu'un isolé de plus de 21 ans (qui a droit actuellement à 30,2 euros).

L'alignement des indemnités journalières minimales sur le seuil de pauvreté conduit à réduire la différence entre les allocations maximales et minimales. Dans certaines situations, le montant de l'allocation minimale devient supérieur à celui de l'allocation maximale, ce qui met en question la dégressivité prévue en fonction de l'âge et de la situation de famille.

5.4. Pension minimale pour travailleurs salariés

Le chapitre 7 (article 16 à 19) de la proposition de loi vise à modifier le calcul des pensions de retraite et de survie dans le régime des travailleurs salariés, de manière à garantir que toute pension de travailleur salarié soit au moins égale au seuil de pauvreté, sans condition de carrière et sans égard pour les autres pensions ou revenus du bénéficiaire.

Cet élargissement du droit à une pension minimale à toute personne ayant eu une activité en tant que travailleur salarié entraînerait une charge budgétaire de plus de 5 milliards d'euros (après retour fiscal).

A ce sujet, la Cour des comptes relève qu'un seuil de pension minimale est déjà prévu dans le régime des travailleurs salariés, pour une carrière complète (ou au prorata pour une carrière atteignant au moins 2/3 d'une carrière complète). Par ailleurs, la Grapa assure à toutes personnes âgées de plus de 65 ans un revenu minimum, indépendamment de la carrière.

5.5. Conclusions de la Cour des comptes

Un des objectifs de la proposition de loi est de garantir aux bénéficiaires d'une allocation de protection sociale ou de sécurité sociale un revenu équivalent au seuil de pauvreté. Cet objectif nécessiterait d'adapter les catégories prévues

1° in het stelsel van de sociale zekerheid is in geen enkele inkomensvoorraarde voorzien. Het afstemmen van de socialezekerheidsuitkeringen op het niveau van de armoedegrens is dus een duur middel om een minimuminkomen te garanderen;

2° deze gevoelige verhoging van het niveau van de sociale bescherming (die thans wordt gedragen door de Staat en de OCMW's) zal gedeeltelijk ten laste worden gelegd van de socialezekerheidsstelsels.

Voor de werkloosheidsuitkeringen en de inschakelingsuitkering bepaalt het wetsvoorstel bijvoorbeeld eveneens dat de geïndexeerde bedragen van alle werkloosheids- en inschakelingsuitkeringen niet lager mogen liggen dan 1/312e van het jaarbedrag van de armoedegrens.

Zo zouden alle daguitkeringen bijgevolg minstens gelijk zijn aan 37,42 euro ongeacht de leeftijd of de gezinstoestand van de gerechtigde. Een individu jonger dan 18 jaar dat thans recht heeft op een gewone dagelijkse overgangsuitkering van 9,86 euro, zou in dat geval recht hebben op 37,42 euro per dag net zoals een alleenstaande ouder dan 21 jaar (die thans recht heeft op 30,2 euro).

Het afstemmen van de minimale dagvergoedingen op de armoedegrens doet het verschil tussen de maximum- en minimumuitkeringen afnemen. In bepaalde situaties wordt het bedrag van de minimumuitkering hoger dan dat van de maximumuitkering, waardoor de degressiviteit op basis van de leeftijd en de gezinstoestand op de helling komt te staan.

5.4. Minimumpensioen voor werknemers

Hoofdstuk 7 (artikel 16 tot 19) van het wetsvoorstel wil de berekening van de rust- en overlevingspensioenen in het werknemersstelsel wijzigen om te garanderen dat elk werknemerspensioen minstens gelijk zou zijn aan de armoedegrens, zonder loopbaanvoorraarde en zonder rekening te houden met de andere pensioenen of inkomsten van de gerechtigde.

Deze uitbreiding van het recht op een minimumpensioen tot iedereen die als werknemer heeft gewerkt, zou tot een budgettaire last van meer dan 5 miljard euro leiden (na het fiscaal terugverdieneffect).

Het Rekenhof merkt in dat verband op dat het stelsel van de werknemers reeds in een minimumpensioen voorziet voor een volledige loopbaan (of *pro rata* voor een loopbaan die minstens 2/3e van een volledige loopbaan vertegenwoordigt). De IGO zorgt er overigens voor dat alle personen ouder dan 65 jaar een minimumpensioen krijgen los van hun loopbaan.

5.5. Conclusies van het Rekenhof

Een van de doelstellingen van het wetsvoorstel bestaat erin de gerechtigden een uitkering voor sociale bescherming of sociale zekerheid te garanderen die gelijk is aan de armoedegrens. Voor deze doelstelling zouden de in de Belgische

par la législation belge pour les aligner sur le calcul du seuil de pauvreté tel que défini par l'Union européenne.

Par ailleurs, cet objectif peut être atteint à moindre coût en augmentant les seules allocations de protection sociale (RIS, Grapa et allocations de revenu aux personnes handicapées), sans porter l'ensemble des allocations de sécurité sociale au niveau du seuil de pauvreté.

Les estimations effectuées montrent en effet que l'augmentation de ces trois seules allocations a un impact budgétaire plus limité que l'augmentation de ces allocations combinée avec celle des allocations relevant de la sécurité sociale (à savoir, une charge estimée entre 1,21 et 2,26 milliards d'euros, voir hypothèse 2).

Par contre, une augmentation des allocations de sécurité sociale afin de les aligner sur le seuil de pauvreté aurait un coût systémique très important et représenterait un effet d'aubaine pour toutes les personnes qui n'auraient pu bénéficier d'une augmentation des minima garantis par la protection sociale en raison de leurs autres revenus.

En outre, les effets d'un alignement des allocations pour cohabitants sur les allocations pour isolés demandent une attention particulière en raison des modes de calcul prévus par la législation, dont, plus précisément, la prise en considération des revenus des cohabitants.

En l'état, la mise à niveau des allocations pour cohabitants et des allocations pour isolés n'aurait d'effet que pour autant qu'aucun partenaire n'ait des revenus supérieurs à l'allocation prévue.

Enfin, l'augmentation importante des allocations sociales minimales et des allocations prévues pour les cohabitants mériterait une étude des pièges à l'emploi qui seraient ainsi créés.

wetgeving voorziene categorieën moeten worden veranderd om deze af te stemmen op de berekening van de armoedegrens zoals de Europese Unie die heeft gedefinieerd.

Deze doelstelling kan overigens op goedkopere wijze worden bereikt door enkel de uitkeringen voor sociale bescherming (leefloon, IGO en inkomen vervangende tegemoetkomingen voor personen met een handicap) op te trekken, zonder alle socialezekerheidsuitkeringen op het niveau van de armoedegrens te brengen.

Uit de ramingen blijkt immers dat het optrekken van enkel die drie uitkeringen een beperktere budgettaire impact heeft dan het optrekken van die uitkeringen in combinatie met het optrekken van de uitkeringen die ressorteren onder de sociale zekerheid (namelijk een last van naar schatting tussen 1,21 en 2,26 miljard euro, cf. hypothese 2).

Het optrekken van de socialezekerheidsuitkeringen om deze af te stemmen op de armoedegrens zou daarentegen een heel grote systeemkost hebben en zou een buitenkans zijn voor alle personen die, omwille van hun andere inkomsten, niet in aanmerking hadden kunnen komen voor een stijging van de door de sociale bescherming gewaarborgde minimumbedragen.

De effecten van het afstemmen van de uitkeringen voor samenwonenden op de uitkeringen voor alleenstaanden vragen bovendien bijzondere aandacht wegens de in de wet bepaalde berekeningswijzen, waaronder meer bepaald het in aanmerking nemen van de inkomsten van de samenwonenden.

In de huidige stand zou het op niveau brengen van de uitkeringen voor samenwonenden en de uitkeringen voor alleenstaanden enkel effect hebben voor zover geen enkele partner inkomsten heeft die hoger liggen als de voorziene uitkering.

Tot slot zou de aanzienlijke stijging van de sociale minimumuitkeringen en van de voor samenwonenden bepaalde uitkeringen stof kunnen leveren voor het uitvoeren van een studie over de werkloosheidsvallen die op die manier zouden worden gecreëerd.

ANNEXE:
RAPPORT DU SPF SÉCURITÉ SOCIALE DU
5 SEPTEMBRE 2012

BIJLAGE:
VERSLAG VAN DE FOD SOCIALE ZEKERHEID VAN
5 SEPTEMBER 2012

Optrekken bepaalde minima tot het niveau van de armoederisicogrens:

Antwoord op wetsvoorstel op vraag van Rekenhof

5 september 2012

Versie: VraagRekenhof_2012V4.doc

1 INLEIDING

- Op 7 oktober 2010 werd door Zoé Genot e.a. een wetsvoorstel ingediend ertoe strekkende sommige sociale minima op te trekken en de rechten in de sociale zekerheid te individualiseren.
- Het onderliggende idee van het wetsvoorstel is om bepaalde uitkeringen op te trekken tot het niveau van "de" armoedegrens.
- Op vraag van het Rekenhof wordt de mogelijke budgettaire impact van een aantal scenario's, vervat in het wetsvoorstel, becijferd. In deze nota brengen we verslag uit van deze ramingsoefening.
- Het wetsvoorstel zelf bevat geen parameters voor het baseline scenario en/of de hervormingsscenario's. Deze parameters werden ingevuld door het Rekenhof en vormen reeds een interpretatie van het wetsvoorstel.
- Op het moment van de uitvoering van de oefening (juni 2012) was de meest recent beschikbare armoedenorm deze gebaseerd op de EU_SILC 2010 (inkomensgegevens uitgedrukt in prijzen van 2009). Op het moment van uitvoeren van de oefening was de laatste indexatie van de meeste uitkeringsbedragen, deze van februari 2012.
- Het basisidee van het vertaalde wetsvoorstel is dat uitkeringen van alleenstaanden, uitgedrukt in prijzen van februari 2012, worden opgetrokken tot het niveau van de armoedenorm van een alleenstaande, uitgedrukt in prijzen van het jaar 2009, zo de betreffende uitkering zich nog onder dit niveau zou situeren.¹ Uitkeringen van gezinshoofden en samenwonenden worden hetzij proportioneel aangepast, hetzij opgetrokken tot het niveau van een alleenstaande. Dit zal tot gevolg hebben dat zelfs na de hervorming er nog individuen onder de armoedegrens geobserveerd zullen worden omdat de gesimuleerde hervorming geen rekening houdt met alle mogelijke varianten van gezinssamenstelling maar enkel het minimale "behoefte"-niveau van een alleenstaande als richtpunt neemt.
- Voor de verdere uitvoering van de oefening kunnen 4 scenario's onderscheiden worden:
 1. Een verhoging van de uitkeringen sociale bijstand voor alleenstaanden en gezinshoofden.
 2. Een verhoging van de uitkeringen sociale bijstand voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden.
 3. Een verhoging van de uitkeringen sociale bijstand, een aantal werkloosheidsuitkeringen en uitkeringen ziekte en invaliditeit voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden.
 4. Een verhoging van de uitkeringen sociale bijstand, een aantal werkloosheidsuitkeringen en uitkeringen ziekte en invaliditeit voor alleenstaanden,

¹ De bedragen voor het baseline-scenario en de hervormingsscenario's worden opgenomen in bijlage 1 van deze nota.

gezinshoofden en samenwonenden en een verhoging van de rust en overlevingspensioenen uitgekeerd in het stelsel der werknemers.

- Bij ieder scenario kan bijkomend nog een onderscheid gemaakt worden tussen twee implementatie-veronderstellingen. Ieder scenario kan namelijk gesimuleerd worden in de veronderstelling dat er geen bijkomende instroom is van individuen als gevolg van de verhoging en in de veronderstelling dat er wel extra instroom is. We zullen beide instroom-varianten onderscheiden.
- Voor het ramen van de mogelijke kostprijs van de verschillende scenario's, hebben we meerdere pistes gevolgd.
 - Waar mogelijk werd ieder scenario geïmplementeerd met behulp van het microsimulatiemodel MIMOSIS.
 - Verder werd aan de dienst Sociaal Beleid van de FOD Sociale Zekerheid gevraagd om op basis van een ander model eveneens een raming te maken van de verschillende scenario's.
 - Tenslotte werd voor de uitkeringen aan personen met een handicap, een vraag voorgelegd aan de DG Personen met een Handicap van de FOD Sociale Zekerheid.
- De implementatie met MIMOSIS gebeurde op een dataset met voornamelijk inkomenengegevens van 2008 en met wetgevingsparameters van toepassing op 1 januari 2011. Dit omdat 1 januari 2011 het meest recente tijdstip is waarvoor de output van het model volledig gevalideerd kon worden met andere externe bronnen. De voorgestelde aanpassingen werden daarom eerst omgezet naar procentuele verhogingen en vervolgens toegepast op de 2011 parameters.
- Bij de implementatie van de verschillende scenario's wordt een onderscheid gemaakt tussen de implementatie zonder en met bijkomende instroom van gevallen in de middelengetoetste sociale bijstandsuitkeringen. Zonder bijkomende instroom wil zeggen dat enkel die gevallen, die reeds geïdentificeerd werden als mogelijke bijstandstrekkers, in aanmerking komen voor de verhoging van het barema. In het scenario met bijkomende instroom worden ook gevallen toegelaten die bij de bevoegde instantie niet gekend zijn als een individu met recht op sociale bijstand.
- Voor alle simulaties wordt verondersteld dat de onderliggende populatie constant blijft. Er is dus geen verandering in de samenstelling van de geobserveerde eenheden en ook de wegingsfactoren waarmee de gesimuleerde resultaten worden opgehoogd tot op het niveau van de totale populatie worden niet aangepast in de hervormingsscenario's.
- Bij het uitvoeren van bepaalde simulaties, worden bepaalde gedragsveranderingen toegelaten. Dit gebeurt in de vorm van zeer rudimentaire veronderstellingen over de mogelijke gedragsaanpassing als gevolg van de overstap van het baseline scenario naar het hervormingsscenario en niet door het inbouwen van een structureel gedragsmodel met geschatte parameters.

2 IMPLEMENTATIE ZONDER BIJKOMENDE INSTROOM

- Bij de implementatie van een scenario worden telkens eerst de mogelijke deelmaatregelen van een scenario afzonderlijk geïmplementeerd en tenslotte alle maatregelen samen. Dit wil zeggen dat in scenario 1 eerst een verhoging van het leefloon, een verhoging van de uitkeringen aan personen met een handicap en een verhoging van de IGO afzonderlijk worden gesimuleerd en tenslotte het pakket van deze drie maatregelen samen.
- In iedere tabel rapporteren we in de eerste kolom het referentiebudget 2012 waarop de eventuele verhoging moet worden toegepast. Er werden in deze kolom voornamelijk cijfers ingevuld op basis van wat gerapporteerd wordt in de Algemene Toelichting bij de begroting. Het Rekenhof stelde geen alternatieve bron voor. Specifiek voor wat het leefloonbudget betreft, zullen ze later wel een alternatief referentiebudget voorstellen.
- In de volgende drie kolommen rapporteren we respectievelijk het betreffende budget gesimuleerd met MIMOSIS in prijzen van 2011, de gesimuleerde procentuele verandering van dit budget en de budgettaire weerslag op het referentiebudget (i.e. de gesimuleerde procentuele verandering toegepast op het referentiebudget).
- In kolom 5 tot en met 8 noteren we de gegevens die ingezameld werden op basis van andere bronnen, i.e. het model van de DG Sociaal Beleid en de DG Personen met een Handicap.
- Omdat MIMOSIS mogelijke overloop-effecten van het ene naar het andere domein toelaat, rapporteren we voor iedere simulatie minimaal telkens drie deel-budgetten binnen de sector sociale bijstand, i.e. het leefloonbudget, het budget personen met een handicap en het IGO budget.
- Het gesimuleerde leefloonbudget omvat zowel de groep met een leefloon als deze met een equivalent leefloon. Het gesimuleerde leefloonbudget omvat ook het totale budget zonder onderscheid tussen de bevoegdheidsniveau's die de respectievelijke deelbudgetten dragen.
- Op basis van de gegevens, beschikbaar in de MIMOSIS dataset ramen we dat 63,2% van het geaggregeerde budget gedragen wordt door het Federaal niveau en de rest door het lokale niveau. Deze raming houdt rekening met de mogelijke verschillen in terugbetalingsspercentages en is inclusief het budget voor financiële hulp aan individuen die het recht op een equivalent leefloon openen. Voor dit laatste onderdeel wordt verondersteld dat dit 100% gedragen wordt door het Federale niveau.²
- Het budget voor personen met een handicap omvat zowel de uitgaven aan uitkeringen aan de integratietegemoetkoming (IT), de inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) en de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB) omdat de drie onderdelen beïnvloed kunnen worden, zelfs in gevallen waar geen directe aanpassing van de parameters gebeurt.

² Voor de verdere analyse wordt deze verdeelsleutel constant verondersteld.

- Het budget dat gerapporteerd wordt voor rust en overlevingspensioenen, is de som van alle bedragen uitbetaald op jaarbasis aan rust en overlevingspensioenen in het stelsel der werknemers.
- Vanaf scenario 3 zouden naast het direct geaffecteerde budget en de budgetten sociale bijstand, ook nog budgetten van andere sectoren gerapporteerd kunnen worden, omdat bepaalde deelbudgetten beïnvloed worden ook al worden de beleidsparameters van de sector niet aangepast (bijvoorbeeld invloed ZIV-maatregelen op werkloosheidsuitkeringen en omgekeerd). We rapporteren deze spil over effecten niet op het niveau van de individuele maatregel. Ze worden wel gerapporteerd bij de simulatie waar alle maatregelen gecombineerd worden.
- Voor de implementatie van het scenario zonder bijkomende instroom, wordt in MIMOSIS vertrokken van de set van individuen met een gegeven statuut en wordt voor deze groep een middelentoets uitgevoerd. Door toepassing van de regels met inkomens op jaarbasis, komt het voor dat in het baseline-scenario bepaalde individuen, die gekend zijn als gerechtigde bij de instelling, toch geen sociale bijstandsuitkeringen ontvangen. Bij het eventueel optrekken van de barema's kan het wel gebeuren dat zij ook al in het scenario zonder "bijkomende" instroom een uitkering ontvangen die hun andere, geobserveerde, bronnen aanvult.
- De simulaties van de DG Sociaal Beleid zijn gebaseerd op de ledentallen per stelsel, op een bepaald moment in de tijd. Ze houden dus geen rekening met mogelijke extra instromers en/of gedragsreacties. In de tabellen in de hoofdtekst wordt enkel het eindresultaat opgenomen. Het detail van deze berekeningen wordt weergegeven in Bijlage 2 en Bijlage 3 van deze nota.
- Bij het simulatie-voorstel onder scenario 2 kan opgemerkt worden dat dit een zeer onrealistische optie zou zijn. In dit scenario wordt de uitkering die samenwonenden ontvangen immers opgetrokken tot het niveau van een alleenstaande en wordt de uitkering voor gezinshoofden proportioneel aangepast aan de toename in de uitkering van een alleenstaanden. Dit heeft tot gevolg dat in dit scenario, twee individuen die beiden het statuut van samenwonende zouden hebben, samen meer ontvangen dan een koppel met kinderlast waarvan één persoon een uitkering als gezinshoofd zou ontvangen en de andere partner niets.
- Bij de simulatievoorstellen onder scenario 3 en scenario 4 kan opgemerkt worden dat ze het verzekerkarakter van de specifieke takken verder uithollen. De invoering van in bijzonder scenario 4 zou ook tot gevolg kunnen hebben dat de noodzaak om nog een sluitstuk te hebben in de vorm van een sociale bijstandsvorzing voor ouderen, in vraag gesteld zou kunnen worden.
- Een raming van de impact van de verschillende scenario's op de personenbelasting betaald door natuurlijke personen, wordt niet opgenomen in de tabellen die volgen maar in Bijlage 6 van deze tekst.

2.1 SCENARIO 1: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN EN GEZINSHOOFDEN

Tabel 1: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden en gezinshoofden

		MIMOSIS	Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudget	DG Sociaal Beleid procentuele verandering	Gesimuleerde weerslag op referentiebudget	Dienst bevoegd voor materieel procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudget	Gesimuleerde weerslag op referentiebudget
	Referentiebudget 2012 in 1.000 Euro	Gesimuleerd budget in 1.000 Euro en in prijzen van 1 januari 2011							
Verhoging leefloon									
Leefloonbudget	1.113.728 ⁴	566,958	32,30	358,620					
Budget personen met een handicap	1.873.614 ⁵	1.272,463	0,00	0					
IGO	489.018 ⁶	540,452	0,00	0					
Totaal	2.992,953	2.379,873		358,620					
Verhoging uitkeringen personen met een handicap									
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	0,00	0					
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	37,54	703,355					
IGO	489.018	540,452	0,00	0					
Totaal	2.992,953	2.379,873		703,355					
Verhoging IGO									

³ De details over de berekening uitgevoerd door de DG Personen met een Handicap worden opgenomen in Bijlage 4.

⁴ Het gewenste referentiebudget wordt niet gepubliceerd in de Algemene Toelichting bij de begroting 2012. Het hier gerapporteerde bedrag werd meegegeeld door het Rekenhof en is gebaseerd op het geraamde budget voor Maatschappelijke Integratie, vastgesteld bij de laatste budgettaire controle van midden 2012 en de raming dat 63,2% van de totale uitgaven gedragen worden door het Federaal niveau.

Er is geen directe verklaring voor de grote afwijking tussen het referentiebudget en het gesimuleerde budget in de baseline. Wel kon vastgesteld worden dat het referentiebudget op basis van de gegevens in de MIMOSIS-steekproef veel lager was. Het aldus geraamde bedrag, bedraagt 630.321 Euro. Dit bedrag werden volgende elementen gebruikt: a) de geraamde totale uitgaven aan het recht op maatschappelijke integratie en het recht op maatschappelijke hulp op basis van de gegevens uit de MIMOSIS steekproef (bedrag in Euro's van 2008 geraamd op 465.012,186 Euro) en b) de toename in de uitgaven op Federaal niveau aan het recht op maatschappelijke integratie en het recht op maatschappelijke hulp tussen 2008 en 2012 (2008 geraamd bedrag is 805.965.000 Euro op basis van het Vademeucum van de financiële en statistische gegevens over de sociale bescherming in België (2012) (zie Tabel VI.1, p. 338) en 2012 bedrag is 1.092.480.000 Euro op basis van de Algemene Toelichting bij de begroting 2012 (zie Tabel VI.1, p. 227).

⁵ Bedrag opgenomen in de Algemene Toelichting bij de begroting 2012, Tabel I.3.2, kolom 2012, p. 172.

⁶ Bedrag opgenomen in de Algemene Toelichting bij de begroting 2012, Tabel I.3.2, kolom 2012, p. 172.

7

	Leefloonbudget	1.113.728	566,958	0,00	0
Budget personen met een handicap		1.873.614	1.272.463	0,00	0
IGO		489.018	540,452	2,08	10,172
Totaal		2.992,953	2.379,873		10,172
Gecombineerde simulatie					
	Leefloonbudget	1.113.728	566,958	32,30	358,620
Budget personen met een handicap		1.873.614	1.272.463	37,54	703,355
IGO		489.018	540,452	2,08	10,172
Totaal		2.992,953	2.379,873		1.072,147

2.2 SCENARIO 2: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENVONENDEN

Tabel 2: Gesimuleerde kostprijs per hervorming scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden

		MIMOSIS Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et	DG Sociaal Beleid Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et	Dienst bevoegd voor materie Gesimuleerde procentuele verandering
	Referentiebudget 2012 in 1.000 Euro	Gesimuleerd budget in 1.000 Euro en in prijzen van 1 januari 2011				
Verhoging leefloon						
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	48,92	544,836	0	
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272,463 540,452	0,00 0,00	0 0		
Totaal	2.992,953	2.379,873		544,836		323,055
Verhoging uitkeringen personen met een handicap						
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	0,00	0		
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272,463 540,452	45,59 0,00	854,181 0		
Totaal	2.992,953	2.379,873		854,181		319,410 ⁷
Verhoging IGO						
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	0,00	0		
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272,463 540,452	-0,10 20,39	-1,874 99,711		
Totaal	2.992,953	2.379,873		97,837		635
Gecombineerde simulatie						
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	48,92	544,836		
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272,463 540,452	45,59 20,39	854,181 99,711		
Totaal	2.992,953	2.379,873		1.498,728		

⁷ Bemerkt dat in dit cijfer enkel de aanpassingen voor de IVT uiterkingen werden opgenomen en geen aanpassingen aan de IT uitkering, terwijl de andere twee ramingen zowel de aanpassingen aan de uitkering IVT als IT in rekening brengen.

2.3 SCENARIO 3: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN EN VERHOGING WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN EN UITKERINGEN ZIEKTE EN INVALIDITEIT

Tabel 3: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden en verhoging werkloosheidsuitkeringen en uitkeringen ziekte en invaliditeit

	Referentiebudget 2012 in 1.000 Euro	Gesimuleerd budget in 1.000 Euro en in prijzen van 1 januari 2011	MIMOSIS Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudget	DG Sociaal Beleid Gesimuleerde procentuele verandering	Dienst bevoegd voor materie Budgettaire weerslag op referentiebudget
Verhoging leefloon						
Leefloonbudget	1.113.728	566.958	48,92	544.836		
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614	1.272.463	0,00	0		
Totaal	489.018	540.452	0,00	0		
Verhoging uitkeringen personen met een handicap						
Leefloonbudget	1.113.728	566.958	0,00	0		
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614	1.272.463	45,59	854.181		
Totaal	489.018	540.452	0,00	0		
Verhoging IGO						
Leefloonbudget	1.113.728	566.958	0,00	0		
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614	1.272.463	-0,10	-1.874		
Totaal	489.018	540.452	20,39	99.711		
Verhoging Werkloosheidsuitkeringen						
Leefloonbudget	1.113.728	566.958	-3,01	-33.523		
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614	1.272.463	-0,68	-12.741		
Werkloosheidsuitkeringen: volledige	489.018	540.452	-0,01	-49		
	5.136.812 ⁸	5.330.344	20,84	1.070.512		
					635	1.114.169
						781.601

⁸ Bedrag geschat op basis van gegevens uit Algemene Toelichting bij de begroting 2012, tabel II.4, p. 190 en tabel II.5, p. 192 (het globale budget RVA-werkloosheid werd herverdeeld in functie van de gerapporteerde volumefactoren voor volledige werkloosheid en activiteitsprogramma's).

10

werkloosheid				
Werkloosheidsuitkeringen: activeringsmaatregelen	718.991 ⁹	615,403	0,92	6,615
Totaal	8,848,756	8,325,620		1,030,814
Verhoging Uitkeringen Ziekte en Invaliditeit				
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	-0,11	-1,225
Budget personen met een handicap	1.873.614	1,272,463	-0,12	-2,248
IGO	489.018	540,452	0,00	0
ZIV uitkeringen	6.223.082	4,050,837	1,64	102,059
Totaal	9,216,035	6,430,710		98,586
Gecombineerde simulatie				
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	44,30	493,382
Budget personen met een handicap	1.873.614	1,272,463	44,86	840,503
IGO	489.018	540,452	20,37	99,613
Werkloosheidsuitkeringen: volledige werkloosheid	5.136.812	5,330,344	20,84	1,070,512
Werkloosheidsuitkeringen: activeringsmaatregelen	718.991	615,403	12,63	90,809
ZIV uitkeringen	6.223.082 ¹¹	4,050,837	1,63	101,436
Totaal	15,071,838	12,376,457		2,696,255

⁹ Bedrag geschat op basis van gegevens uit Algemene Toelichting bij de begroting 2012, tabel II.4, p. 190 en tabel II.5, p. 192 (het globale budget RVA-werkloosheid werd herverdeeld in functie van de gerapporteerde volumefactoren voor volledige werkloosheid en activeringsprogramma's).

¹⁰ Er werd hier niet expliciet rekening gehouden met het feit dat enkel PAO gevallen van meer dan 6 maanden mochten geteld worden en met het feit dat de verhoging enkel zou ingevoerd worden voor invaliden die reeds invalide geworden zijn voor 1 oktober 1974 (zie opdracht). De veronderstelling is dat de andere verhogingen reeds vervat zitten in de gebruikte data, maar dan moeten wel data gebruikt worden die de toestand na verhoging vatten. Het is niet duidelijk of dit gebeurd is. Was in het algemeen de moeilijkste groep omwille van deze bijkomende condities.

Het hier gerapporteerde bedrag is het hoogste van de twee geraamde bedragen, gebaseerd op een raming van de uitgaven primaire arbeidsongeschiktheid, rekening houdend met de verdeling van de uitkeringen. De alternatieve raming houdt enkel rekening met gemiddelde bedragen. Beide benaderingen worden verder uitgewerkt in Bijlage 3 van deze nota.

¹¹ Het gerapporteerde bedrag is de som van de geraamde uitgaven voor RIZIV-uitkeringen in het stelsel der werknemers en zelfstandigen (zie tabel II.4, p. 190 en tabel III.3, p. 208 van de Algemene Toelichting bij de begroting 2012). Dit bedrag omvat voornamelijk de gesimuleerde uitgaven, maar bevat ook meer dan deze uitgaven zoals uitgaven voor begrafeniskosten.

2.4 SCENARIO 4: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN, VERHOGING WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN, UITKERINGEN ZIEKTE EN INVALIDITEIT EN RUST- EN OVERLEVINGSPENSIOENEN WERKNEMERS

Tabel 4: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden, verhoging werkloosheidspensioenen, uitkeringen ziekte en invaliditeit en overlevingspensioenen werknemers

		MIMOSIS Gesimuleerd budget in 1.000 Euro en in prijzen van 1 januari 2011	Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et	DG Sociaal Beleid Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et	Dienst bevoegd voor materie Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et
Verhoging leefloon								
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	48,92	544,836				
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272,463 540,452	0,00 0,00	0 0				
Totaal	2.992,953	2.379,873		544,836			323,055	
Verhoging uitkeringen personen met een handicap								
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	0,00	0				
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272,463 540,452	45,59 0,00	854,181 0				
Totaal	2.992,953	2.379,873		854,181			319,410	
Verhoging IGO								781,601
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	0,00	0				
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272,463 540,452	-0,10 20,39	-1,874 99,711				
Totaal	2.992,953	2.379,873		97,837			635	
Verhoging Werkloosheidspensioenen								
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	-3,01	-33,523				
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272,463 540,452	-0,68 -0,01	-12,741 -49				
Werkloosheidspensioenen: volledige werkloosheid	5.136.812	5.330.344	20,84	1.070,512				
Werkloosheidspensioenen:	718.991	615.403	0,92	6.615			1.114,169	

12

	activieringsmaatregelen			
Totaal	8.848,756	8.325,620		1.030.814
Verhoging Uitkeringen Ziekte en Invaliditeit				
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	-0,11	-1.225
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	-0,12	-2.248
IGO	489.018	540,452	0,00	0
ZIV uitkeringen	6.223.082	4.050,837	1,64	102.059
Totaal	9.216,035	6.430,710	98,586	243.650
Verhoging rust en overlevingspensioenen werkneemers				
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	-1,22	-13.587
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	-11,60	-217.339
IGO	489.018	540,452	-45,46	-222.308
Pensioenbudget	19.359.544 ¹²	17.195,098	41,65	8.063,250
Totaal	22.352,497	19.574,971		5.298,707
Gecombineerde simulatie				
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	42,42	472,443
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	32,87	615,857
IGO	489.018	540,452	-30,15	-147,439
Werkloosheidssuitkeringen: volledige werkloosheid	5.136.812	5.330,344	20,54	1.055,101
ZIV uitkeringen	718.991	615,403	12,45	89,514
activieringsmaatregelen	6.223.082	4.050,837	1,63	101,436
Werkloosheidssuitkeringen: arbeidsbescherming	19.359.544	17.195,098	41,65	8.063,250
Pensioenbudget	34.431,382	29.571,555		10.250,162
Totaal				

¹² De som van uitgaven aan rust- en overlevingspensioenen wordt niet direct gerapporteerd in de Algemene Toelichting bij de begroting. Daarom werd het totaal bedrag onder de rubriek RVP in Tabel II.4, p. 190 (kolom 2012) herverdeeld op basis van meer gedetailleerde informatie uit het Vademeicum van de financiële en statistische gegevens over de sociale bescherming in België (2012) (zie tabel 3.5 p. 170). Op basis van deze laatste gegevens werd geraamd dat 94,98% van het totale budget op de lijn RVP, uitgaven aan rust- en overlevingspensioenen betreft.

3 IMPLEMENTATIE MET BIJKOMENDE INSTROOM

- Voor de rapportering in deze sectie kan de vraag gesteld worden of de toename van het budget als gevolg van de gesimuleerde maatregel, moet afgemeten worden ten opzichte van het baseline-budget zonder bijkomende instroom of ten opzichte van het baseline-budget met bijkomende instroom. We hebben er hier voor gekozen om de toename in het budget, als gevolg van de extra instroom, af te zetten ten opzichte van het baseline budget zonder bijkomende instroom (i.e. de budgetten reeds gerapporteerd in Tabel 1). We veronderstellen in deze sectie dus dat het de gesimuleerde hervormingen op zich zijn die a) aanleiding geven tot het optrekken van de uitkeringen van diegene die reeds geappliceerd hebben om een uitkering te bekomen en b) aanleiding geven tot een extra instroom van individuen die appliceren voor een uitkering.
- Over de mogelijke extra instroom kunnen zeer veel hypotheses geformuleerd worden. Één optie zou er in kunnen bestaan om te veronderstellen dat iedereen die volgens de gegevens waarover we beschikken in aanmerking komt voor een complement sociale bijstand, dit complement ook werkelijk opneemt. Deze werkwijze zou met zekerheid aanleiding geven tot een overschatting van het opgenomen budget omdat er in de MIMOSIS steekproef individuen zitten met een inkomen dat in rekening gebracht wordt voor de middelentoets, maar dat we niet observeren (bijvoorbeeld grensarbeiders). We hebben er daarom voor gekozen om de mogelijke instroom te beperken tot de groep van individuen die een positief bedrag aan vervangingsinkomsten ontvangen maar op basis van de beschikbare gegevens, niet geappliceerd hebben voor een aanvullende uitkering in één van de sociale bijstandsstelsels.
- We laten bovendien enkel extra instroom toe in het leefloon-stelsel en het IGO stelsel. Er komen dus geen extra personen met een handicap in aanmerking voor een uitkering als gevolg van de gesimuleerde hervorming. Deze beperking werd opgelegd omdat er bij de toekenning van een uitkering aan personen met een handicap, twee hordes moeten genomen worden, i.e. eerst een medisch onderzoek en dan een inkomensoronderzoek, daar waar bij de twee andere stelsels enkel het inkomensoronderzoek van toepassing is.
- Zelfs indien we alle inkomens uit arbeid en vervangingsinkomens in onze dataset zouden observeren, zouden we de middelentoets niet volledig kunnen repliceren omdat er ook nog andere inkomensbronnen zijn, zoals de roerende en de onroerende inkomsten, die in rekening gebracht worden bij het uitvoeren van de middelentoets en die we niet observeren.
- Er kan tenslotte opgemerkt worden dat er door het toelaten van bijkomende instroom een verandering is in het budget, ook al worden de beleidsparameters niet aangepast. In de onderstaande tabellen zal men daarom een verandering in het IGO budget observeren bij het uitvoeren van de leefloon-simulatie en omgekeerd.

3.1 SCENARIO 1: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN EN GEZINSHOOFDEN

Tabel 5: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden en gezinshoofden

		MIMOSIS	Budgettaire Gesimuleerde procentuele verandering referentiebudget	DG Sociaal Beleid Gesimuleerde procentuele verandering	Dienst bevoegd voor materie Gesimuleerde procentuele verandering
	Referentiebudget 2012 in 1,000 Euro	Gesimuleerd budget in 1,000 Euro en in prijzen van 1 januari 2011			
Verhoging leefloon					
Leefloonbudget	1.113.728	566.958	83.27	927.401	
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272.463 540.452	0.00 29.69	0 145.189	
Totaal	2.992.953	2.379.873		1.072.590	
Verhoging uitkeringen personen met een handicap					
Leefloonbudget	1.113.728	566.958	26.61	296.363	
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272.463 540.452	37.54 29.69	703.355 145.189	
Totaal	2.992.953	2.379.873		1.144.907	
Verhoging IGO					
Leefloonbudget	1.113.728	566.958	26.61	296.363	
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272.463 540.452	0.00 32.09	0 156.926	
Totaal	2.992.953	2.379.873		453.289	
Gecombineerde simulatie					
Leefloonbudget	1.113.728	566.958	83.27	927.401	
Budget personen met een handicap IGO	1.873.614 489.018	1.272.463 540.452	37.54 32.09	703.355 156.926	
Totaal	2.992.953	2.379.873		1.787.682	

3.2 SCENARIO 2: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN

Tabel 6: Gesimuleerde kostprijs per hervorminga: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden gezinshoofden en samenwonenden

		MIMOSIS	Budgettaire weerslag op referentiebudg et	DG Sociaal Beleid Gesimuleerde procentuele verandering	Dienst bevoegd voor materie Budgettaire weerslag op referentiebudg et
	Referentiebud get 2012 in 1,000 Euro	Gesimuleerd budget in 1,000 Euro en in prijzen van 1 januari 2011	Gesimuleerde procentuele verandering	Gesimuleerde procentuele verandering	
Verhoging leefloon					
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	105.03	1.169.749	
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	0.00	0	
IGO	489.018	540,452	29,69	145,189	
Totaal	2.992,953	2.379,873		1.314,938	
Verhoging uitkeringen personen met een handicap					
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	26.61	296.363	
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	45.59	854,181	
IGO	489.018	540,452	29.69	145,189	
Totaal	2.992,953	2.379,873		1.295,733	
Verhoging IGO					
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	26.61	296.363	
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	-0.10	-1.874	
IGO	489.018	540,452	50.21	245,536	
Totaal	2.992,953	2.379,873		540,025	
Gecombineerde simulatie					
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	105.03	1.169.749	
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	45.59	854,181	
IGO	489.018	540,452	50.21	245,536	
Totaal	2.992,953	2.379,873		2.269.466	

3.3 SCENARIO 3: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENVONENDEN EN VERHOGING WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN EN UITKERINGEN ZIEKTE EN INVALIDITEIT

Tabel 7: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden en verhoging werkloosheidsuitkeringen en uitkeringen ziekte en invaliditeit

		MIMOSIS	Budgettaire weerslag op referentiebudg et	DG Sociaal Beleid Budgettaire weerslag op referentiebudg et	Dienst bevoegd voor materie Gesimuleerde procentuele verandering	Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et
	Referentiebuds get 2012 in 1,000 Euro en prijzen van 1 januari 2011	Gesimuleerd budget in 1,000 Euro en in prijzen van 1 januari 2011	Gesimuleerde procentuele verandering	Gesimuleerde procentuele verandering	Gesimuleerde procentuele verandering	Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et
Verhoging leefloon							
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	105,03	1.169,749			
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	0,00	0			
IGO	489.018	540,452	29,69	145,189			
Totaal	2.992,953	2.379,873		1.314,938			
Verhoging uitkeringen personen met een handicap							
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	26,61	296,363			
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	45,59	854,181			
IGO	489.018	540,452	29,69	145,189			
Totaal	2.992,953	2.379,873		1.295,733			
Verhoging IGO							
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	26,61	296,363			
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	-0,10	-1,874			
IGO	489.018	540,452	50,21	245,536			
Totaal	2.992,953	2.379,873		540,025			
Verhoging Werkloosheidssuitkeringen							
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	20,24	225,419			
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	-0,68	-12,741			
IGO	489.018	540,452	29,63	144,896			
Werkloosheidssuitkeringen: volledige werkloosheid	5.136.812	5.330,344	20,84	1.070,512			

17

Werkloosheidssuitkeringen: activeringsmaatregelen	718.991	615,403	0.92	6,615
Totaal	8,848,756	8,325,620	1,434,701	
Verhoging Uitkeringen Ziekte en Invaliditeit				
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	26.30	292,910
Budget personen met een handicap	1.873.614	1,272,463	-0.12	-2,248
IGO	489.018	540,452	29.69	145,189
ZIV uitkeringen	6.223.082	4,050,837	1.64	102,059
Totaal	9,216,035	6,430,710	537,910	
Gecombineerde simulatie				
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	91.20	1,015,720
Budget personen met een handicap	1.873.614	1,272,463	44.86	840,503
IGO	489.018	540,452	50.15	245,243
Werkloosheidssuitkeringen: volledige werkloosheid	5.136.812	5,330,344	20.84	1,070,512
Werkloosheidssuitkeringen: activeringsmaatregelen	718.991	615,403	12.63	90,809
ZIV uitkeringen	6.223.082	4,050,837	1.63	101,436
Totaal	15,071,838	12,376,457	3,364,223	

3.4 SCENARIO 4: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN, VERHOGING WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN, UTTKERINGEN ZIEKTE EN INVALIDITEIT EN RUST- EN OVERLEVINGSPENSIOENEN WERKNEMERS

Tabel 8: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden, verhoging werkloosheidspensioenen, uitkeringen ziekte en invaliditeit en overlevingspensioenen werknemers

		MIMOSIS Gesimuleerde procentuele verandering in prijzen van 1 januari 2011	DG Sociaal Beleid Budgettaire weerslag op referentiebudget	Dienst bevoegd voor materie Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudget
Verhoging leefloon					
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	105,03	1.169,749	
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	0,00	0	
IGO	489.018	540,452	29,69	145,189	
Totaal	2.992.953	2.379.873		1.314.938	
Verhoging uitkeringen personen met een handicap					
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	26,61	296,363	
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	45,59	854,181	
IGO	489.018	540,452	29,69	145,189	
Totaal	2.992.953	2.379.873		1.295.733	
Verhoging IGO					
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	26,61	296,363	
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	-0,10	-1,874	
IGO	489.018	540,452	50,21	245,536	
Totaal	2.992.953	2.379.873		540.025	
Verhoging Werkloosheidspensioenen					
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	20,24	225,419	
Budget personen met een handicap	1.873.614	1.272,463	-0,68	-12,741	
IGO	489.018	540,452	29,63	144,896	
Werkloosheidspensioenen: volledige	5.136.812	5.330.344	20,84	1.070,512	

werkloosheid Werkloosheidsuitkeringen: activingsmaatregelen	718.991	615.403	0.92	6,615
Totaal	8,848,756	8,325,620		1,434,701
Verhoging Uitkeringen Ziekte en Invaliditeit				
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	26.30	292,910
Budget personen met een handicap	1.873.614	1,272,463	-0.12	-2,248
IGO	489.018	540,452	29.69	145,189
ZIV uitkeringen	6.223.082	4,050,837	1.64	102,059
Totaal	9,216,035	6,430,710		537,910
Verhoging rust en overlevingspensioenen werkneemers				
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	23.74	264,399
Budget personen met een handicap	1.873.614	1,272,463	-11.60	-217,339
IGO	489.018	540,452	-35.02	-171,254
Pensioenbudget	19.359.544	17,195,098	41.65	8,063,250
Totaal	22,352,497	19,574,971		7,939,056
Gecombineerde simulatie				
Leefloonbudget	1.113.728	566,958	84.93	945,889
Budget personen met een handicap	1.873.614	1,272,463	32.87	615,857
IGO	489.018	540,452	-19.74	-96,532
Werkloosheidsuitkeringen: volledige werkloosheid	5.136.812	5,330,344	20.54	1,055,101
Werkloosheidsuitkeringen: activingsmaatregelen	718.991	615,403	12.45	89,514
ZIV uitkeringen	6.223.082	4,050,837	1.63	101,436
Pensioenbudget	19.359.544	17,195,098	41.65	8,063,250
Totaal	34,431,382	29,571,555		10,774,515

4 BIJLAGE 1: BEDRAGEN BASELINE EN HERVORMINGSSCENARIO'S

4.1 SCENARIO 1: AUGMENTATION DU RIS, DES ALLOCATIONS POUR PERSONNES HANDICAPÉES ET DU GRAPPA AU SEUIL DE PAUVRETE

Situation actuelle	Nouvelle situation
<p>1. RIS</p> <p>Montants mensuels au 01/02/2012 :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ cohabitant : € 523,74 ▪ Isolé : € 785,61 ▪ Famille : € 1.047,48 	<p>Le revenu d'intégration octroyé aux personnes isolées est augmenté au niveau du seuil de pauvreté.</p> <p>Le RIS de la personne « cohabitante » est aligné sur celui de la personne isolée.</p> <p>Le revenu octroyé aux personnes ayant une famille à leur charge est augmenté dans la même proportion que pour les isolés.</p> <p>Selon le seuil de pauvreté 2010 (revenus 2009) :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ cohabitant : € 648,67 (2/3 du montant isolé) ▪ Isolé : € 973,00 ▪ Famille : € 1297,20 (4/3 du montant isolé)
<p>2. Allocations pour personnes handicapées:</p> <p>2.1 Allocation de remplacement :</p> <p>Au 01/02/2012, l'allocation de remplacement de revenus s'élève à :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Catégorie A (cohabitant): 524 euros par mois ; ▪ Catégorie B (isolé): 786 euros par mois ▪ Catégorie C (famille): 1048 euros par mois <p>Pour le calcul de l'allocation de remplacement de revenus, il n'est pas tenu compte de :</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1° la partie du revenu des personnes avec lesquelles la personne handicapée forme un ménage, qui ne dépasse pas le montant de 3.144,01 EUR par an; • 2° 50% pour la tranche de 0 à 4.594,57 EUR et 25% pour la tranche de 4.594,57 à 6.891,85 EUR pour les revenus acquis par un travail effectivement presté par la personne handicapée; • 3° la partie des autres revenus que ceux mentionnées au 1° ou au 2° qui ne 	<p>Les montants de l'allocation de remplacement ne peuvent pas être inférieurs au seuil de pauvreté. Ces allocations doivent dès lors être augmentées à :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Catégorie A (coabitant) : € 648,67 ▪ Catégorie B (isolé) : € 973,00 ▪ Catégorie C (Famille) : € 1297,20 <p>Pour le calcul de l'allocation de remplacement de revenus, il n'est pas tenu compte:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de la partie du revenu de la personne avec laquelle la personne handicapée forme un ménage, qui ne dépasse pas 10 500,00 EUR; 2. des revenus acquis par un travail effectivement presté par la personne handicapée pour la tranche de 0 EUR à 10 450,00 EUR; 50% pour la tranche de 10 450,01 EUR à 24 375,00 EUR. Ces montants sont liés à

<p>dépasse pas 646,80 EUR par an.</p>	<p>l'indice pivot 103,14 des prix à la consommation (base 1996=100);</p> <p>3. de la partie des autres revenus que ceux mentionnés au 1° ou au 2° qui ne dépasse pas 6950,00 EUR par an. Ce montant est lié à l'indice pivot 103,14 des prix à la consommation (base 1996=100).</p>
<p>2.2 Allocation d'intégration :</p> <p>Au 01/02/2012 :</p>	<p>Les montants annuels maximum des allocations d'intégration s'élèvent :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Catégorie I: 1.1126,21 EUR • Catégorie II: 3.837,68 EUR • Catégorie III: 6.132,14 EUR • Catégorie IV: 8.933,76 EUR • Catégorie V: 10.134,79 EUR <p>° Pour le calcul des allocations d'intégrations, certaines parties des revenus sont immunisées.</p> <p>1° abattement par catégorie :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Catégorie A (cohabitant) : 5.802,91 EUR • Catégorie B (isolé) : 8.704,37 EUR • Catégorie C (famille) : 11.605,82 EUR <p>2° Du revenu de la personne avec laquelle la personne handicapée forme un ménage les premiers 21.155,70 EUR sont immunisées ainsi que la moitié de la partie qui dépasse ce</p> <p>Les montants des allocations d'intégration restent inchangés.</p> <p>Les revenus annuels déterminés conformément à l'article 8¹⁴, les revenus de remplacement et l'allocation de remplacement de revenu de la personne handicapée, ainsi que ceux de la personne avec laquelle la personne handicapée forme un ménage, sont totalement immunisés.</p> <p>Pour l'application du présent article, il faut entendre par revenus de remplacement l'ensemble des prestations sociales que la personne handicapée perçoit sur la base des réglementations en matière de maladie et d'invalidité, de chômage, d'accidents du travail, de maladies professionnelles, de pensions de retraite et de survie, de garantie de revenu aux personnes âgées et de revenu garanti aux personnes âgées.”.</p>

23

	<p>montant.</p> <p>3° Du revenu du travail, les 21.155,70 premiers EUR sont immunisés, ainsi que la moitié du revenu du travail qui dépasse ce montant (= abattement de travail).</p> <p>4° Du revenu de remplacement sont immunisés :</p> <ul style="list-style-type: none"> • si l'abattement de travail octroyé ne dépasse pas 18.133,46 EUR : les 3.021,81 premiers EUR; • si l'abattement de travail octroyé est supérieur à 18.133,46 EUR: la partie des revenus de remplacement qui est inférieure à la différence entre 3.021,81 EUR et la partie de l'abattement de travail octroyé qui est supérieure à 18.133,46 EUR 				
6) Grappa	<p>Au 1er février 2012, la Grappa s'élève à :</p> <ul style="list-style-type: none"> • 972,39€ pour une personne isolée ; • 648,26€ pour une personne partageant sa résidence principale. <p>Le droit à la Grappa n'est plus lié aux ressources des personnes partageant la même résidence.</p> <p>Les montants de base doivent être augmentés à :</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Montant de base pour cohabitant (mensuel)</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Montant de base pour personne isolée « majoré » (mensuel)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center; padding: 5px;">648,26 EUR 648,67 EUR</td> <td style="text-align: center; padding: 5px;">972,39 EUR 973 EUR</td> </tr> </tbody> </table>	Montant de base pour cohabitant (mensuel)	Montant de base pour personne isolée « majoré » (mensuel)	648,26 EUR 648,67 EUR	972,39 EUR 973 EUR
Montant de base pour cohabitant (mensuel)	Montant de base pour personne isolée « majoré » (mensuel)				
648,26 EUR 648,67 EUR	972,39 EUR 973 EUR				

4.2 SCENARIO 2, 3 EN 4

	Situation actuelle	Nouvelle situation
3. RIS	<p>Montants mensuels au 01/02/2012 :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ cohabitant : € 523,74 ▪ Isolé : € 785,61 ▪ Famille : € 1.047,48 	<p>Le revenu d'intégration octroyé aux personnes isolées est augmenté au niveau du seuil de pauvreté.</p> <p>Le RIS de la personne « cohabitant » est aligné sur celui de la personne isolée.</p> <p>Le revenu octroyé aux personnes ayant une famille à leur charge est augmenté dans la même proportion que pour les isolés.</p> <p>Selon le seuil de pauvreté 2010 (revenus 2009) :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ cohabitant : € 973,00 ▪ Isolé : € 973,00 ▪ Famille : € 1297,20
4. Allocations pour personnes handicapées :		
2.1 Allocation de remplacement :	<p>Au 01/02/2012, l'allocation de remplacement de revenus s'élève à :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Catégorie A (cohabitant) : 524 euros par mois ▪ Catégorie B (isolé) : 786 euros par mois ▪ Catégorie C (famille) : 1048 euros par mois <p>Pour le calcul de l'allocation de remplacement de revenus, il n'est pas tenu compte de :</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1° la partie du revenu des personnes avec lesquelles la personne handicapée forme un ménage, qui ne dépasse pas le montant de 3.144,01 EUR par an; • 2° 50% pour la tranche de 0 à 4.594,57 EUR et 25% pour la tranche de 4.594,57 à 6.891,85 EUR pour les revenus acquis par un travail effectivement presté par la personne handicapée ; 	<p>Les montants de l'allocation de remplacement ne peuvent pas être inférieurs au seuil de pauvreté. Ces allocations doivent dès lors être augmentées à :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Catégorie A (cohabitant) : € 973 ▪ Catégorie B (isolé) : € 973,00 ▪ Catégorie C (famille) : € 1297,20 <p>Pour le calcul de l'allocation de remplacement de revenus, il n'est pas tenu compte:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. de la partie du revenu de la personne avec laquelle la personne handicapée forme un ménage, qui ne dépasse pas 10.500,00 EUR; 2. des revenus acquis par un travail effectivement presté par la personne

Situation actuelle	Nouvelle situation
<ul style="list-style-type: none"> 3° la partie des autres revenus que ceux mentionnées au 1° ou au 2° qui ne dépasse pas 646,80 EUR par an. 	<p>handicapée pour la tranche de 0 EUR à 10 450,00 EUR; 50% pour la tranche de 10 450,01 EUR à 24 375,00 EUR. Ces montants sont liés à l'indice pivot 103,14 des prix à la consommation (base 1996=100);</p> <p>3. de la partie des autres revenus que ceux mentionnés au 1° ou au 2° qui ne dépasse pas 6950,00 EUR par an. Ce montant est lié à l'indice pivot 103,14 des prix à la consommation (base 1996=100).</p>
<p>2.2 Allocation d'intégration :</p> <p>Au 01/02/2012 :</p> <p>Les montants annuels maximum des allocations d'intégration s'élèvent :</p> <ul style="list-style-type: none"> Catégorie I¹⁵: 1.126,21 EUR Catégorie II: 3.837,68 EUR Catégorie III: 6.132,14 EUR Catégorie IV: 8.933,76 EUR Catégorie V: 10.134,79 EUR <p>• Pour le calcul des allocations d'intégrations, certaines parties des revenus sont immunisées.</p> <p>1° abattement par catégorie :</p> <ul style="list-style-type: none"> Catégorie A (cohabitant) : 5.802,91 EUR Catégorie B (isolé) : 8.704,37 EUR Catégorie C (famille) : 11.605,82 EUR 	<p>Les montants des allocations d'intégration restent inchangés.</p> <p>Les revenus annuels déterminés conformément à l'article 8¹⁶, les revenus de remplacement et l'allocation de remplacement de revenu de la personne handicapée, ainsi que ceux de la personne avec laquelle la personne handicapée forme un ménage, sont totalement immunisés.</p> <p>Pour l'application du présent article, il faut entendre par revenus de remplacement l'ensemble des prestations sociales que la personne handicapée perçoit sur la base des réglementations en matière de maladie et d'invalidité, de chômage, d'accidents du travail, de maladies professionnelles, de pensions de retraite et de survie, de garantie de revenu</p>

Situation actuelle	Nouvelle situation		
<p>2° Du revenu de la personne avec laquelle la personne handicapée forme un ménage les premiers 21.155,70 EUR sont immunisées ainsi que la moitié de la partie qui dépasse ce montant.</p> <p>3° Du revenu du travail, les 21.155,70 premiers EUR sont immunisés, ainsi que la moitié du revenu du travail qui dépasse ce montant (= abattement de travail).</p> <p>4° Du revenu de remplacement sont immunisés :</p> <ul style="list-style-type: none"> • si l'abattement de travail octroyé ne dépasse pas 18.133,46 EUR : les 3.021,81 premiers EUR; • si l'abattement de travail octroyé est supérieur à 18.133,46 EUR: la partie des revenus de remplacement qui est inférieure à la différence entre 3.021,81 EUR et la partie de l'abattement de travail octroyé qui est supérieure à 18.133,46 EUR 	<p>aux personnes âgées et de revenu garanti aux personnes âgées.”</p>		
<p>5. <u>Allocations de chômage :</u></p> <p>5.1 <u>Allocations de chômage ordinaires</u></p>	<p>La proposition de loi prévoit une augmentation de l'allocation journalière octroyée aux cohabitants, avant l'expiration de la période de 15 mois, à 26,19 euros.</p> <p>La proposition de loi prévoit également que les montants des allocations de chômage journalières indexées ne peuvent être inférieurs à 1/32e du montant annuel du seuil de pauvreté.</p> <p>Alignés au seuil de pauvreté (2010), les montants journaliers <u>minimums</u> de l'allocation de chômage doivent être fixés à :</p> <table border="1"> <tr> <td>Allocations de chômage ordinaires</td> <td>Par jour</td> </tr> </table>	Allocations de chômage ordinaires	Par jour
Allocations de chômage ordinaires	Par jour		

Situation actuelle		Nouvelle situation																																																									
		<p>La proposition de loi prévoit également que les montants des allocations de transition et d'insertion journalières indexées ne peuvent être inférieurs à 1/312e du montant annuel du seuil de pauvreté.</p> <p>Alignés au seuil de pauvreté (2010), les montants journaliers minimums de l'allocation de chômage doivent être fixés à :</p>																																																									
		<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Allocations d'insertion</th> <th>Allocations d'insertion</th> <th></th> </tr> <tr> <th></th> <th>Par jour</th> <th></th> <th>Par jour</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Chefs de ménage</td> <td></td> <td>Chefs de ménage</td> <td></td></tr> <tr> <td colspan="2">Isolés</td><td colspan="2">Isolés</td></tr> <tr> <td>< 18 ans</td><td>11,62</td><td>< 18 ans</td><td>49,88 49,89</td></tr> <tr> <td>18 > 20 ans</td><td>18,25</td><td>18 > 20 ans</td><td>48,25 37,42</td></tr> <tr> <td>21 ></td><td>30,23</td><td>21 ></td><td>39,23 37,42</td></tr> <tr> <td colspan="2">Cohabitants</td><td colspan="2">Cohabitants</td></tr> <tr> <td>Montant Ordinaire</td><td></td><td>Montant Ordinaire</td><td></td></tr> <tr> <td>< 18 ans</td><td>9,86</td><td>< 18 ans</td><td>9,86 37,42</td></tr> <tr> <td>à partir de 18 ans</td><td>15,73</td><td>à partir de 18 ans</td><td>45,73 37,42</td></tr> <tr> <td>Montant Privilégié</td><td></td><td>Montant Privilégié</td><td></td></tr> <tr> <td>< 18 ans</td><td>10,44</td><td>< 18 ans</td><td>40,44 37,42</td></tr> <tr> <td>à partir de 18 ans</td><td>16,77</td><td>à partir de 18 ans</td><td>46,77 37,42</td></tr> </tbody> </table>		Allocations d'insertion		Allocations d'insertion			Par jour		Par jour	Chefs de ménage		Chefs de ménage		Isolés		Isolés		< 18 ans	11,62	< 18 ans	49,88 49,89	18 > 20 ans	18,25	18 > 20 ans	48,25 37,42	21 >	30,23	21 >	39,23 37,42	Cohabitants		Cohabitants		Montant Ordinaire		Montant Ordinaire		< 18 ans	9,86	< 18 ans	9,86 37,42	à partir de 18 ans	15,73	à partir de 18 ans	45,73 37,42	Montant Privilégié		Montant Privilégié		< 18 ans	10,44	< 18 ans	40,44 37,42	à partir de 18 ans	16,77	à partir de 18 ans	46,77 37,42
Allocations d'insertion		Allocations d'insertion																																																									
	Par jour		Par jour																																																								
Chefs de ménage		Chefs de ménage																																																									
Isolés		Isolés																																																									
< 18 ans	11,62	< 18 ans	49,88 49,89																																																								
18 > 20 ans	18,25	18 > 20 ans	48,25 37,42																																																								
21 >	30,23	21 >	39,23 37,42																																																								
Cohabitants		Cohabitants																																																									
Montant Ordinaire		Montant Ordinaire																																																									
< 18 ans	9,86	< 18 ans	9,86 37,42																																																								
à partir de 18 ans	15,73	à partir de 18 ans	45,73 37,42																																																								
Montant Privilégié		Montant Privilégié																																																									
< 18 ans	10,44	< 18 ans	40,44 37,42																																																								
à partir de 18 ans	16,77	à partir de 18 ans	46,77 37,42																																																								
		<p>Est-ce qu'il faut aussi augmenter les maxima des allocations de chômage de la même proportion que les minima ?</p>																																																									
<p>6. Indemnités d'incapacité primaire et d'invalidité :</p> <p>4.1 Indemnité d'incapacité primaire (un an d'incapacité) :</p> <p>Site INAMI :</p>		<p>La proposition de loi modifie l'article 87 de la loi du 14 juillet 1994. Elle</p>																																																									

Situation actuelle	Nouvelle situation																		
<p>L'indemnité d'incapacité primaire pour des titulaires s'élève à 60 % de la rémunération journalière perdue en régime 6 jours semaine (plafonnée).</p> <p>Le montant journalier maximum d'indemnité s'élève à :</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%;">Incapacité du 01/01/2007 au 31/12/2008</td><td style="width: 33%;">74,77 EUR</td><td style="width: 34%;"></td></tr> <tr> <td>Incapacité du 01/01/2009 au 31/12/2010</td><td>75,37 EUR</td><td></td></tr> <tr> <td>Incapacité à partir du 01/01/2011</td><td>75,89 EUR</td><td></td></tr> </table> <p>4.2.1.3. MONTANT JOURNALIER MINIMUM</p> <p>A partir du premier jour du septième mois de l'incapacité de travail on a droit à un montant minimum d'indemnité (voir point B.).</p> <p>4.2.2.4. CHÔMEURS</p> <p>Pendant les 6 premiers mois d'incapacité de travail, il est garanti aux chômeurs l'octroi d'une indemnité égale au montant de l'allocation de chômage. A partir du 1er jour du 7ème mois et jusqu'au 12ème mois, les indemnités octroyées sont calculées sur la base de 60% du dernier salaire brut (comme pour les salariés) avec les montants maximums présents plus-haut.</p> <p>4.3 B. A PARTIR DU 1ER JOUR DU 7IÈME MOIS DE L'INCAPACITÉ DE TRAVAIL</p> <p>A partir du premier jour du 7ème mois d'incapacité de travail, les montants minimum d'indemnités sont les suivants :</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 25%;">Situation</th><th style="width: 25%;">Titulaires Avec charge de famille</th><th style="width: 25%;">Titulaires Sans charge de famille</th><th style="width: 25%;">Titulaires Sans charge de famille</th></tr> </table>	Incapacité du 01/01/2007 au 31/12/2008	74,77 EUR		Incapacité du 01/01/2009 au 31/12/2010	75,37 EUR		Incapacité à partir du 01/01/2011	75,89 EUR		Situation	Titulaires Avec charge de famille	Titulaires Sans charge de famille	Titulaires Sans charge de famille	<p>prévoit que l'indemnité d'incapacité primaire ne puisse être inférieure à 60% de la rémunération perdue (avant c'était 55%), sans que la rémunération prise en considération puisse dépasser le montant fixé par le Roi.</p> <p>Les montant des indemnités journalières ne peuvent, une fois indexées, être inférieurs à 1/312e du montant annuel du seuil de pauvreté..</p> <p>Dès lors, pendant les six premiers mois de la période d'incapacité primaire, tous les bénéficiaires quelque soit leur dernière rémunération et leur situation (chômeur ou pas) doivent avoir une allocation journalière minimale de :</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Famille : 49,89 euros 2. Isolé : 37,42 euros 3. cohabitant 37,42 euros 	<p>A partir du 1er jour du 7ième mois de l'incapacité de travail :</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 25%;">Situation</th><th style="width: 25%;">Titulaires Avec charge de famille</th><th style="width: 25%;">Titulaires Sans charge de famille</th><th style="width: 25%;">Titulaires Sans charge de famille</th></tr> </table>	Situation	Titulaires Avec charge de famille	Titulaires Sans charge de famille	Titulaires Sans charge de famille
Incapacité du 01/01/2007 au 31/12/2008	74,77 EUR																		
Incapacité du 01/01/2009 au 31/12/2010	75,37 EUR																		
Incapacité à partir du 01/01/2011	75,89 EUR																		
Situation	Titulaires Avec charge de famille	Titulaires Sans charge de famille	Titulaires Sans charge de famille																
Situation	Titulaires Avec charge de famille	Titulaires Sans charge de famille	Titulaires Sans charge de famille																

Situation actuelle				Nouvelle situation		
	Isolés	Cohabitant		Isolés	Cohabitant	
Travailleur régulier ¹⁸	52,28 EUR	41,83 EUR	35,87 EUR	Travailleur régulier	52,28 EUR	41,83 EUR
Travailleur non régulier (indemnité minimum vital)	40,29 EUR	30,22 EUR	30,22 EUR	Travailleur non régulier (indemnité minimum vital)	40,29 EUR 49,89 EUR	30,22 EUR 37,42 EUR

Indemnité d'invalidité (à partir de la 2 ^{ème} année) :						
4.3.1 C. A PARTIR DE LA 2 ^{ÈME} ANNÉE : MONTANTS						
L'indemnité d'invalidité s'élève à :						
<ul style="list-style-type: none"> • 65% de la rémunération journalière perdue plafonnée pour les bénéficiaires avec charge de famille : 65% • 55% pour les isolés : 55% • 40% pour les cohabitants 						
Dès lors, les montants minima des indemnités d'invalidité doivent être augmentés à :						

Situation	Montants minima indemnité d'invalidité			Titulaires Sans charge de famille Cohabituants	Titulaires Avec charge de famille	Titulaires Sans charge de famille	Titulaires Sans charge de famille
		Titulaires Avec charge de famille	Titulaires sans charge de famille				
Travailleur régulier	52,28 EUR	41,83 EUR	35,87 EUR				

Situation actuelle			Nouvelle situation		
Situation	Titulaires Avec charge de famille	Titulaires isolés	Titulaires cohabitants	Isolés	Coabitants
Travailleur non régulier (indemnité minimum vital)	40,29 EUR	30,22 EUR	30,22 EUR	52,28 EUR	41,83 EUR
Montants maxima indemnité d'invalidité				49,29 EUR	39,22 EUR
				49,89 EUR	37,42 EUR
Début d'incapacité avant le 01/10/1974	52,08 EUR	34,85 EUR	34,85 EUR	52,08 EUR	34,85 EUR
Début d'incapacité du 01/10/1974 au 31/12/2002	82,46 EUR	69,77 EUR	50,74 EUR	82,46 EUR	69,77 EUR
Début d'incapacité du 01/01/2003 au 31/12/2004				82,46 EUR	69,77 EUR
- Invalidé avant le 01/01/2005	80,84 EUR	68,40 EUR	49,75 EUR		
- Invalidé du 01/01/2005 au 31/12/2006	82,46 EUR	69,77 EUR	50,74 EUR		
Début d'incapacité du 01/01/2005 au 31/12/2005				80,84 EUR	68,40 EUR
- Invalidé avant le 01/01/2007	82,46 EUR	69,77 EUR	50,74 EUR		
- Invalidé à partir du 01/01/2007	83,28 EUR	70,47 EUR	51,25 EUR		
Début d'incapacité du 01/01/2006 au 31/12/2007				82,46 EUR	69,77 EUR
- Invalidé du 01/01/2007 au 31/12/2008	81,65 EUR	69,09 EUR	50,24 EUR	83,28 EUR	70,47 EUR
- Invalidé à partir du 01/01/2009	82,30 EUR	69,64 EUR	50,65 EUR		
Début d'incapacité à partir du 01/01/2008				81,65 EUR	69,09 EUR
- Invalidé du 01/01/2009 au 31/12/2010	81,65 EUR	69,09 EUR	50,24 EUR	81,65 EUR	69,09 EUR
- Invalidé à partir du 01/01/2011	82,22 EUR	69,57 EUR	50,60 EUR		
Les montants maxima devront être augmentés également :			Montants maxima indemnité d'invalidité		
Situation	Titulaires Avec charge de famille		Situation	Titulaires isolés	
Début d'incapacité avant le 01/10/1974	52,08 EUR		Début d'incapacité avant le 01/10/1974	52,08 EUR	
Début d'incapacité du 01/10/1974 au 31/12/2002	82,46 EUR		Début d'incapacité du 01/10/1974 au 31/12/2002	82,46 EUR	
- Invalidé avant le 01/01/2005	80,84 EUR		- Invalidé avant le 01/01/2005	80,84 EUR	
- Invalidé du 01/01/2005 au 31/12/2006	82,46 EUR		- Invalidé du 01/01/2005 au 31/12/2006	82,46 EUR	
Début d'incapacité du 01/01/2005 au 31/12/2005			Début d'incapacité du 01/01/2005 au 31/12/2005		
- Invalidé avant le 01/01/2007	82,46 EUR		- Invalidé avant le 01/01/2007	82,46 EUR	
- Invalidé à partir du 01/01/2007	83,28 EUR		Début d'incapacité à partir du 01/01/2007	83,28 EUR	
Début d'incapacité du 01/01/2006 au 31/12/2007			Début d'incapacité du 01/01/2006 au 31/12/2007		
- Invalidé du 01/01/2007 au 31/12/2008	81,65 EUR		- Invalidé du 01/01/2007 au 31/12/2008	81,65 EUR	
- Invalidé à partir du 01/01/2009	82,30 EUR		- Invalidé à partir du 01/01/2009	82,30 EUR	
Début d'incapacité à partir du 01/01/2008			Début d'incapacité à partir du 01/01/2008		
- Invalidé du 01/01/2009 au 31/12/2010	81,65 EUR		- Invalidé du 01/01/2009 au 31/12/2010	81,65 EUR	
- Invalidé à partir du 01/01/2011	82,22 EUR		- Invalidé à partir du 01/01/2011	82,22 EUR	

Situation actuelle		Nouvelle situation			
		- Invalidé du 01/01/2009 au 31/12/2010	81,65 EUR	69,09 EUR	50,24 EUR
		- Invalidé à partir du 01/01/2011	82,22 EUR	69,57 EUR	50,60 EUR
5) pensions		Indépendamment de conditions liées à la carrière, la pension de retraite et la pension de survie sont au moins égales au seuil de pauvreté, c'est-à-dire 973€. Au taux ménage, la pension de retraite s'élève à 1.216,25.			
Par année de carrière, la pension de travailleur salarié s'élève à 1/45*60%*salaire annuel brut La pension est la somme des montants obtenus pour chaque année de carrière. Il existe une pension minimale pour une carrière complète (45 ans) et un salaire minimum pris en compte pour une année prestée à temps plein, mais il n'y a pas de pension minimale sans condition de carrière. Sous certaines conditions de cumul, le conjoint survivant perçoit une pension de survie égale à 80% de la pension de retraite. La pension au taux ménage, accordée si le conjoint du pensionné n'a aucune autre source de revenu s'élève à 12,5% de la pension pour un isolé.		Le montant de la Grappa pour une personne partageant sa résidence principale est aligné sur celui d'une personne isolée, c'est-à-dire 973€. Le droit à la Grappa n'est plus lié aux ressources des personnes partageant la même résidence.			
6) Grappa		Au 1 ^{er} février 2012, la Grappa s'élève à : <ul style="list-style-type: none"> • 972,39€ pour une personne isolée ; • 648,26€ pour une personne partageant sa résidence principale. 			

5 BIJLAGE 2: BASISOEFENING DG SOCIAAL BELEID

Studie Rekenhof

Optrekken minima tot armoedegrens

Overzicht van de resultaten
van de financiële weerslagen
berekend door de DG Sociaal Beleid, domein Kerngegevens

<u>sectie 1. Leefloon</u>	€ 323.055.056
<u>sectie 2. Inkomens-vervangende-tegemoetkoming</u>	€ 319.410.463
(Personen met een handicap)	
<u>sectie 3. Werkloosheid (RVA-uitkeringen)</u>	
- 3A na arbeid (werkloosheidsvergoedingen)	€ 818.600.047
- 3B na studies (inschakelingsvergoedingen)	€ 295.569.452
<u>sectie 4. Ziekte- en invaliditeitsverzekering</u>	
- 4B Primaire arbeidsongeschiktheid	€ 79.055.820
- 4C Invaliditeit	€ 102.220.980
<u>sectie 5. Minimumpensioenen</u>	€ 5.298.707.872
<u>sectie 6. Inkomensgarantie voor Ouderen</u>	€ 635.460
 <u>Totaal</u>	
(afhankelijk dubbeltellingen en combinaties)	P.M.

Hypothèse 2: augmentation du RIS, des allocations pour personnes handicapées et du GRAPA au seuil de pauvreté.

Situation actuelle	Nouvelle situation (<i>si la proposition de loi serait adoptée</i>)	effectieven of vergoed- bare periodes of ander numeriek basis- gegeven	tarief of barema	berekening van de financiële weerslag op jaarbasis															
<u>1. RIS (Revenu d'Intégration sociale)</u>																			
Montants mensuels au 1-2-2012																			
Le revenu d'intégration octroyé aux personnes isolées est augmenté au Le RIS de la personne "cohabitante" est aligné sur celui de la personne isolée. Le revenu octroyé aux personnes ayant une famille à leur charge est augmenté dans la même proportion que pour les isolés.																			
Selon le seuil de pauvreté 2010 (revenus 2009)																			
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>verhoging v.h. maand-omzetting naar effectieven bedrag</th> <th>jaarbasis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- cohabitant: € 523,74</td> <td>28.028 € 449,26</td> <td>€ 151.102.311</td> </tr> <tr> <td>- isolé: € 785,61</td> <td>42.076 € 187,39</td> <td>€ 94.615.460</td> </tr> <tr> <td>- famille: € 1.047,48</td> <td>25.808 € 249,72</td> <td>€ 77.337.285</td> </tr> <tr> <td colspan="2">totaal ---></td><td>€ 323.055.056</td></tr> </tbody> </table>						verhoging v.h. maand-omzetting naar effectieven bedrag	jaarbasis	- cohabitant: € 523,74	28.028 € 449,26	€ 151.102.311	- isolé: € 785,61	42.076 € 187,39	€ 94.615.460	- famille: € 1.047,48	25.808 € 249,72	€ 77.337.285	totaal --->		€ 323.055.056
	verhoging v.h. maand-omzetting naar effectieven bedrag	jaarbasis																	
- cohabitant: € 523,74	28.028 € 449,26	€ 151.102.311																	
- isolé: € 785,61	42.076 € 187,39	€ 94.615.460																	
- famille: € 1.047,48	25.808 € 249,72	€ 77.337.285																	
totaal --->		€ 323.055.056																	

2. Allocations pour personnes handicapées

2.1 Allocation de remplacement

Au 1-2-2012, l'allocation de remplacement de revenus s'élève à:

	verhoging v.h. maand-omzetting naar effectieven bedrag	jaarbasis
- catégorie A (cohabitant): 524	- catégorie A (cohabitant): 26.746 € 449,00	€ 144.107.448
- catégorie B (isolé): 786 euros	- catégorie B (isolé): 44.055 € 187,00	€ 98.859.420
- catégorie C (famille): 1.048 eu	- catégorie C (famille): 25.563 € 249,20	€ 76.443.595
totaal --->		€ 319.410.463

Pour le calcul de l'allocation de rer Pour le calcul de l'allocation de remplacement, de revenus, il n'est pas tenu compte il n'est pas tenu compte

1. de la partie du revenu de la personne handicapée qui ne dépasse pas 10.500,00 EUR
2. des revenus acquis par un travail effectivement presté par la personne pour la tranche de 0 EUR

à 10 450,00 EUR;
 50% pour la tranche de 10 450,01 EUR à
 24 375,00 EUR. Ces montants sont liés à l'indice
 pivot 103,14 des prix à la consommation
 (base 1996 = 100);

3. de la partie des autres revenus que ceux
 mentionnés au 1° ou au 2° qui ne dépasse pas
 6 950,00 EUR par an. Ce montant est lié
 à l'indice pivot 103,14 des prix à
 la consommation (base 1996 = 100)

2.2 allocation d'intégration

P.M.

P.M.

P.M.

3. Allocation de chômage :

3.1 Allocation de chômage ordinaires

La proposition de loi prévoit une augmentation
 de l'allocation journalière octroyée aux cohabitant,
 avant l'expiration de la période de 15 mois,
 à 26,19 euros.

La proposition de loi prévoit également que
 les montants des allocations de chômage
 journalières indexées ne peuvent être inférieurs
 à 1/312e du montant annuel du seuil de pauvreté
 Alignés au seuil de pauvreté (2010), les montants
 journaliers minimum de l'allocation de chômage
 doivent être fixés à:

Allocations de chômage ordinaires allocations de chômage ordinaires
 par jour par jour

chefs de ménage	chefs de ménage	verhoging effectieven v.h. dag- bedrag	omzetting naar jaarbasis
1 ^o période (mois 1-6) € 41,95 (m)	1 ^o période (mois 1-6) € 49,8	101.330	€ 125.510.153
1 ^o période (mois 7-12) € 41,95 (m)	1 ^o période (mois 7-12) € 49,	101.330	€ 125.510.153
2 ^o période € 41,95 (m) à 47,65 (M 2 ^o période € 49,89 (m) à € 4		18.610	€ 46.102.181
<u>isolés</u>	<u>isolés</u>		
1 ^o période (mois 1-6) € 35,24 (m)	1 ^o période (mois 1-6) € 37,4	17.147	€ 5.831.352
1 ^o période (mois 7-12) € 35,24 (m)	1 ^o période (mois 7-12) € 37	17.147	€ 5.831.352
2 ^o période € 35,24 (m) à 42,73 (M 2 ^o période € 37,42 (m) à 42		54.849	€ 37.306.096
<u>cohabitants</u>	<u>cohabitants</u>		
1 ^o période (mois 1-6) € 26,42 (m) : 1 ^o période (mois 1-6) € 37,4		41.931	€ 71.953.596
1 ^o période (mois 7-12) € 26,42 (m)	1 ^o période (mois 7-12) € 37	41.931	€ 71.953.596
2 ^o période € 26,42 (m) à 31,77 (2 ^o période € 37,42 à € 37		24.226	€ 83.143.632
forfait (3 ^o période)			
- ordinaire: € 18,61	- ordinaire: € 37,42	40.358	€ 236.849.215
- privilégié: € 24,43	- privilégié: € 37,42	2.124	€ 8.608.722
	totaal -->		€ 818.600.047

3.2 Allocation de transition et d'insertion

Le montant journalier de l'allocation de transition et de l'allocation d'insertion pour le cohabitant a été augmenté à

- a. € 8,80 euros, s'il est âgé de moins de 18 ans
- b. € 13,83 euros, s'il est âgé de 18 ans ou plus.
- c. € 22,91 euros, s'il est âgé d'au moins 21 ans.

La proposition de loi prévoit également que les montants des allocations de transition et d'insertion journalières indexées ne peuvent être inférieurs à 1/312e du montant annuel du seuil de pauvreté.

Alignés au seuil de pauvreté (2010), les montants minimums de l'allocation de chômage doivent être fixés à

allocation d'insertion		allocation d'insertion	
chefs de ménage: € 40,88		chefs de ménage: € 49,89 au lieu de € 40,88	

	verhoging effectieven bedrag	v.h. dag- omzetting naar jaarbasis	Cf. Stat. Jaarboek 2008 - RVA
isolés:			
<18 ans: € 11,62	1.429	€ 25,80	€ 9.956,434,14
18 à 20 ans: € 18,25	20.010	€ 19,17	€ 103.570,069,55
21 ans et +: € 30,23	88.528	€ 7,19	€ 182.042.947,80
cohabitants			
montant ordinaire			
<18 ans: € 37,42 au lieu de € 11,62	cf. supra	€ 27,56 p.m.	
à partir de 18 ans: € 37,42 au lieu de € 15,73	cf. supra	€ 21,69 p.m.	
montants privilégié			
<18 ans: € 37,42 au lieu de € 10,44	cf. supra	€ 26,98 p.m.	
à partir de 18 ans: € 37,42 au lieu de € 16,77	cf. supra	€ 20,65 p.m.	
			totaal -->
			€ 295.569.451,50

4B. Incapacité primaire

	indemnité journalière - seuil de pauvreté	nombre de jours	référence au CTCS 2011 - indemnités 36	incidence financière
Indemnité minimum travailleurs non réguliers				
avec charge de famille	€ 52,28	€ 49,89	837.411 tab IIIC, 3	€ 0
isolé	€ 41,83	€ 37,42	346.170 tab IIIC, 3	€ 0
cohabitant	€ 35,87	€ 37,42	185.823 tab IIIC, 3	€ 288.026
Indemnité minimum travailleurs non réguliers				
avec charge de famille	€ 40,29	€ 49,89	391.033 tab IIIC, 3	€ 3.753.917
sans charge de famille	€ 30,22	€ 37,42	657.963 tab IIIC, 3	€ 4.737.334
indemnités 60% actifs-ouvriers	€ 44,14			
avec charge de famille		€ 49,89	3.505.361 tab IIIa	€ 20.155.824,08
isolé		€ 37,42	3.938.296 tab IIIa	€ 0,00
cohabitant		€ 37,42	4.445.376 tab IIIa	€ 0,00
indemnités 55% actifs-ouvriers	€ 33,77			
avec charge de famille		€ 49,89	1.805 tab IIIa	€ 29.091,93
isolé		€ 37,42	2.028 tab IIIa	€ 7.400,78
cohabitant		€ 37,42	2.289 tab IIIa	€ 8.353,68
indemnités 60% actifs-employés	€ 45,00			
avec charge de famille		€ 49,89	1.010.631 tab IIIa	€ 4.941.985,30
isolé		€ 37,42	1.537.780 tab IIIa	€ 0,00
cohabitant		€ 37,42	2.455.247 tab IIIa	€ 0,00
indemnités 55% actifs-employés	€ 38,32			
avec charge de famille		€ 49,89	660 tab IIIa	€ 7.639,32
isolé		€ 37,42	1.005 tab IIIa	€ 0,00
cohabitant		€ 37,42	1.604 tab IIIa	€ 0,00
indemnités 60% chômeurs-ouvriers	€ 39,26			
avec charge de famille		€ 49,89	333.631 tab IIIb	€ 3.546.496,79
isolé		€ 37,42	375.335 tab IIIb	€ 0,00
cohabitant		€ 37,42	503.533 tab IIIb	€ 0,00
indemnités 55% chômeurs-ouvriers	€ 34,19			
avec charge de famille		€ 49,89	897 tab IIIb	€ 14.078,98
isolé		€ 37,42	1.009 tab IIIb	€ 3.258,55
cohabitant		€ 37,42	1.353 tab IIIb	€ 4.371,51
indemnités 60% chômeurs-employés	€ 39,70			
avec charge de famille		€ 49,89	78.795 tab IIIb	€ 802.922,27
isolé		€ 37,42	119.278 tab IIIb	€ 0,00
cohabitant		€ 37,42	196.653 tab IIIb	€ 0,00
indemnités 55% chômeurs-employés	€ 33,31			
avec charge de famille		€ 49,89	186 tab IIIb	€ 3.081,39
isolé		€ 37,42	281 tab IIIb	€ 1.156,27
cohabitant		€ 37,42	464 tab IIIb	€ 1.906,30
chômage < 7 mois - ouvriers	€ 33,19			
avec charge de famille		€ 49,89	1.137.993 tab IIIb	€ 19.004.484,44
isolé		€ 37,42	1.280.244 tab IIIb	€ 5.415.434,19
cohabitant		€ 37,42	1.717.516 tab IIIb	€ 7.265.094,50
chômage < 7 mois - employés	€ 32,80			
avec charge de famille		€ 49,89	254.948 tab IIIb	€ 4.357.061,49
isolé		€ 37,42	385.934 tab IIIb	€ 1.783.014,71
cohabitant		€ 37,42	636.286 tab IIIb	€ 2.939.641,64
indemnité min.trav.réguliers				€ 288.026
indemnité min.trav.non réguliers				€ 8.491.250
indemnités - 60%			sous-totaux	€ 29.447.228,44
indemnités - 55%				€ 80.338,71
chômage < 7 mois				€ 40.764.730,97
Total incapacité primaire				€ 79.071.574

Berekening - deel 4C.invaliditeit - van de financiële weerslag

Bron: RIZIV, BC uitkeringen nota 2011 - 101 p. 23 - 26

Met gezinslast

- niveau minimum onregelmatig werknehmer

- mannen

$$\begin{aligned} & (9.512,525 + 1.294,590) * 2,74\% * (\text{€} 49,89 - \text{€} 40,29) \\ & = 296,115 * (\text{€} 9,60) \\ & = \text{€} 2.842,704 \end{aligned}$$

- vrouwen

$$\begin{aligned} & (4.824,805 + 2.441,006) * 16,33\% * (\text{€} 49,89 - \text{€} 40,29) \\ & = 1.186,507 * (\text{€} 9,60) \\ & = \text{€} 11.390,467 \end{aligned}$$

- niveau minimum regelmatig werknehmer (en hoger):
geen weerslag

Alleenstaande

- niveau minimum onregelmatig werknehmer

- mannen

$$\begin{aligned} & (10.653,794 + 2.134,196) * 5,64\% * (\text{€} 37,42 - \text{€} 30,22) \\ & = 721,243 * (\text{€} 7,20) \\ & = \text{€} 5.192,950 \end{aligned}$$

- vrouwen

$$\begin{aligned} & (5.459,703 + 3.559,387) * 11,27\% * (\text{€} 37,42 - \text{€} 30,22) \\ & = 1.016,451 * (\text{€} 7,20) \\ & = \text{€} 7.318,447 \end{aligned}$$

- niveau minimum regelmatig werknehmer (en hoger):
geen weerslag

Samenwonende

- niveau minimum onregelmatig werknehmer

Johan Eggers

Aanvulling-Lijst-Hypotheses 20120620; secties 4B en 4C;
afgedrukt:31/07/2012

- mannen
 $(6.545.565 + 1.751.006) * 15,40\% * (\text{€} 37,42 - \text{€} 30,22)$
 $= 1.277.672 * (\text{€} 7,20)$
 $= \text{€} 9.199.238,40$

- vrouwen
 $(12.284.059 + 7.253.931)$
 $= 6.017.701 * (\text{€} 7,20)$
 $= \text{€} 43.327.447,20$

- niveau minimum regelmatig werknehmer

- mannen, arbeiders
 $6.545.565 * 0,5087 * (\text{€} 37,42 - \text{€} 35,87)$
 $= 3.329.729 * (\text{€} 1,55)$
 $= \text{€} 5.161.079,95$

- mannen, bedienende
 $1.751.006 * 0,3495 * (\text{€} 37,42 - \text{€} 35,87)$
 $= 611.977 * (\text{€} 1,55)$
 $= \text{€} 948.564,35$

- vrouwen, arbeiders
 $12.284.059 * 0,6033 * (\text{€} 37,42 - \text{€} 35,87)$
 $= 7.410.973 * (\text{€} 1,55)$
 $= \text{€} 11.487.008$

- vrouwen, bedienende
 $7.253.931 * 0,4761 * (\text{€} 37,42 - \text{€} 35,87)$
 $= 3.453.597 * (\text{€} 1,55)$
 $= \text{€} 5.353.075,35$

- niveau proportioneel dagbedrag tussen min en max

- mannen, arbeiders
 Het gemiddelde: € 42,61 > € 37,42
 De impact is niet nul, maar wel verwaarloosbaar.

- mannen, bedienende
 Het gemiddelde: € 43,88 > € 37,42
 De impact is niet nul, maar wel verwaarloosbaar.

- vrouwen, arbeidsters
 Het gemiddelde: € 40,98 > € 37,42

johan Eggers

Aanvulling-Lijst Hypotheses 20120620; secties 4B en 4C;
afgedrukt:31/07/2012

De impact is niet nul, maar wel verwaarloosbaar.
 - vrouwen, bedienden
 Het gemiddelde: € 42,89 > € 37,42
 De impact is niet nul, maar wel verwaarloosbaar.

Overzicht der deelresultaten en het algemeen totaal voor sectie 4C.

met gezinslast	€ 2.842.704
	€ 11.390.467
totaal:	€ 14.233.171
alleenstaanden	€ 5.192.950
	€ 7.318.447
totaal	€ 12.511.397
samenwonenden	€ 9.199.238
	€ 43.327.447
	€ 5.161.080
	€ 948.564
	€ 11.487.008
	€ 5.353.075
totaal:	€ 75.476.412
algemeen totaal	€ 102.220.980

Berekening deel 5. van de financiële weerslag

1. gehuwd, rust gezinsbedrag

klasse - midden	gemiddelde	aantallen		berekening weerslag
		mannen	vrouwen	
0,01 -	124,99	62,50	55,72	23.638
125,00 -	249,99	187,50	181,43	10.435
250,00 -	374,99	312,50	308,01	6.118
375,00 -	499,99	437,50	433,99	4.291
500,00 -	624,99	562,50	561,49	3.198
625,00 -	749,99	687,50	689,24	3.092
750,00 -	874,99	812,50	812,50	7.213
875,00 -	999,99	937,50	942,19	12.051
1.000,00 - 1.124,99	1.062,50	1.060,62	1.073,55	59
1.125,00 - 1.249,99	1.187,50	1.192,21	1.193,71	41
				51
totaal:				€ 59.239.412 € 536.578 € 59.775.990

2. gehuwd, rust bedrag alleenstaande

klasse - midden	gemiddelde	aantallen		berekening weerslag
		mannen	vrouwen	
0,01 -	124,99	62,50	58,33	57.994
125,00 -	249,99	187,50	179,15	22.158
250,00 -	374,99	312,50	307,72	11.426
375,00 -	499,99	437,50	433,77	7.579
500,00 -	624,99	562,50	563,55	6.280
625,00 -	749,99	687,50	690,38	10.297
750,00 -	874,99	812,50	811,92	11.304
875,00 -	999,99	937,50	946,22	12.746
				14.727
totaal:				€ 341.345 € 477.022

Aanvulling-Lijst-Hypotheses, 20120620; sectie 5 pens;
afgedrukt: 31/07/2012

Johan Eggers

3. niet gehuwd, rust alleenstaande

klasse - midden	gemiddelde	aantallen		berekening weerslag
		mannen	vrouwen	
0,01 - 124,99	62,50	54,50	58,83	23.210
125,00 - 249,99	187,50	179,97	181,98	10.317
250,00 - 374,99	312,50	309,26	310,82	6.316
375,00 - 499,99	437,50	434,28	435,72	4.370
500,00 - 624,99	562,50	563,62	562,08	4.068
625,00 - 749,99	687,50	693,71	690,67	8.062
750,00 - 874,99	812,50	812,00	813,30	9.498
875,00 - 999,99	937,50	949,60	940,13	11.765
totaal :		€ 41.767.930	€ 64.149.029	€ 105.916.958

4. niet gehuwd, rust en overleving

klasse - midden	gemiddelde	aantallen		berekening weerslag
		mannen	vrouwen	
0,01 - 124,99	62,50	68,66	83,68	206
125,00 - 249,99	187,50	187,68	189,22	204
250,00 - 374,99	312,50	316,37	311,39	242
375,00 - 499,99	437,50	436,47	436,37	263
500,00 - 624,99	562,50	564,60	562,27	257
625,00 - 749,99	687,50	693,99	689,18	359
750,00 - 874,99	812,50	815,08	816,68	897
875,00 - 999,99	937,50	945,69	946,48	601
totaal :		€ 1.009.690	€ 18.678.293	€ 19.687.983

Aanvulling-Lijst-Hypotheses_20120620; sectie 5 pens;
afgedrukt: 31/07/2012

Johan Eggers

5. overleving

klasse - midden	gemiddelde		berekening weerstag
	mannen	vrouwen	
0,01 -	124,99	62,50	46,88
125,00 -	249,99	187,50	175,69
250,00 -	374,99	312,50	309,49
375,00 -	499,99	437,50	439,16
500,00 -	624,99	562,50	585,62
625,00 -	749,99	687,50	668,89
750,00 -	874,99	812,50	815,58
875,00 -	999,99	937,50	941,35
			954,19
			937,50
			148
			15.174
			€ 285.429
totaal :		€ 863.372	€ 51.214.239
			€ 52.077.611

overzicht resultaat financiële weerslag (5. pensioenen)subtotaal op maandbasis

1. gehuwd, rust gezinsbedrag € 59.775,990
2. gehuwd, rust bedrag alleenstaande € 204.100,447
3. niet gehuwd, rust alleenstaande € 105.916,958
4. niet gehuwd, rust en overleving € 19.687,983
5. overleving € 52.077,611

overgang naar laatbasis (x12)

algemeen totaal:

€ 5.298.707,872

Aanvulling-List-Hypotheses_20120620_sectie 5 pens;
afgedrukt: 31/07/2012

Johan Eggers

6. Grapa

Au 1er février 2012, la GRAPA s'est Le droit à la GRAPA n'est plus lié aux ressources

- € 972,39 pour une personne isolée partageant la même résidence.

- € 648,26 partageant sa résidence principale

Les montants de base doivent être augmentés à

	verhoging v.h. dag- bedrag	omzetting naar jaarbasis
montant de base pour 'cohabitent' (mensuel) :	28.690	€ 0,41
montant de base pour personne isolée "majoré"	€ 648,67	€ 141.155
total -->	67.528	€ 635.460

Aanvulling-Lijst-Hypotheses 20120620; tekst en berekening FW;
afgedrukt: 31/07/2012

Johan Eggers

6 BIJLAGE 3: AANVULLING BEREKENING GEVALLEN IN PRIMAIRE ARBEIDSONGESCHIKTHEID

	Indemnité journalière - seuil de pauvreté	nombre de jours indemnisés	référence au CTCCS 2011 - 36	incidence financière	excentricité X _B	incidence financière adaptée à la distribution, censée normale de certaines moyennes d'indemnités journalières
Indemnité minimum travailleurs non réguliers avec charge de famille isolé cohabitant.	€ 52,28 € 41,83 € 35,87	€ 49,89 € 37,42 € 37,42	837.411 tab IIIc, 3 346.170 tab IIIc, 3 185.823 tab IIIc, 3	€ 0 € 0 € 288.026		
Indemnité minimum travailleurs non réguliers avec charge de famille sans charge de famille	€ 40,29 € 30,22	€ 49,89 € 37,42	391.033 tab IIIc, 3 657.963 tab IIIc, 3	€ 3.753.917 € 4.737.334		
Indemnités 60% actifs-ouvriers avec charge de famille isolé cohabitant	€ 44,14	€ 49,89 € 37,42 € 37,42	3.505.361 tab IIIa 3.938.296 tab IIIa 4.445.376 tab IIIa	€ 20.155.824,08 € 0,00 € 0,00	0,3739 -0,4869 -0,4869	€ 32.681.171 € 12.863.750 € 14.520.036
Indemnités 55% actifs-ouvriers avec charge de famille isolé cohabitant	€ 33,77	€ 49,89 € 37,42 € 37,42	1.805 tab IIIa 2.028 tab IIIa 2.289 tab IIIa	€ 29.091,93 € 7.400,78 € 8.353,68	1,3700 0,3102 0,3102	€ 29.731 € 13.503 € 15.241
Indemnités 60% actifs-employés avec charge de famille isolé cohabitant	€ 45,00	€ 49,89 € 37,42 € 37,42	1.010.631 tab IIIa 1.537.780 tab IIIa 2.455.247 tab IIIa	€ 4.941.985,30 € 0,00 € 0,00	0,3119 -0,4834 -0,4834	€ 8.984.860 € 4.761.206 € 7.601.829
Indemnités 55% actifs-employés avec charge de famille isolé cohabitant	€ 38,32	€ 49,89 € 37,42 € 37,42	660 tab IIIa 1.005 tab IIIa 1.604 tab IIIa	€ 7.639,32 € 0,00 € 0,00	0,8865 -0,0674 -0,0674	€ 8.507,09 € 4.826,36 € 7.705,84
				€ 25.150.295,09		€ 81.492.366

Aanvulling-Lijst-hypotheses_20120620-hulpberekening 4B
afgedrukt:2/08/2012

Johan Eggers

indemnités 60% chômeurs-ouvriers avec charge de famille isolé	€ 39,26	€ 49,89	333.631 tab IIIb	€ 3.546.496,79	0,7771	€ 4.080.770
cohabitant		€ 37,42	375.335 tab IIIb	€ 0,00	-0,1345	€ 1.689.609
indemnités 55% chômeurs-ouvriers avec charge de famille isolé	€ 34,19	€ 49,89	897 tab IIIb	€ 14.078,98	1,3179	€ 14.448,87
cohabitant		€ 37,42	1.009 tab IIIb	€ 3.258,55	0,2711	€ 6.514,04
indemnités 60% chômeurs-employés avec charge de famille isolé	€ 39,70	€ 49,89	78.795 tab IIIb	€ 802.922,27	0,7367	€ 940.526,52
cohabitant		€ 37,42	119.278 tab IIIb	€ 0,00	-0,1648	€ 521.042,48
indemnités 55% chômeurs-employés avec charge de famille isolé	€ 33,31	€ 49,89	186 tab IIIb	€ 3.081,39	1,4285	€ 3.135,25
cohabitant		€ 37,42	281 tab IIIb	€ 1.156,27	-0,3541	€ 786,52
chômage < 7 mois - ouvriers avec charge de famille isolé	€ 33,19	€ 49,89	464 tab IIIb	€ 1.906,30	-0,3541	€ 1.296,71
cohabitant		€ 37,42	1.137.993 tab IIIb	€ 19.004.484,44		
chômage < 7 mois - employés avec charge de famille isolé	€ 32,80	€ 49,89	1.280.244 tab IIIb	€ 5.415.434,19		
cohabitant		€ 37,42	1.717.516 tab IIIb	€ 7.265.094,50		
indemnité min.trav réguliers						
indemnité min.trav.non réguliers					€ 288.026	
indemnités - 60%					€ 8.491,250	
indemnités - 55%					€ 91.770,540	
chômage < 7 mois					€ 114.434	
Total incapacité primaire					€ 40.764.730,97	
					€ 79.071,574	
						€ 141.428,982

12/L

7 BIJLAGE 4: BEREKENING WEERSLAG OP HET BUDGET VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP ONDER HYPOTHESE 1 EN 2 UITGEVOERD DOOR DE DG PERSONEN MET EEN HANDICAP

Augmentation du RIS, des allocations pour personnes handicapées et de la grapa au seuil de pauvreté

Hypothèse 1

ARR

1, Barema's (op jaarbasis in euro)

Categorie	Barema's op 01/02/2012	<u>verhoging</u>	nieuwe barema's
A	6.288,02	1.496	7.784,04
B	9.432,03	2.244	11.676,00
C	12.576,04	2.990	15.566,40

2, berekening IVT-verhoging

Categorie	Aantal IVT mei 2012	bedrag <u>verhoging</u>	financiële weerslag
IVT / A	27.204	1.496	40.697.728
IVT / B	46.480	2.244	104.299.726
IVT / C	26.924	2.990	80.512.453
subtotaal IVT:	100.608		225.509.906

Opm.

* een verhoging van de barema's impliceert dat elke gerechtigde hetzelfde voordeel put uit de verhoging (ongeacht of hij/zij een verminderd of volledig bedrag geniet).

AI

Impact budgétaire en cas de non-prise en compte des condition de revenus dans le calcul de l' Allocation d'intégration

**A. Coût maximum de l'AI cumulée ou non avec une ARR sur base du nombre d'allocataires
au 31 mai
2012**

	Nombre	Barèmes	Dépenses maximales
AI 1	25.747	1.126,21	28.996.529
AI 2	45.127	3.837,68	173.182.985
AI 3	40.874	6.132,14	250.645.090
AI 4	20.807	8.933,76	185.884.744
AI 5	11.725	10.134,79	118.830.413
TOTAL	144.280		757.539.762

Il s'agit de déterminer ici, pour tous les bénéficiaires d'allocation d'intégration, quel montant maximum serait à payer au cas où aucune réduction d'allocation n'interviendrait.

B.1. Nombre de bénéficiaires d'une AI seule et les dépenses situation mai 2012

	Nombre	Dépenses	Dépenses moy/bénéf
Cat. 1	8.841	8.959.094	1.013
Cat. 2	21.132	49.601.781	2.347
Cat. 3	20.426	109.849.915	5.378
Cat. 4	7.431	41.918.601	5.641
Cat. 5	2.563	16.283.616	6.353
TOTAL	60.393	226.613.006	3.752

Il s'agit ici de calculer combien de dépenses sont effectuées pour les allocataires existants qui bénéficient uniquement d'une allocation d'intégration.

B.2. Nombre de bénéficiaires d'une AI cumulée avec une ARR + dépenses situation mai 2012

	Nombre	Dépenses	Dépenses/Partie AI (1)
Cat 1	16.906	119.812.166	17.131.823
Cat 2	23.995	227.847.292	56.321.916
Cat 3	20.448	246.598.212	109.968.230
Cat 4	13.376	199.824.071	75.454.609
Cat 5	9.162	146.681.239	58.209.321
TOTAL	83.887	940.762.979	317.085.898

(1) Estimation : nombre de bénéficiaires ARR-AI x le montant moyen dépensé par bénéficiaire en AI

Il s'agit ici de déterminer la part AI dépenses pour les allocataires qui bénéficient d'une allocation de remplacement de revenus en combinaison avec une allocation d'intégration.

C. Prise en compte des rejets

	Allocataires AI	Reconnaisances AI	Barèmes
cat 1	25.747	74.722	1.126,21
cat 2	45.127	72.404	3.837,68
cat 3	40.874	50.617	6.132,14
cat 4	20.807	21.990	8.933,76
cat 5	11.725	12.339	10.134,79
Total	144.280	232.072	

Au 31 mai 2012, on constatait les chiffres ci-dessus pour ce qui concerne la différence entre les allocataires effectifs d'une AI et les personnes reconnues médicalement en AI.

Si nous faisons l'hypothèse que toutes les personnes médicalement reconnues vont obtenir une AI suite

à la suppression de la condition de revenus, alors nous obtenons le montant suivant pour ce qui concerne les nouveaux bénéficiaires :

	coût
cat 1	55.156.135
cat 2	104.680.397
cat 3	59.745.440
cat 4	10.568.638
cat 5	6.222.761
Total	236.373.371

Rem : la mesure pourrait également susciter un effet d'appel dans le sens où toutes les personnes pouvant être reconnues médicalement ne le sont peut-être pas parce qu'elles n'en ont pas fait la demande. Nous ne pouvons pas estimer cet effet.

D. Estimation de l'impact de la mesure par catégorie

- Dépenses maximales (A)
- Dépenses en AI seule (B.1)
- Estimation de la part des dépenses pour l'AI cumulée avec une ARR (B.2)
- + Rejets (C)

Cat 1	58.061.747
Cat 2	171.939.686
Cat 3	90.572.385
Cat 4	79.080.173
Cat 5	50.560.237
TOTAL	450.214.228 EUR

**Coût Total de l'hypothèse 1 : 225.509.906 EUR + 450.214.228 EUR =
675.524.134 EUR**

Hypothèse 2

ARR

1. Barema's (op jaarbasis in euro)

Categorie	Barema's op 01/02/2012	<u>verhoging</u>	nieuwe <u>barema's</u>
A	6.288,02	5.388	11.676,00
B	9.432,03	2.244	11.676,00
C	12.576,04	2.990	15.566,40

2. berekening IVT-verhoging

Categorie	Aantal IVT mei 2012	bedrag <u>verhoging</u>	<u>financiële weerslag</u>
IVT / A	27.204	5.388	146.574.608
IVT / B	46.480	2.244	104.299.726
IVT / C	26.924	2.990	80.512.453
subtotaal			
IVT:	100.608		331.386.786

Opm.

* een verhoging van de barema's impliceert dat elke gerechtigde hetzelfde voordeel put uit de verhoging (ongeacht of hij/zij een verminderd of volledig bedrag geniet).

AI

Impact budgétaire en cas de non-prise en compte des condition de revenus dans le calcul de l' Allocation d'intégration

**A. Coût maximum de l'AI cumulée ou non avec une ARR sur base du nombre d'allocataires
au 31 mai
2012**

	Nombre	Barèmes	Dépenses maximales
AI 1	25.747	1.126,21	28.996.529
AI 2	45.127	3.837,68	173.182.985
AI 3	40.874	6.132,14	250.645.090
AI 4	20.807	8.933,76	185.884.744
AI 5	11.725	10.134,79	118.830.413

TOTAL	144.280	757.539.762
--------------	----------------	--------------------

Il s'agit de déterminer ici, pour tous les bénéficiaires d'allocation d'intégration, quel montant maximum serait à payer au cas où aucune réduction d'allocation n'interviendrait.

B.1. Nombre de bénéficiaires d'une AI seule et les dépenses situation mai 2012

	Nombre	Dépenses	Dépenses moy/bénéf
Cat. 1	8.841	8.959.094	1.013
Cat. 2	21.132	49.601.781	2.347
Cat. 3	20.426	109.849.915	5.378
Cat. 4	7.431	41.918.601	5.641
Cat. 5	2.563	16.283.616	6.353
TOTAL	60.393	226.613.006	3.752

Il s'agit ici de calculer combien de dépenses sont effectuées pour les allocataires existants qui bénéficient uniquement d'une allocation d'intégration.

B.2. Nombre de bénéficiaires d'une AI cumulée avec une ARR + dépenses situation mai 2012

	Nombre	Dépenses	Dépenses/Partie AI (1)
Cat 1	16.906	119.812.166	17.131.823
Cat 2	23.995	227.847.292	56.321.916
Cat 3	20.448	246.598.212	109.968.230
Cat 4	13.376	199.824.071	75.454.609
Cat 5	9.162	146.681.239	58.209.321
TOTAL	83.887	940.762.979	317.085.898

(1) Estimation : nombre de bénéficiaires ARR-AI x le montant moyen dépensé par bénéficiaire en AI

Il s'agit ici de déterminer la part AI dépenses pour les allocataires qui bénéficient d'une allocation de remplacement de revenus en combinaison avec une allocation d'intégration.

C. Prise en compte des rejets

	Allocataires AI	Reconnaissances AI	Barèmes
cat 1	25.747	74.722	1.126,21
cat 2	45.127	72.404	3.837,68

cat 3	40.874	50.617	6.132,14
cat 4	20.807	21.990	8.933,76
cat 5	11.725	12.339	10.134,79
Total	144.280	232.072	

Au 31 mai 2012, on constatait les chiffres ci-dessus pour ce qui concerne la différence entre les allocataires effectifs d'une AI et les personnes reconnues médicalement en AI.

Si nous faisons l'hypothèse que toutes les personnes médicalement reconnues vont obtenir une AI suite à la suppression de la condition de revenus, alors nous obtenons le montant suivant pour ce qui concerne les nouveaux bénéficiaires :

	coût
cat 1	55.156.135
cat 2	104.680.397
cat 3	59.745.440
cat 4	10.568.638
cat 5	6.222.761
Total	236.373.371

Rem : la mesure pourrait également susciter un effet d'appel dans le sens où toutes les personnes pouvant être reconnues médicalement ne le sont peut-être pas parce qu'elles n'en ont pas fait la demande. Nous ne pouvons pas estimer cet effet.

D. Estimation de l'impact de la mesure par catégorie

Dépenses maximales (A)

- Dépenses en AI seule (B.1)
- Estimation de la part des dépenses pour l'AI cumulée avec une ARR (B.2)
- + Rejets (C)

Cat 1	58.061.747
Cat 2	171.939.686
Cat 3	90.572.385
Cat 4	79.080.173
Cat 5	50.560.237

TOTAL 450.214.228 EUR

Coût Total de l'hypothèse 1 : 331.386.786 EUR + 450.214.228 EUR = 781.601.014 EUR

Remarques : Il s'agit de calculs manuels. Ceux-ci pourraient être vérifiés par des simulations informatiques. Ces dernières requièrent un important travail de programmation et les ressources ICT sont actuellement affectées à d'autres projets.

Pour ce qui est des relèvements d'abattement en ce qui concerne l'ARR, ils ne sont pas explicitement calculés ici vu la difficulté de cerner l'effet de deux différentes modifications simultanées (barèmes et abattements). Cependant, on considère que les bénéficiaires reçoivent la totalité de l'augmentation du barème, ce qui équivaut à un relèvement de l'abattement existant pour les personnes bénéficiant d'une allocation réduite. Le relèvement d'abattement est donc pris en compte dans une certaine mesure dans le calcul ci-dessus.

8 BIJLAGE 5: AANTAL RECHTHEBBENDEN

8.1 IMPLEMENTATIE ZONDER BIJKOMENDE INSTROOM

8.1.1 SCENARIO 1: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN EN GEZINSHOOFDEN

Tabel 9: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden en gezinshoofden

	Aantal rechthebbenden baseline ¹⁹	Aantal rechthebbenden reform
Verhoging leefloon		
Leefloonbudget	85,505	94,497
Budget personen met een handicap	243,600	243,600
IGO	91,607	91,607
Totaal		
Verhoging uitkeringen personen met een handicap		
Leefloonbudget	85,505	85,505
Budget personen met een handicap	243,600	275,247
IGO	91,607	91,607
Totaal		
Verhoging IGO		
Leefloonbudget	85,505	85,505
Budget personen met een handicap	243,600	243,600
IGO	91,607	93,945
Totaal		
Gecombineerde simulatie		
Leefloonbudget	85,505	94,497
Budget personen met een handicap	243,600	275,247
IGO	91,607	93,945
Totaal		

8.1.2 SCENARIO 2: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN

Tabel 10: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden

	Aantal rechthebbenden baseline	Aantal rechthebbenden reform
Verhoging leefloon		
Leefloonbudget	85,505	97,504
Budget personen met een handicap	243,600	243,600
IGO	91,607	91,607
Totaal		
Verhoging uitkeringen personen met een handicap		
Leefloonbudget	85,505	85,505
Budget personen met een handicap	243,600	275,464
IGO	91,607	91,607
Totaal		
Verhoging IGO		
Leefloonbudget	85,505	85,505
Budget personen met een handicap	243,600	243,454
IGO	91,607	99,178
Totaal		
Gecombineerde simulatie		
Leefloonbudget	85,505	97,504
Budget personen met een handicap	243,600	275,464
IGO	91,607	99,178
Totaal		

8.1.3 SCENARIO 3: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN EN VERHOGING WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN EN UITKERINGEN ZIEKTE EN INVALIDITEIT

Tabel 11: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden en verhoging werkloosheidsuitkeringen en uitkeringen ziekte en invaliditeit

	Aantal rechthebbenden baseline	Aantal rechthebbenden reform
Verhoging leefloon		
Leefloonbudget	85,505	97,504
Budget personen met een handicap	243,600	243,600
IGO	91,607	91,607
Totaal		
Verhoging uitkeringen personen met een handicap		
Leefloonbudget	85,505	85,505
Budget personen met een handicap	243,600	275,464
IGO	91,607	91,607
Totaal		
Verhoging IGO		
Leefloonbudget	85,505	85,505
Budget personen met een handicap	243,600	243,454
IGO	91,607	99,178
Totaal		
Verhoging Werkloosheidsuitkeringen		
Leefloonbudget	85,505	82,228
Budget personen met een handicap	243,600	241,718
IGO	91,607	91,586
Werkloosheidsuitkeringen: volledige werkloosheid	804,481	804,481
Werkloosheidsuitkeringen: activeringsmaatregelen	111,847	111,847
Totaal		
Verhoging Uitkeringen Ziekte en Invaliditeit		
Leefloonbudget	85,505	85,238
Budget personen met een handicap	243,600	243,404
IGO	91,607	91,607
ZIV uitkeringen	652,040	652,040
Totaal		
Gecombineerde simulatie		
Leefloonbudget	85,505	95,031
Budget personen met een handicap	243,600	275,464
IGO	91,607	99,178
Werkloosheidsuitkeringen: volledige werkloosheid	804,481	804,481
Werkloosheidsuitkeringen: activeringsmaatregelen	111,847	111,847
ZIV uitkeringen	652,040	652,040
Totaal		

8.1.4 SCENARIO 4: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN, VERHOGING WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN, UITKERINGEN ZIEKTE EN INVALIDITEIT EN RUST- EN OVERLEVINGSPENSIOENEN WERKNEMERS

Tabel 12: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden, verhoging werkloosheidsuitkeringen, uitkeringen ziekte en invaliditeit en rust- en overlevingspensioenen werknemers

	Aantal rechthebbenden baseline	Aantal rechthebbenden reform
Verhoging leefloon		
Leefloonbudget	85,505	97,504
Budget personen met een handicap	243,600	243,600
IGO	91,607	91,607
Totaal		
Verhoging uitkeringen personen met een handicap		
Leefloonbudget	85,505	85,505
Budget personen met een handicap	243,600	275,464
IGO	91,607	91,607
Totaal		
Verhoging IGO		
Leefloonbudget	85,505	85,505
Budget personen met een handicap	243,600	243,454
IGO	91,607	99,178
Totaal		
Verhoging Werkloosheidsuitkeringen		
Leefloonbudget	85,505	82,228
Budget personen met een handicap	243,600	241,718
IGO	91,607	91,586
Werkloosheidsuitkeringen: volledige werkloosheid	804,481	804,481
Werkloosheidsuitkeringen: activeringsmaatregelen	111,847	111,847
Totaal		
Verhoging Uitkeringen Ziekte en Invaliditeit		
Leefloonbudget	85,505	85,238
Budget personen met een handicap	243,600	243,404
IGO	91,607	91,607
ZIV uitkeringen	652,040	652,040
Totaal		
Verhoging rust en overlevingspensioenen werknemers		
Leefloonbudget	85,505	93,816
Budget personen met een handicap	243,600	256,855
IGO	91,607	72,379
Pensioenbudget	1,604,135	1,604,135
Totaal		

Gecombineerde simulatie		
Leefloonbudget	85,505	93,816
Budget personen met een handicap	243,600	256,855
IGO	91,607	72,379
Werkloosheidssuitkeringen: volledige werkloosheid	804,481	804,481
Werkloosheidssuitkeringen: activeringsmaatregelen	111,847	111,847
ZIV uitkeringen	652,040	652,040
Pensioenbudget	1,604,135	1,604,135
Totaal		

8.2 IMPLEMENTATIE MET BIJKOMENDE INSTROOM

8.2.1 SCENARIO 1: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN EN GEZINSHOOFDEN

Tabel 13: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden en gezinshoofden

	Aantal rechthebbenden baseline	Aantal rechthebbenden reform
Verhoging leefloon		
Leefloonbudget	85,505	170,312
Budget personen met een handicap	243,600	243,600
IGO	91,607	133,139
Totaal		
Verhoging uitkeringen personen met een handicap		
Leefloonbudget	85,505	133,203
Budget personen met een handicap	243,600	275,247
IGO	91,607	133,139
Totaal		
Verhoging IGO		
Leefloonbudget	85,505	133,203
Budget personen met een handicap	243,600	243,600
IGO	91,607	134,308
Totaal		
Gecombineerde simulatie		
Leefloonbudget	85,505	170,312
Budget personen met een handicap	243,600	275,247
IGO	91,607	134,308
Totaal		

8.2.2 SCENARIO 2: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN

Tabel 14: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden

	Aantal rechthebbenden baseline	Aantal rechthebbenden reform
Verhoging leefloon		
Leefloonbudget	85,505	177,504
Budget personen met een handicap	243,600	243,600
IGO	91,607	133,139
Totaal		
Verhoging uitkeringen personen met een handicap		
Leefloonbudget	85,505	133,203
Budget personen met een handicap	243,600	275,465
IGO	91,607	133,139
Totaal		
Verhoging IGO		
Leefloonbudget	85,505	133,203
Budget personen met een handicap	243,600	243,454
IGO	91,607	139,488
Totaal		
Gecombineerde simulatie		
Leefloonbudget	85,505	177,504
Budget personen met een handicap	243,600	275,465
IGO	91,607	139,488
Totaal		

8.2.3 SCENARIO 3: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN EN VERHOGING WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN EN UITKERINGEN ZIEKTE EN INVALIDITEIT

Tabel 15: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden en verhoging werkloosheidsuitkeringen en uitkeringen ziekte en invaliditeit

	Aantal rechthebbenden baseline	Aantal rechthebbenden reform
Verhoging leefloon		
Leefloonbudget	85,505	177,504
Budget personen met een handicap	243,600	243,600
IGO	91,607	133,139
Totaal		
Verhoging uitkeringen personen met een handicap		
Leefloonbudget	85,505	133,203
Budget personen met een handicap	243,600	275,465
IGO	91,607	133,139
Totaal		
Verhoging IGO		
Leefloonbudget	85,505	133,203
Budget personen met een handicap	243,600	243,454
IGO	91,607	139,488
Totaal		
Verhoging Werkloosheidsuitkeringen		
Leefloonbudget	85,505	121,702
Budget personen met een handicap	243,600	241,718
IGO	91,607	133,097
Werkloosheidsuitkeringen: volledige werkloosheid	804,481	804,481
Werkloosheidsuitkeringen: activeringsmaatregelen	111,847	111,847
Totaal		
Verhoging Uitkeringen Ziekte en Invaliditeit		
Leefloonbudget	85,505	132,625
Budget personen met een handicap	243,600	243,404
IGO	91,607	133,139
ZIV uitkeringen	652,040	652,040
Totaal		
Gecombineerde simulatie		
Leefloonbudget	85,505	166,025
Budget personen met een handicap	243,600	275,465
IGO	91,607	139,467
Werkloosheidsuitkeringen: volledige werkloosheid	804,481	804,481
Werkloosheidsuitkeringen: activeringsmaatregelen	111,847	111,847
ZIV uitkeringen	652,040	652,040
Totaal		

8.2.4 SCENARIO 4: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN, VERHOGING WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN, UITKERINGEN ZIEKTE EN INVALIDITEIT EN RUST- EN OVERLEVINGSPENSIOENEN WERKNEMERS

Tabel 16: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden, verhoging werkloosheidsuitkeringen, uitkeringen ziekte en invaliditeit en rust- en overlevingspensioenen werknemers

	Aantal rechthebbenden baseline	Aantal rechthebbenden reform
Verhoging leefloon		
Leefloonbudget	85,505	177,504
Budget personen met een handicap	243,600	243,600
IGO	91,607	133,139
Totaal		
Verhoging uitkeringen personen met een handicap		
Leefloonbudget	85,505	133,203
Budget personen met een handicap	243,600	275,465
IGO	91,607	133,139
Totaal		
Verhoging IGO		
Leefloonbudget	85,505	133,203
Budget personen met een handicap	243,600	243,454
IGO	91,607	139,488
Totaal		
Verhoging Werkloosheidsuitkeringen		
Leefloonbudget	85,505	121,702
Budget personen met een handicap	243,600	241,718
IGO	91,607	133,097
Werkloosheidsuitkeringen: volledige werkloosheid	804,481	804,481
Werkloosheidsuitkeringen: activeringsmaatregelen	111,847	111,847
Totaal		
Verhoging Uitkeringen Ziekte en Invaliditeit		
Leefloonbudget	85,505	132,625
Budget personen met een handicap	243,600	243,404
IGO	91,607	133,139
ZIV uitkeringen	652,040	652,040
Totaal		
Verhoging rust en overlevingspensioenen werknemers		
Leefloonbudget	85,505	129,003
Budget personen met een handicap	243,600	220,997
IGO	91,607	77,811
Pensioenbudget	1,604,135	1,604,135
Totaal		

Gecombineerde simulatie		
Leefloonbudget	85,505	157,845
Budget personen met een handicap	243,600	256,855
IGO	91,607	84,089
Werkloosheidsuitkeringen: volledige werkloosheid	804,481	804,481
Werkloosheidsuitkeringen: activeringsmaatregelen	111,847	111,847
ZIV uitkeringen	652,040	652,040
Pensioenbudget	1,604,135	1,604,135
Totaal		

9 BIJLAGE 6: GESCHATTE IMPACT OP DE ONTVANGSTEN UIT BELASTING OP NATUURLIJKE PERSONEN

- De tabellen, opgenomen in deze bijlage, bevatten een raming van de impact op de ontvangsten uit belasting betaald door natuurlijke personen. Het initieel geraamde budget is dat van de ontvangsten van de Federale staat. De mogelijke verhogingen van dit bedrag, als gevolg van gemeentelijke belastingen of de bijzondere bijdrage aan de sociale zekerheid, zitten dus niet vervat in dit bedrag.
- De raming wordt enkel uitgevoerd voor het scenario waarin er geen bijkomende instroom is in de sociale bijstandsstelsels. De veronderstellingen inzake extra instroom hebben enkel betrekking op de instroom van leefloners en IGO-gerechtigden. Vermits veranderingen in deze inkomsten geen impact hebben op het belastbaar inkomen, worden de geraamde inkomsten uit personenbelastingen in het scenario met en zonder bijkomende instroom, constant verondersteld.

9.1 SCENARIO 1: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN EN GEZINSHOOFDEN

Tabel 17: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden en gezinshoofden

		MIVOSIS Gesimuleerd budget in 1,000 Euro en in prijzen van 1 januari 2011	Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et	DG Sociaal Beleid Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et	Dienst bevoegd voor materie Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et
Verhoging leefloon	Belasting Staat	43,526,003 ²⁰	42,140,950	0.0	0.0			
Verhoging uitkeringen personen met een handicap	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0			
Verhoging IGO	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0			
Gecombineerde simulatie	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0			

9.2 SCENARIO 2: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN

Tabel 18: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden

		MIVOSIS Gesimuleerd budget in 1,000 Euro en in prijzen van 1 januari 2011	Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et	DG Sociaal Beleid Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et	Dienst bevoegd voor materie Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et
Verhoging leefloon	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0			
Verhoging uitkeringen personen met een handicap	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0			

Verhoging IGO	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0	
Gecombineerde simulatie	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0	

9.3 SCENARIO 3: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN EN VERHOGING WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN EN UITKERINGEN ZIEKTE EN INVALIDITEIT

Tabel 19: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden en verhoging werkloosheidsuitkeringen en uitkeringen ziekte en invaliditeit

		MIVOSIS	Budgettaire weerslag op referentiebudget	DG Sociaal Beleid gesimuleerde procentuele verandering	Dienst bevoegd voor materie gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudget
	Referentiebudget 2012 in 1,000 Euro	Gesimuleerd budget in 1,000 Euro en in prijzen van 1 januari 2011	Gesimuleerde procentuele verandering	Gesimuleerde procentuele verandering		
Verhoging leefloon	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0	
Verhoging uitkeringen personen met een handicap	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0	
Verhoging IGO	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0	
Verhoging Werkloosheidsuitkeringen	Belasting Staat	43,526,003	42,350,770	0.50	216,716	
Verhoging Uitkeringen Ziekte en Invaliditeit	Belasting Staat	43,526,003	42,164,602	0.06	24,430	
Gecombineerde simulatie	Belasting Staat	43,526,003	42,375,174	0.56	241,923	

9.4 SCENARIO 4: VERHOGING SOCIALE BIJSTANDSUITKERINGEN VOOR ALLEENSTAANDEN, GEZINSHOOFDEN EN SAMENWONENDEN, VERHOGING WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN, UITKERINGEN ZIEKTE EN INVALIDITEIT EN RUST- EN OVERLEVINGSPENSIOENEN WERKNEMERS

Tabel 20: Gesimuleerde kostprijs per hervorming: scenario met verhoging sociale bijstandsuitkeringen voor alleenstaanden, gezinshoofden en samenwonenden, verhoging werkloosheidsuitkeringen, uitkeringen ziekte en invaliditeit en rust- en overlevingspensioenen werknemers

		MIMOSIS Gesimuleerd budget in 1,000 Euro en in prijzen van 1 januari 2011	Budgettaire weerslag op referentiebudg et	Gesimuleerde procentuele verandering	DG Sociaal Beleid Budgettaire weerslag op referentiebudg et	Dienst bevoegd voor materie Gesimuleerde procentuele verandering	Budgettaire weerslag op referentiebudg et
Verhoging leefloon	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0		
Verhoging uitkeringen personen met een handicap	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0		
Verhoging IGO	Belasting Staat	43,526,003	42,140,950	0.0	0.0		
Verhoging Werkloosheidsuitkeringen	Belasting Staat	43,526,003	42,350,770	0.50	216,716		
Verhoging Uitkeringen Ziekte en Invaliditeit	Belasting Staat	43,526,003	42,164,602	0.06	24,430		
Verhoging rust en overlevingspensioenen werknemers	Belasting Staat	43,526,003	44,695,871	6.06	2,638,894		
Gecombineerde simulatie	Belasting Staat	43,526,003	44,932,252	6.62	2,883,044		